

Miljøgodkendelse af Ålkærvej 3, 6500 Vojens

Jf. § 12 stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

(LBK nr. 1486 af 04/12/2009)

24. november 2014

Haderslev Kommune

Indhold

1	Generelle forhold	4
1.1	Ejer og driftsforhold	5
1.2	Godkendelsespligt.....	5
1.3	Godkendelsens omfang.....	5
1.3.1	Projektets omfang	5
1.3.2	Tidligere godkendelser.....	7
1.3.3	Biaktiviteter.....	7
1.3.4	Husdyrbrugets ophør.....	8
1.4	Offentlighed og høring	8
1.4.1	Offentlighed og høring	8
1.4.2	Ikke-teknisk resume	11
2	Anlægget	14
2.1	Dyrehold og Management	14
2.1.1	Dyrehold og staldindretning.....	14
2.1.2	Bedste tilgængelige staldsystem	17
2.1.3	Bedste tilgængelige foderteknologi	19
2.1.4	Management i stald.....	22
2.2	Lokalisering	23
2.2.1	Faste afstandskrav.....	23
2.3	Energi- og vandforbrug.....	28
2.3.1	Energiforbrug.....	28
2.3.2	Vandforbrug	29
2.4	Gener.....	30
2.4.1	Lugt.....	30
2.4.2	Støj.....	32
	<i>Beskrivelse af støjkilder</i>	32
2.4.3	Lys.....	33
2.4.4	Fluer og skadedyr.....	34
2.4.5	Støv.....	35
2.4.6	Transport.....	35
2.5	Forurening.....	36
2.5.1	Husdyrgødning og foder.....	39
2.5.2	Affald og kemikalier	40
2.5.3	Ammoniak.....	42
2.5.3.1	Ammoniaktab.....	42
2.5.3.2	Påvirkning af natur.....	46

3	Arealerne	53
3.1	Markoplysninger	53
3.2	Gødningsregnskab	57
3.3	Nitrat (overfladevand)	58
3.4	Nitrat (grundvand).....	60
3.5	Fosfor.....	62
3.6	Ammoniak fra udbringning	64
3.7	Gener fra udbringning	66
4	Bilag.....	68
	Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning.....	69
	Bilag 2 – Oversigt over vilkår	71
	Bilag 3 – Oversigtskort over anlæg m. naboer og samlet bebyggelse.....	75
	Bilag 4 – Oversigt bygninger m.v.	76
	Bilag 5 – Oversigtskort over lugtgeneafstand	77
	Bilag 6 – BAT beregninger	78
	Bilag 7 - Oversigtskort over afløb.....	79
	Bilag 8 – Transportveje	80
	Bilag 9 – Indvindingsoplande for vandværker.....	81
	Bilag 10 – Udbringningsarealer (ejede og forpagtede arealer)	82
	Bilag 11 - Kort over næringsstoffølsomme områder/arealer	83
	Bilag 12 – Kort over kategoriseret natur ved anlæg.....	84
	Bilag 13 – Kort over § 3 natur ved anlæg	85
	Bilag 14 – kapacitetsberegning	86
	Bilag 15 – Udbringningsarealer og Græsningsarealer	87
	Bilag 16 – Kort over beskyttet natur ved arealer.....	88
	Bilag 17 –Kort med fosfortal.....	89
	Bilag 18 – Ansøgningen	90
	Bilag 19 – Kort over søoplande	91
	Bilag 20 – Udtalelse vedr. søoplande	92
	Bilag 21 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster	94
	Bilag 22 – (Beskrivelse af Natura 2000 område)	95
	Bilag 23 – Potentielle bilag IV arter	100
	Bilag 24 – Beredskabsplan	104
	Bilag 25 Vilkår fra miljøgodkendelsen i 2011	114

1 Generelle forhold

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse efter § 12 stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven¹ på Ålbækvej 3, 6500 Vojens ved Claus Clausen.

Afgørelsen omfatter udvidelse af dyreholdet fra 1.100 søer m. smågrise indtil 8,5 kg, svarende til 255,17 DE, til 1.475 årssøer m. 35 smågrise pr. årso indtil 7,2 kg, svarende til 341,98 DE.

Godkendelsen meddeles på de vilkår der fremgår af Bilag 2 – Oversigt over vilkår og omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg samt bedriftens arealer.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser også selv om disse regler evt. skærpes i forhold til denne godkendelse (Se bilag 1).

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- Lever op til kravene om anvendelse af BAT
- Ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- Ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller af rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Med denne tilladelse har Haderslev Kommune ikke taget stilling til eventuelle tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning, som for eksempel byggeloven, miljøbeskyttelsesloven eller arbejdsmiljøloven.

Jævnfør § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug², skal en miljøgodkendelse regelmæssigt og mindst hvert 10 år tages op til revurdering. Den første revurdering foretages allerede efter 8 år, hvor retsbeskyttelsen udløber, eller senest 4 år efter vedtagelsen af nye BAT konklusioner. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbruget igen senest i 2022.

Dato for godkendelse: 24. november 2014

Anne-Lene Jørgensen

Miljømedarbejder

Natur og Landbrug, Haderslev Kommune

Journal nr.: 14/21018

Kvalitetssikring: Håkon Karlsen, Haderslev Kommune

---

¹Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - LBK nr 1486 af 04/12/2009

² § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug - BEK nr 294 af 31/03/2009

1.1 Ejer og driftsforhold

Dette afsnit indeholder ansøgers kontaktoplysninger samt oplysninger til identifikation af husdyrbruget.

Ansøger	Claus Clausen Ålkærvej 3 6500 Vojens	Bedriftsoplysninger Ålkærvej 3 6500 Vojens	
	Ulla Refshammer Pallesen Landbosyd Peberlyk 2 6200 Aabenraa Tlf.nr.: 74365043 Mobil: 61558262 upa@landbosyd.dk	CVR nr. 10068045 CHR nr. 19767	
Konsulent		Matrikler på ejendom Ejerlav Matrikel nr. Kastrup, Gram 146 Gabøl, Nustrup 3 Skibelund, Nustrup 113, 261, 24, 262, 22, 248, 249	

1.2 Godkendelsespligt

I dette afsnit gøres der rede for, hvorfor projektet er godkendelsespligtigt.

På Ålkærvej 3, 6500 Vojens ønskes den eksisterende produktion udvidet fra 1.100 årssøer svarende til 255,17 DE til 1.475 årssøer med 35 smågrise pr. årssø til 7,2 kg svarende til 341,98 DE.

Udvidelsen sker i eksisterende stalde.

1.3 Godkendelsens omfang

I dette afsnit gøres der rede for projektets overordnede forhold, som ikke direkte har med miljøpåvirkningen at gøre. Der gøres rede for, hvad projektet omfatter, dvs. hvilke ejendomme og bygninger, hvilket dyrehold, hvilke arealer samt eventuelle biaktiviteter. Der oplyses desuden om tidligere godkendelser af husdyrbruget og om hvad der skal ske i tilfælde af husdyrbrugets ophør.

1.3.1 Projektets omfang

I dette afsnit redegøres kort for projektets omfang.

Ansøgers tekst

På Ålkærvej 3, 6500 Vojens ønskes den eksisterende produktion udvidet fra 1.100 årssøer svarende til 255,17 DE til 1.475 årssøer med 35 smågrise pr. årssø til 7,2 kg svarende til 341,98 DE.

Udvidelsen sker i eksisterende stalde.

Bedriftens arealer er godkendt efter Husdyrloven i 2011 i forbindelse med ejendommen Nørremarksvej 4, 6510 Gram.

0-alternativet

Ansøgningen beskriver de miljømæssige konsekvenser af produktionen i forbindelse med ændringen/udvidelsen.

Ønsket om udvidelsen er skyldes, at der er kapacitet til et større sohold i de eksisterende bygninger. Endvidere ønskes tilladelse til flere smågrise pr. årssø. Såfremt ansøgningerne ikke imødekommes, vil den nuværende produktion fortsætte uændret.

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af denne godkendelses vilkår. Ovenstående beskrivelse er kun en kortfattet beskrivelse af projektets omfang, som vil blive beskrevet nærmere i de efterfølgende afsnit.

Der blev i 18. september 2006, givet miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 kapitel 5 til 1.100 søer, 29.700 smågrise (7,2-8,5 kg), svarende til 265,5 DE efter daværende beregningstal. I forbindelse med udvidelsen lavede Sønderjyllands Amt en screeningsafgørelse, hvori det blev afgjort, at udvidelsen ikke var omfattet af VVM pligt.

Den 27. januar 2012 er der ved en § 19c anmeldesag, givet tilladelse til at opføre ny drægtighedsstald, for at imødekomme lovgivningens krav om løsgående drægtige søer.

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes. Miljøpåvirkningen, der kommer som følge af udvidelsen på husdyrbruget vurderes ikke at påvirke lokalområdet i negativ retning, jf. nærværende miljøgodkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen på husdyrbruget vurderes det, at udvidelsen på husdyrbruget ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring husdyrbruget end ved den nuværende produktion. Det er endvidere Haderslev Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser, af 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på husdyrbruget, ville være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer mm.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. 0-alternativet vurderes derfor ikke som værende et relevant valg.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er meddelelsespligt. Det er kommunen, der vurderer, om fremtidige ændringer af bedriftens dyrehold eller staldindretning, opførelse af nye stalde eller opbevaringsanlæg skal udløse krav om tillæg til miljøgodkendelsen. Udskiftning af arealer samt ændringer i ejerforhold skal ligeledes anmeldes til kommunen.

Der er ansøgt om, at have 2 år til at udnytte godkendelsen, hvilket stilles som vilkår. Med udnyttet menes her, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med

relevante håndværkere eller entreprenører af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Endvidere skal der være indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være nået inden for tidsfristen.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i seneste tre år, jf. § 33 i husdyrgodkendelsesloven.

Vilkår

- 1) Bedriften skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis dyrene ikke er indsat, inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse.
- 3) Et eksemplar af miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på husdyrbruget. Eventuelt driftspersonale skal være orienteret om godkendelsens indhold.
- 4) Ændring af ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.

1.3.2 Tidligere godkendelser

I dette afsnit redegøres kort for husdyrbrugets tidligere godkendelser.

Ansøgers tekst

Ansøgningens omfang og nuværende produktionstilladelse

På Ålkærvej 3, 6500 Vojens ønskes den eksisterende produktion udvidet fra 1.100 årssøer svarende til 255,17 DE til 1.475 årssøer med 35 smågrise pr. årssø til 7,2 kg svarende til 341,98 DE.

Udvidelsen sker i eksisterende stalde.

Haderslev Kommunes vurdering

Der blev i 18. september 2006, givet miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 kapitel 5 til 1.100 søer, 29.700 smågrise (7,2-8,5 kg), svarende til 265,5 DE efter daværende beregningstal. I forbindelse med udvidelsen lavede Sønderjyllands Amt en screeningsafgørelse, hvori det blev afgjort, at udvidelsen ikke var omfattet af VVM pligt.

Haderslev Kommune har konstateret, at ansøgningsmaterialet tager udgangspunkt i det tidligere tilladte.

Denne miljøgodkendelse erstatter vilkår stillet i tidligere godkendelser for husdyrbruget.

1.3.3 Biaktiviteter

I dette afsnit redegøres der for biaktiviteter på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Der forefindes ingen biaktiviteter på husdyrbruget.

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke forefindes biaktiviteter på husdyrbruget stilles der ikke vilkår i forhold hertil.

1.3.4 Husdyrbrugets ophør

I dette afsnit gøres der rede for, hvilke tiltag der planlægges at udføre for at forebygge forurening i forbindelse med husdyrbrugets ophør.

Ansøgers tekst

I forbindelse med ophør af husdyrproduktion, vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent - ellers vil anlægget blive tømt for dyr og gødning, og rester af kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ. Unødvendige olietanke vil blive sløjfet.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

Der er stillet vilkår om oprydning i forbindelse med bedriftens ophør, så risiko for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr begrænses, og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand. Det er kommunen, som vurderer, om foranstaltningerne er tilstrækkelige og om en tilfredsstillende stand er opnået inden for en rimelig tidsfrist. Gyllebeholdere, der opføres uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer, skal fjernes når beholderen ikke længere skal anvendes.

Følgende vilkår er stillet for at fastholde ansøgers intentioner.

Vilkår

- 5) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 6) Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages en oprydning, som kan accepteres af Haderslev Kommune, herunder tømning af gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer mv. rengøring af staldanlæg og bortskaffelse af kemikalier og sprøjtemidler til godkendt modtager mv. Alle staldafsnit og opbevaringsanlæg skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning. Alle opbevaringsanlæg til foder skal tømmes. Gyllebeholdere der er opført uden tilknytning til de øvrige bygninger skal fjernes. Alle olietanke der er tilknyttet staldene skal tømmes. Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald mv. skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.

1.4 Offentlighed og høring

I dette afsnit gøres der rede for inddragelsen af offentligheden i forbindelse med denne afgørelse.

1.4.1 Offentlighed og høring

Der gøres her rede for inddragelse af offentligheden og lovpligtige høringer.

Forannoncering

Ansøgningen blev offentliggjort på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politik og dialog -> Høringer og afgørelser perioden 3. juli til 17. juli 2014.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Høring af naboer og parter

Naboer og parter, samt ansøger selv og øvrige parter der har anmodet om orientering i sagen blev orienteret om ansøgningen om miljøgodkendelse den 10. oktober 2014 med en frist på 6 uger til at indsende bemærkninger. Kommunen modtog ingen henvendelser i høringsperioden.

Offentliggørelse og klagevejledning

Miljøgodkendelsen af Ålkærvej 3, 6500 Vojens i henhold til § 12, stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, vil blive annonceret på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politik og dialog - > Høringer og afgørelser.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være Haderslev Kommune i hænde senest tirsdag den 23. december 2014. Ansøger vil ved klagefristens udløb få besked om kommunen har modtaget klager.

Det er muligt for enhver med individuel væsentlig interesse i en sag at påklage afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet. En klage skal være skriftlig og gerne elektronisk. Inden klagefristen udløber, skal klagen være modtaget af Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Simmerstedvej 1A, 1. sal, 6100 Haderslev eller teknikmiljoe@haderslev.dk. Derefter videresender kommunen klagen til Natur- og Miljøklagenævnet, som er klagemyndighed.

Der er fastsat et klagegebyr på 500 kr. Bliver gebyret ikke betalt til tiden, vil klagen ikke blive behandlet. Gebyret bliver opkrævet af Natur- og Miljøklagenævnet, og det bliver tilbagebetalt, hvis et eller flere af følgende forhold gør sig gældende:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse skal ændres eller ophæves.
- Klageren får helt eller delvist medhold i klagen, eller
- Klagen bliver afvist på grund af, at klagefristen ikke er overholdt, eller hvis klager ikke er berettiget til at klage, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis:

- der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Se evt. vejledning om gebyrbetaling på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, www.nmkn.dk.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af Offentlighedslovens § 4 er mulighed for aktindsigt i sagen. Tidspunktet for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune på 74 34 21 45.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

En klage over miljøgodkendelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Udnyttelse af miljøgodkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, der er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af miljøgodkendelsen sker på eget ansvar, idet Natur- og Miljøklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Til implicerede parter:

- Claus Clausen, Ålkærvej 3, 6500 Vojens, e-mail, cc@agrovakia.dk
- Thyge Thygesen Lund, Skibelund Byvej 8 6500 Vojens

Til naboer indenfor konsekvenszonen (se bilag 5):

- Eva W., Jan og Steffen M. Martinsen, Ålkærvej 1, 6500 Vojens
- Peter Fynbo Christiansen, Ålkærvej 1B, 6500 Vojens
- Karin M. S. og Troels Lund, Ålkærvej 4, 6500 Vojens
- Brian Buch Hansen, Ålkærvej 6, 6500 Vojens
- Sergii M. Teleha og Olena Teleha, Ålkærmosevej 1, 6500 Vojens
- Ulla A. Gabelgaard og Peter F. Andersen, Skibelundbjergvej 6, 6500 Vojens
- Thyge Thygesen Lund, Skibelund Byvej 8, 6500 Vojens
- Lars Bjerre Hansen og Karina Villefrance, Østervej 2, 6500 Vojens
- Hans Jepsen, Østervej 4, 6500 Vojens
- Michael Hoffbeck og Bente-Marie B. W. Pihlkjær, Østervej 6, 6500 Vojens

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent: Ulla R. Pallesen, Landbosyd, e-mail: upa@landbosyd.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København N
e-mail: dn@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til kommunens hjemmeside:

- Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: syd@sst.dk

- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@mail.dk
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund, Tom Donbæk, Vestergade 25, 6510 Gram
e-mail: td@ledon.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

1.4.2 Ikke-teknisk resume

Projektet og dets miljømæssige konsekvenser beskrives i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden at få indblik i projektet og konsekvenserne af godkendelsen af projektet.

Ansøgers tekst

Ikke-teknisk resume af de miljømæssige konsekvenser

Ansøgningens omfang og nuværende produktionstilladelse

På Ålkærvej 3, 6500 Vojens ønskes den eksisterende produktion udvidet fra 1.100 årssøer svarende til 255,17 DE til 1.475 årssøer med 35 smågrise pr. årssø til 7,2 kg svarende til 341,98 DE.

Udvidelsen sker i eksisterende stalde.

Bedriftens arealer er godkendt efter Husdyrloven i 2011 i forbindelse med ejendommen Nørremarksvej 4, 6510 Gram.

Tiltag for at opnå ammoniakreduktionskravet og BAT-ammoniakemissionsniveauerne

For at overholde det generelle ammoniakreduktionskrav og ammoniakemissionsniveauerne for BAT benyttes gyllekøling med 16 % ammoniakreduktionseffekt i drægtighedsstalden fra 2012 samt foderkorrigering for fosforindholdet i foderet til årssøerne.

Lugt og afstandskrav

Lugt, støj og transport er de største potentielle gener for naboer.

Lugtberegningen i www.husdyrgodkendelse.dk viser, at afstandskravene for lugt er overholdt.

Der forventes ikke støjgener udenfor ejendommens arealer. Den eneste støj der måske vil kunne høres ved naboer, vil være ventilationen på dage med helt stille vejr.

Antal transporter stiger med ca. 9 % og skyldes primært flere udkørsler med gylle ved den større produktion.

Arealforhold og natur

Nærmeste kategori 1 natur ligger godt 11 km væk (Natura 2000 områderne Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde, Lindet Skov, Hønning Mose og Plantage, Lovdrup Skov og Skrøp og Mandbjerg Skov).

Nærmeste kategori 2 natur, Skibelund Mose ligger ca. 490 m nord for den nordligste gyllebeholder.

Nærmeste kategori 3 natur er et to små moser henholdsvis nord og sydvest for staldanlægget. Ammoniakdepositions punktet til beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk er valgt som det nærmeste punkt i kanten af den lille mose mod nord. Endvidere er der valgt et ammoniakdepositions punkt i kanten af Skibelund Mose. Beregningerne viser, at der er en merdeposition på 0,1 kg og en totaldeposition på 1,5 kg til den lille mose mod nord, samt en merdeposition på 0,1 kg og en totaldeposition på 0,6 kg til Skibelund Mose.

Nærmeste registrerede § 3 beskyttede naturareal efter Naturbeskyttelsesloven er en sø ca. 160 m øst for nærmeste stald samt et engområde ca. 80 m nord for nærmeste stald.

Til bedriften hører ca. 319 ha udbringningsareal, hvoraf de ca. 44,9 ha er forpagtede. Husdyrgødningen fra produktionen på Ålkærvej 3 afsættes til bedriftens egne arealer.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvandet

Ansøgningssystemet beregner at kravene til nitratudvaskning, maksimalt fosforoverskud samt den vægtede maksimale nitratudvaskning fra bedriften til overfladevand overholdes.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen vil overholde alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser mv.

Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Det vurderes, at ansøger anvender BAT inden for:

- Vand og energi, da der bl.a. er drikkeventiler over foderkrybber, der vaskes stalde med koldt vand og højtryksrensere, og at der løbende udskiftes til lavenergi lysstofrør og varmelamper, hvor det er muligt.
- Foder, da der bl.a. anvendes foder med fosforindhold der er mindre end normen.
- Management, da der bl.a. laves mark- og gødningsplan, beredskabsplan osv.
- Staldindretning, da der bl.a. anvendes gyllekøling og en del af staldene er med delvis fast gulv.
- Opbevaring af gødning, da der bl.a. anvendes gyllebeholdere som kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger, beholdere tømmes hvert år og inspiceres visuelt og er overdækket med et naturligt flydelag og halm.

- Udbringning af gødning, da der bl.a. ikke køres på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal, der køres en del gylle ud med nedfælde, og der hvert år udarbejdes en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov.

0-alternativet

Ansøgningen beskriver de miljømæssige konsekvenser af produktionen i forbindelse med ændringen/udvidelsen.

Ønsket om udvidelsen skyldes, at der er kapacitet til et større sohold i de eksisterende bygninger. Endvidere ønskes tilladelse til flere smågrise pr. årssø. Såfremt ansøgningerne ikke imødekommes, vil den nuværende produktion fortsætte uændret.

2 Anlægget

2.1 Dyrehold og Management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget.

2.1.1 Dyrehold og staldindretning

I dette afsnit beskrives dyreholdets sammensætning og staldens indretning.

Ansøgers tekst

Bygningsbeskrivelse (ændringer i stalde er beskrevet under kolonnen Anvendelse):

Tabel 1:

Bygning	Grundplan	Bygningshøjde	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
Stuehus (BBR 1)	ca. 130 m ²	ca. 7 m	ca. 50 °	Røde mursten og sortglacerede tagsten	Beboelse
Arbejderbolig (BBR 2)	ca. 82 m ²	ca. 5 m	ca. 25 °	Pudsede mursten I beige og gråt eternittag	Kontor
Lade (BBR 3)	ca. 301 m ²	ca. 8 m	ca. 25 °	Hvidmalede mursten, grå ståltag	Lade
Stald (BBR 4)	ca. 327 m ²	ca. 8 m	ca. 25 °	Hvidmalede mursten, grå ståltag	Anvendes ikke længere til stald (står tom)
Løbestald	ca. 370 m ²	ca. 4,5 m	ca. 20 °	Gule mursten, gråt eternittag	Løbestald, ST-218778
Multibygning (BBR 9)	ca. 204 m ²	ca. 8 m	ca. 25 °	Hvidmalede mursten, grå ståltag	Personalefaciliteter, butik mv.
Stald til ammesøer mv. (BBR 15?)	ca. 170 m ²	ca. 4,5 m	ca. 20 °	Gule mursten, gråt eternittag	Stald til ammesøer, ST-228450 + værksted
Løbestald	ca. 740 m ²	ca. 5 m	ca. 20 °	Antracitgrå stålplader, gråt eternittag	Løbestald ST-218780

Farestald (BBR 13, 14, 16 +17?)	ca. 2.100 m ²	ca. 7 m	ca. 15 °	Søstenselement er (norsk marmor), antracitgrå stålplader i gavlende, gråt eternittag. Mindre del med fladt tag.	Farestald ST-218781
Drægtighedsstald (BBR 18)	ca. 1.800 m ²	ca. 9 m	ca. 20 °	Søstenselement er (norsk marmor), antracitgrå stålplader øverst mod tag og i gavlende, gråt eternittag	Drægtighedsstald ST-218782
Lade (del af BBR 18)	ca. 440 m ²	ca. 9 m	ca. 20 °	Søstenselement er (norsk marmor), antracitgrå stålplader øverst mod tag og i gavlende, gråt eternittag	Lade
Teknikrum + mellemgang til drægtighedsstald (del af BBR 18)	ca. 60 m ²	ca. 2,4 m	fladt tag	Søstenselement er (norsk marmor), gråt eternittag	Teknikrum og mellemgang
Maskinhus (BBR 8)	ca. 490 m ²	ca. 5 m	ca. 20 °	Grønne stålplader og gråt eternittag	Maskinhus

Overbrusning af svinestalde

Der er overbrusning i staldene i overensstemmelse med de dyrevelfærdsmæssige krav – dvs. i stalde med søer og gylte i løsdriftssystemer. Overbrusningsanlæggene benyttes til køling af dyrene.

Ventilationsoplysninger

Tabel 12:

Staldafsnit nr.	Ventilationstype	Maksimal ventilation	Antal afkast	Afkasthøjde
ST-218778	Undertryk med vægventiler	*	2	ca. 0,7 m over kip

ST-218780	Undertryk med vægventiler	*	2	ca. 0,7 m over kip
ST-218781	Ligetryksventilation Undertryk med vægventiler	*	12 ud/10 ind 5	ca. 0,7 m over tagfladen
ST-218782	Undertryk med vægventiler	*	3	ca. 0,7 m over tagfladen samt i gavltrekanten i den nordlige ende af stalden
ST-228450	Undertryk med vægventiler	*	2	Ud gennem væg ca. 2 m over terræn

* Det har ikke umiddelbart været muligt at finde oplysninger om ventilationskapacitet. Ventilatorer har typisk en ydelse fra ca. 8.000-14.000 m³ pr. time.

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSo01	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Nudrift	296	47,96
		Ansøgt	548	88,75
SvSo10	Årsso, farestald, Kassestier, fuldspaltegulv	Nudrift	1100	76,93
		Ansøgt	1475	103,10
SvSo07	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	Nudrift	804	130,28
		Ansøgt	927	150,13

Haderslev Kommunes vurdering

Udvidelsen sker i eksisterende stalde. Løbe og drægtighedsstald er indrettet med delvist spaltegulve og farestald er indrettet med kassestier og fuldspalter. Staldene har undertryksventilationssystem på nær farestalden hvor der er ligetryk ventilation. Afkasthætter er monteret 0,7 m over kip på nær et staldafsnit hvor afkastene er ført gennem væg ca. 2. meter over terræn. Det er vigtigt at ventilationssystemet holdes rengjort og godt vedligeholdt med jævnlige serviceeftersyn. Der stilles vilkår til fastholdelse af den ansøgte produktion. Det ansøgte dyrehold fastholdes i nedenstående vilkår.

Vilkår

- 7) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 341,98 DE³, svarende til 1.475 årssøer med 35 smågrise pr. årssø indtil 7,2 kg.
- 8) Ventilationssystemet skal holdes rengjort og der skal udføres service jf. fabrikantens vejledninger.

2.1.2 Bedste tilgængelige staldsystem

I dette afsnit beskrives ansøgers valg i forhold til at leve op til bedste tilgængelige staldsystem (BAT).

Ansøgers tekst

Med hensyn til BAT og staldsystemer er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der teknologiblade, og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

Af BREF-dokumentet fremgår det, at følgende staldsystemer er BAT:

Staldsystemer for søer, løbeafdelingen og drægtighedsstalden:

- fuld- eller delspaltegulv med vakuumsystem nedenunder til hyppig fjernelse af gylle, eller
- delspaltegulv og en reduceret gødningskanal.

Staldsystemer for søer, farestalden:

En boks med fuldspaltede jern- eller plastikgulve og som har:

- en kombination af vand- og gødningskanal, eller
- et udskylningsystem med gødningsrender, eller
- en gødningsopsamler nedenunder.

Der findes p.t. 7 teknologiblade:

- Køling af gylle i stalde til søer og smågrise (1. udgave oprettet 26.01.2011)
- Fast overdækning af gyllebeholder (1. udgave, oprettet 11.11.2010)
- Råprotein i sofoder (1. udgave, oprettet 31.05.2011)
- Fosfor i sofoder (1. udgave, oprettet 31.05.2011)
- Svovlsyrebehandling af gylle i sostalde (1. udgave, oprettet 20.12.2010)
- Kemisk luftrensning med syre, sostalde (1. udgave oprettet 29.04.2011)
- Biologisk luftrensning, Dyretype: Søer (1. udgave oprettet 29.04.2011)

Endvidere findes der følgende BAT-blade:

- Faresti med delvist spaltegulv (106.02-51, revideret 11.11.2004)

---

³ Beregnet efter Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – BEK nr. 764 af 28/06/2012.

BREF-dokumentet konkluderer, at farestalde med bokse med et delvist spaltet gulv og en reduceret gødningskanal ikke er BAT – mens et fuldspaltet gulv er det, hvis det er på plast eller metalgulv. På dette punkt er der ikke harmoni mellem BREF-dokumentet og BAT-byggebladet.

Efter ændringen/udvidelsen vil der være følgende staldgulve:

Table 14:

Staldafsnit	Gulvtype	BAT
ST-218778	Løbestald med individuelt opstaldede søer på betongulve med dels fast gulv og dels spalter	BAT ifølge BREF
ST-218780	Løbestald med individuelt opstaldede søer på betongulve med dels fast gulv og dels spalter	BAT ifølge BREF
ST-218781	Farestier med kassestier med fuldspaltegulv kombinationsspalter med af jern (triangel) og plast	BAT ifølge BREF
ST-218782	Løsgående søer på betongulve med delvist fast og delvist spaltegulv med linespil. Gyllekøling.	BAT ifølge BREF og teknologiblad
ST-228450	Ammesostald med kassestier med betongulve med dels fast gulv og dels spalter	BAT jf. BAT-blad

Der er "træk og slip" i alle stalde bortset fra i drægtighedsstalden fra 2012, hvor der er linespil (ST-218782).

Anlægget indeholder udelukkende stalde med vakuumsystem eller linespil til hyppig fjernelse af gylle. Hvor ofte "hyppig fjernelse" er, er ikke nærmere defineret i BREF-dokumentet. Der udluses gylle ca. hver 2. uge på en hverdag i stalde med "træk og slip"-system. Linespillet kører 2 gange om dagen alle ugens dage.

Haderslev Kommunes vurdering

Den beregnede BAT værdi for ammoniak er 5.018,74 kgN og den indsendte ansøgning viser en samlet ammoniakemission på 5.009,63 kgN fra stalde og lager. Det beregnede BAT niveau er herved overholdt. Ansøger har valgt at etablere gyllekøling i staldafsnit ST-218782 hvilket giver en ammoniakreduktion på 316 kgN/år. Tiltaget fastholdes i nedenstående vilkår. Varmen fra gyllekøleanlægget dækker hele ejendommens varmebehov, dog kan der blive behov for supplerende varmebehov i særligt kolde vintre. Det vurderes at etablering af et gyllekøleanlæg er BAT, når varmen herfra bliver brugt til opvarmning af stalde.

Vilkår

- 9) 656 m² af gyllekanalarealet i staldafsnit ST-218782 skal forsynes med køleslanger, der skal forbindes med en varmepumpe.
- 10) Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 65.248 kWh for at leve op til en ammoniakreduktionseffekt på 16 %.

- 11) Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i kWh.
- 12) Køleanlægget skal være forsynet med trykovervågningsystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage på varmeoptageren stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstartes automatisk.
- 13) Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- 14) Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.
  - Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
    - Afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen.
    - Kontrol af kølekredsens ydelse.
- 15) Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 5 dage.
- 16) Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.1.3 Bedste tilgængelige foderteknologi

I dette afsnit beskrives ansøgers valg i forhold til at leve op til bedste tilgængelige foderteknologi (BAT).

Ansøgers tekst

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normtal.

Som beskrevet under "BAT for fosfor" og "Egenkontrol" er der behov for at korrigere på fosforet i foderet til årssøerne. I ansøgt drift indtastes der derfor, at der maksimalt må benyttes 4,81 g P pr. FE for årssøerne ved standard tildeling af foderenheder (1.540 FE pr. årssø) og ved fravænningsvægt på 7,2 kg og 35 smågrise pr. årssø.

Ansøger vil generelt bestræbe sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt.

Det vurderes, at der anvendes foder indeholdende et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF).

Tabel 13: Vejledende niveauer for råprotein i BAT-foder til svin:

Art	Faser	Indhold af råprotein (% i foder) ¹⁾	Samlet fosforindhold (% i foder) ²⁾
So	drægtighed	13-15	0,43-0,51
So	diegivning	16-17	0,57-0,65

¹⁾ Med tilstrækkeligt afvejet og optimal tilførsel af aminosyrer

²⁾ Med tilstrækkeligt fordøjeligt fosfor med brug af fx højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase

Der anvendes pt. to blandinger til søer (en til diegivende og en til drægtige søer) og en blanding til smågrisene ved søerne.

Normer for beregning af produktionseffektivitet og fodring samt oplysninger om fravæning i soproduktioner

Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det oplysninger.

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / ansøgt	FE / dyr eller kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Proteinprocent i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årsso / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
ST-218778	SvSo01	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1078,00	133,40	4,81		35,00	7,20
ST-218780	SvSo01	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1078,00	133,40	4,81		35,00	7,20
ST-218781	SvSo10	Nudrift	462,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	462,00	133,40	4,81		35,00	7,20
ST-218782	SvSo07	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1078,00	133,40	4,81		35,00	7,20
ST-228450	Ingen data							

Forslag til vilkår for fodring:

Maksimal kg P ab dyr for årssøer:

P ab dyr pr. årsso må maks. være = (FE pr. årsso x g fosfor pr. FE)/1000 - 0,58 - (antal fravænnede grise pr. årsso x fravænningsvægt x 0,006 kg P pr. kg tilvækst) =

(1.540 FE x 4,81 g fosfor pr. FE)/1000 - 0,58 - (35 fravænnede grise pr. årsso x fravænningsvægt på 7,2 kg x 0,006 kg P pr. kg tilvækst) = 5,3154 kg P pr. årsso

Det forventes, at der vil være fleksibilitet med hensyn til de forskellige variable parametre, så længe antal kg P og N ab dyr ikke overstiges.

Ansøger har herudover ingen yderligere forslag til egenkontrol. Så vidt muligt vil det gerne undgås, at skulle føre udførlige driftsjournaler, da der ikke bruges flere end de nødvendige ressourcer i form af råvarer, hjælpestoffer, energi osv.

Haderslev Kommunes vurdering

Der er ikke brugt fodertilpasninger for ammoniakreduktion, men idet der i ansøgningen er angivet 35 smågrise pr. årssø, og antal foderenheder FE ikke er større end standard 1.540 FE, har kommunen jf. "Wiki vejledningen" stillet vilkår om, at antal FE ikke må overskrides. Idet ansøger producerer flere smågrise pr. årssø end normen på 28,8 og ikke øger antal foderenheder FE, vil der blive en ammoniakreduktion. Det er fordi soen bruger en større del af foderet til at producere smågrise end til at danne tab af næringsstoffer. Det i ansøgningen angivende antal FE fastholdes i nedenstående vilkår. Jf. Miljøstyrelsens vejledning skal kommunen stille vilkår om, at antal FE ikke må forøges. Det i ansøgningen oplyste antal FE fastholdes i nedenstående vilkår.

Ansøger har valgt at reducere indholdet af P i foderet jævnfør Teknologibladet " Fosforindhold i sofoder". Indholdet er ændret fra norm 4,80 til 4,81 g P. Se også ovenstående tekst vedr. fodertilpasninger.

Med baggrund i den indsendte ansøgning vurderer Haderslev Kommune, at ejendommen lever op til BAT for foder.

De enkelte forudsætninger er ikke bindende men vilkårligningen skal samlet set overholdes.

Beregningerne er beregnet ud fra flg. Forudsætninger:

Antal foderenheder	1.540
Antal fravænnede grise pr. årssø	35 stk.
Fravænningsvægt smågrise	7,2 kg
Gram råprotein pr. FE	133,4
Gram fosfor pr. FE	4,81

Vilkår

- 17) De i ansøgningen angivne 1.540 FE må ikke overskrides.
- 18) P ab dyr pr. årssø må maks. være = $(FE \text{ pr. årssø} \times g \text{ fosfor pr. FE})/1000 - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst}) = (1.540 \text{ FE} \times 4,81 \text{ g fosfor pr. FE})/1000 - 0,58 - (35 \text{ fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt på } 7,2 \text{ kg} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst}) = \mathbf{5,3154 \text{ kg P pr. årssø.}}$
- 19) Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
  - antal årssøer
  - grise pr. årssø
  - fravænningsalder og -vægt
  - foderforbrug
  - det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEso i foderblandingerne.

- 20) P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september år (for eksempel 2011) til 15. februar i år (for eksempel 2013).
- 21) Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- 22) Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.1.4 Management i stald

Ansøgers tekst

Management

BAT indenfor management / godt landmandsskab er i BREF (referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

Medarbejderne vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.

Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskaber for både brug af handelsgødning og husdyrgødning.

Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnlig for at undgå uhygiejniske forhold og for at nedsætte risikoen for tilhold af eventuelle skadedyr, samt for at mindske risikoen for lugtgener for omkringboende.

Der føres ikke løbende journal over energi- og vandforbruget, men energiforbruget opgøres månedligt af elselskabet og vandforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet. Der følges løbende op på, om der er nye energibesparende tiltag, som med fordel kan installeres på ejendommen.

Ved udbringning af husdyrgødning vises der så vidt muligt hensyn til omkringboende ved at tage højde for vindretning, tæt beboede områder mm.

Der er udarbejdet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Der er lavet APV på ejendommen. Maskinstationen er blevet instrueret om at gylleudkørsel skal ske over så kort en periode som muligt.

Der er ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men de ansatte sendes på relevante kurser, når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, de skal håndtere. Der er pt. 7 ansatte på bedriften. Endvidere afholdes hver fredag møde med personalet, hvor eventuelle ikke akutte problemer drøftes, så der kan blive fulgt op, hvor der er behov.

- På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management
- Egenkontrol

- Der føres logbog over flydelag på gyllebeholdere
- Der registreres dyr i CHR
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA
- Der føres E-kontrol
- Før pumpning af gylle fra forbeholder tjekkes først om der er plads i den enkelte gyllebeholder
- Der føres journal over medicinforbrug
- Der gennemføres 5-årige kontrol af el-installationerne af autoriseret el-installatør
- Pulverslukkere kontrolleres årligt (Falck)
- I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) findes i regnskabet
- Der udarbejdes mark/ gødningsplaner

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag vedr. management er BAT for management.

Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi og bedste anvendelige foderteknologi. Endvidere stilles der vilkår omkring tilgængelighed og revision af husdyrbrugets beredskabsplan, idet det vurderes at regelmæssig revision og planens synlighed er medvirkende til at skabe fokus og derved medvirke til at forebygge uheld.

Vilkår

- 23) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Beredskabsplanen skal være oversat til et sprog, der er forståeligt for de ansatte. Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres med dato for revision. "Nærvæd uheld" skal noteres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover. Driftspersonalet skal gøres bekendt med proceduren. Se den vedlagte plan i Bilag 24 – Beredskabsplan.

2.2 Lokalisering

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets lokalisering. Det vil sige hvordan husdyrbruget er placeret i forhold til steder, hvor der efter lovgivningen gælder et fast afstandskrav samt placeringen i landskabet.

Offentlighedens adgang til landskabet vil ikke blive ændret i forbindelse med udvidelsen.

Med hensyn til placering i forhold til naboer, natur mv. se under punkterne "Generelle afstandskrav" og "Landskabelige hensyn".

Så vidt der er kendskab til, er nærmeste ejendom med husdyrproduktion på mere end 75 DE, et økologisk kvægbrug på Ribevej 87, der ligger knap 1,3 km sydøst for staldanlægget.

2.2.1 Faste afstandskrav

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets placering i forhold til de faste afstandskrav, der gælder efter husdyrgodkendelseslovens §§ 6 og 8.

Ansøgers tekst

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 6 er etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, der medfører forøget forurening, ikke tilladt indenfor eller i en afstand af mindre end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.
- områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål, eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug, der medfører forøget forurening, er endvidere ikke tilladt indenfor en afstand af 50 m fra nabobeboelse.

Tabel 2: Forbudszoner (målt fra nærmeste stald eller lager, hvor der sker ændringer):

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Byzone	ca. 3,4 km	Fra stald ST-218781 til byzone ved Nustrup	50 m
Sommerhusområde	ca. 15 km	Fra stald ST-218778 til sommerhusområde ved Arrild	50 m
Lokalplanlagt område (bolig, erhverv, rekreative formål etc.)	ca. 3,4 km	Fra farestald ST-218781 til Lokalplanlagt område, Område til bolig- og offentlige formål ved Møllevej i Nustrup by, Lokalplan 61-05	50 m
Nabobeboelse (uanset om det er landbrug eller ej)	ca. 62 m	Fra stald ST-218778 til Østervej 6	50 m

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 20 skal kommunen ved vurdering af en ansøgning om tilladelse eller miljøgodkendelse sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget ligger mindre end 300 m fra:

- samlet bebyggelse
- eksisterende eller fremtidigt byzone eller sommerhusområde
- lokalplanlagte områder i landzone (boligformål, blandet bolig og erhverv)

Derudover skal genekriterierne for lugt være overholdt.

Tabel 3: Genekriterier i forhold til lugt jf. beregninger i www.husdyrgodkendelse.dk:

Nærmeste...	Model	Geneafstand*	Beskrivelse af punkt valgt i www.husdyrgodkendelse.dk	Genekriterie overholdt?
Byzone/ sommerhusområde	Ny	441 m	Til byzone ved Nustrup som ligger ca. 3,4 km fra staldanlægget	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/ byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	298 m	Samlet bebyggelse udløses af Ribevej 100 som ligger ca. 480-450 m fra staldene	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/ byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig (ikke landbrug, ikke ejet af driftsherren)	FMK	41 m (korrigeret) 140 m (ukorrigeret)	Til Østervej 4 som ligger ca. 132 m fra staldene	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand (132 m).

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk. Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt til beboelsesbygningen ved enkelt beboelse og samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde. Geneafstandene for byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig er reduceret, da flere stalde ligger mere end 1,2 gange geneafstanden fra ejendommen/zonegrænsen.

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 8 må stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg ikke etableres indenfor følgende afstande:

Tabel 4: Afstandene er målt fra nærmeste stald eller gyllebeholder:

Nærmeste....	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Naboskel	0 m	ST-218782 er bygget hen over skel til Ålkærmosevej 1, som også ejes af ansøger.	30 m
Beboelse på samme ejendom	ca. 11 m	Fra nærmeste ST-218778 til medhjælperbeboelse.	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 m	Kendes ikke, men må ligge meget længere end 25 m væk - ligger formodentlig i Nustrup	25 m
Fælles	ca. 2,1	Fra drægtighedsstald ST-	50 m

vandindvindingsanlæg	km	218778 til vandværk i Gabøl	
Enkelt vandindvindingsanlæg	ca. 93 m	Fra ST-218782 til egen boring vest for staldanlægget (DGU-arkivnr. 150.897)	25 m
Vandløb	ca. 225 m	Fra ST-218782 til det registrerede beskyttede vandløb vest for staldanlægget	15 m
Dræn	> 15 m	Den nøjagtige placering af dræn kendes ikke. Det vurderes, at der er mindst 15 m til dræn.	15 m
Sø	ca. 160 m	Fra 218778 sø øst for staldanlægget	15 m
Privat fællesvej	> 15 m	Der er ingen privat fællesvej i nærheden af ejendommen	15 m
Offentlig vej	ca. 6 m	Fra ST-218778 til Ålkærvej	15 m

Kilde: Danmarks Miljøportal og Jupiterdatabasen (Geus).

Da alle stalde og anlæg er eksisterende, ansøges der ikke om dispensation fra afstandskrav.

Haderslev Kommunes vurdering

Idet der ikke opføres nye bygninger i forbindelse med den ansøgte udvidelse, vurderer kommunen der ikke skal dispenseres for afstand til naboskel. De eksisterende stalde m.v. er allerede lovligt opførte bygninger. Der stilles ikke skærpende vilkår.

Landskabet og planforhold

I dette afsnit gøres der rede for placeringen af husdyrbrugets bygninger i landskabet, og hvordan de påvirker landskabet.

Ansøgers tekst

Der er tale om et eksisterende staldanlæg, der ligger indpasset i landskabet med en del beplantning både i direkte tilknytning til anlægget eller i form af nærliggende læhegn. Det vurderes derfor, at der ikke er behov (eller hjemmel til), at stille vilkår om indpasning i landskabet.

Oplysningerne er afgivet i forhold til kortmaterialet på Haderslev Kommunes interaktive kort i forbindelse med kommuneplan 2009 samt kortene på Danmarks Miljøportal.

Staldanlægget ligger inden for:

- Turismeområde
- Særlige værdifulde landbrugsområder

og uden for:

- Værdifulde kystlandskaber
- Værdifulde landskaber
- Uforstyrrede landskaber
- Skovrejsningsområde, Skovtilplantning uønsket og Skovtilplantning uønsket pga. geologi
- Udpegninger for Kulturhistorie, dog er stuehuset klassificeret som bevaringsværdi klasse III
- Naturbeskyttelsesinteresser og potentielle naturbeskyttelsesinteresser
- Kirkelandskaber

Gyllebeholderen på 2.740 m³ ligger inden for "Lavbundsareal der kan genoprettes", mens resten af anlægget ligger uden for lavbundsareal

Ifølge kortene på Danmarks Miljøportal, ligger staldanlægget uden for:

- Søbeskyttelseslinjer, Åbeskyttelseslinjer, Skovbyggelinjer og Kirkebyggelinjer
- Strandbeskyttelse, Klitfredning og Fredskov
- Fredede områder
- Lavbund og Okker
- Kystnærhedszoner

Der er meddelt dispensation til at bygge drægtighedsstalden i 2012 hen over registreret dige langs matr. nr. 22 og 234 begge af Skibelund, Nustrup.

Nærmeste kategori 1 natur ligger godt 11 km væk (Natura 2000 områderne Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde, Lindet Skov, Hønning Mose og Plantage, Lovdrup Skov og Skrøp og Mandbjerg Skov).

Nærmeste kategori 2 natur, Skibelund Mose ligger ca. 490 m nord for den nordligste gyllebeholder.

Nærmeste kategori 3 natur er et to små moser henholdsvis nord og sydvest for staldanlægget. Ammoniakdepositions punktet til beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk er valgt som det nærmeste punkt i kanten af den lille mose mod nord. Endvidere er der valgt et ammoniakdepositions punkt i kanten af Skibelund Mose. Beregningerne viser, at der er en merdeposition på 0,0 kg og en totaldeposition på 1,5 kg til den lille mose mod nord, samt en merdeposition på 0,1 kg og en totaldeposition på 0,6 kg til Skibelund Mose.

Nærmeste registrerede § 3 beskyttede naturareal efter Naturbeskyttelsesloven er en sø ca. 160 m øst for nærmeste stald samt et engområde ca. 80 m nord for nærmeste stald.

Haderslev Kommunes vurdering

Der opføres ikke nye bygninger i forbindelse med udvidelsen. De lugtmæssige afstande er overholdt og beskrives under "lugt". De beskrevne planmæssige forhold har ikke betydning eller indvirkning på gennemførelse af det ansøgte projekt, idet her er tale om en udvidelse i eksisterende bygninger. Der sker ingen bygningsmæssige ændringer i forbindelse med udvidelse. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår vedr. planmæssige forhold.

2.3 Energi- og vandforbrug

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets energi- og vandforbrug, som ses i forhold til BAT, på hvilken baggrund det vurderes om der er grund til at implementere teknik eller management, som kan nedsætte forbruget.

2.3.1 Energiforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets energiforbrug.

Ansøgers tekst

Samlet energiforbrug i nudrift og efter ansøgningen (skønnede mængder):

Tabel 5:

Type	Forbrug før	Forbrug efter
El	ca. 625.000 kWh	ca. 650.000 kWh
Fyringsolie	6.200 l*	maks. 500 l*
Diesel (mark)	ca. 60.000 l**	ca. 60.000 l**

* Fyringsolieforbruget i nudrift er angivet som forbruget før gyllekølingsanlægget er taget i brug. Som udgangspunkt dækker gyllekølingsanlægget hele ejendommens fyringsolieforbrug, og der forventes kun behov for supplerende opvarmning i fx meget kolde vintre.

** Dieselolieforbruget dækker også maskinstationsarbejde for anden bedrift.

Elforbruget dækker ventilation, belysning, varmelamper, gyllepumper, gyllekølingsanlæg, vandingsanlæg, foderanlæg og øvrige elektriske maskiner.

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2013 er elforbruget ca. 175 kWh pr. årssø. Dette tal er baseret på "nyt kaskadestyret ventilationsanlæg". Forbruget til vandingsanlæg kan variere en del over årene.

De eksisterende stalde er etableret løbende over en årrække fra 1990'erne og frem, og en del har derfor mere elforbrugende ventilationsanlæg end tilsvarende nye anlæg. En del af farestalden har således ligetryksanlæg. En meget stor andel af elforbruget går til drift af vandingsanlæg.

Energibesparende foranstaltninger

I de eksisterende stalde er dels med ligetryksventilation og dels undertryksventilation, som automatisk op- eller nedjusteres efter behov. Der sørges for jævnlig inspektion og rengøring af ventilationskanaler. Der er temperaturstyring, alarmer mv. på alle ventilationsanlæggene. Varmelamperne kan indstilles til to forskellige intensiteter.

I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør eller renovering, vil det blive undersøgt, om der er mulighed for at udskifte til lavenergi lysstofrør.

I farestaldene er der sænkehuler til smågrisene, hvorved rumvarmen generelt kan reduceres.

Lyset i staldene er tændt fra ca. kl. 7 til kl. 22.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således delvis BAT (delvist lavenergibelysning og varmelamper med flere intensiteter, eftersyn og rengøring af ventilatorer samt temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vilkår

24) Husdyrbrugets energiforbrug (el, diesel og fyringsolie) skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

25) Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

2.3.2 Vandforbrug

Ansøgers tekst

Tabel 6:

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Vand fra Gabøl vandværk	ca. 13.000 m ³	ca. 17.000 m ³

Ejendommen forsynes med vand fra Gabøl Vandværk.

Der er intet vandforbrug til fx vask af maskiner eller sprøjtning. Maskiner vaskes på vaskeplads på Ålkærvej 6, hvor marksprøjten også fyldes.

Vandforbrug til hhv. 1.100 og 1.475 årssøer beregnet ud fra Håndbog til driftsplanlægning 2013 udgivet af Landbrugsforlaget er på 6.820 m³ og 9.145 m³.

Det højere faktiske forbrug må skyldes, at der vaskes meget grundigt.

Vandbesparende foranstaltninger

Vandbesparelse opnås ved at drikkeventiler er monteret over foderkrybberne, således at spild optages sammen med foderet. Der er ikke problemer med spild uden for krybber. Alle staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil eventuelle lækager blive opdaget og repareret med det samme.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (vask med højtryksrensere med koldt vand og brug ventiler over krybber).

Haderslev Kommunes vurdering

Der foretages daglige inspektioner og lækager vil blive opdaget og udbedret hurtigt.

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn er med til at skabe øget fokus på forbruget og på denne måde er med til at forebygge, at forbruget stiger utilsigtet. Dette vurderes at være i overensstemmelse med BAT management, hvorfor der opstilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn.

Der stilles der vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.

Vilkår

26) Husdyrbrugets vandforbrug skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

27) Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

2.4 Gener

I dette afsnit beskrives de gener, der kan være forbundet med produktionen af husdyr på bedriften og med arbejdet på udbringingsarealerne. Det vurderes hvorledes disse gener kan minimeres.

2.4.1 Lugt

Ansøgers tekst

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	Ny	441,25	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	297,64	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	0	FMk	139,53	40,78	34,47	132,38	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

Tabel 3: Genekriterier i forhold til lugt jf. beregninger i www.husdyrgodkendelse.dk:

Nærmeste...	Model	Geneafstand*	Beskrivelse af punkt valgt i www.husdyrgodkendelse.dk	Genekriterie overholdt?
Byzone/ sommerhusområde	Ny	441 m	Til byzone ved Nustrup som ligger ca. 3,4 km fra staldanlægget	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	298 m	Samlet bebyggelse udløses af Ribevej 100 som ligger ca. 480-450 m fra staldene	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig (ikke landbrug, ikke ejet af driftsherren)	FMK	41 m (korrigeret) 140 m (ukorrigeret)	Til Østervej 4 som ligger ca. 130-240 m fra staldene	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand (132 m).

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk. Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt til beboelsesbygningen ved enkelt beboelse og samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde. Geneafstandene for byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig er reduceret, da flere stalde ligger mere end 1,2 gange geneafstanden fra ejendommen/zonegrænsen.

Lugt og afstandskrav

Lugt, støj og transport er de største potentielle gener for naboer.

Lugtberegningen i www.husdyrgodkendelse.dk viser, at afstandskravene for lugt er overholdt.

Der forventes ikke støjgener udenfor ejendommens arealer. Den eneste støj der måske vil kunne høres ved naboer, vil være ventilationen på dage med helt stille vejr.

Antal transporter stiger med ca. 9 % og skyldes primært flere udkørsler med gylle ved den større produktion.

Døde dyr

Døde dyr samles ved gyllebeholderen på Ålkærmosvej 1. Søerne lægges på spalter og er overdækket med en kadaverkap og smågrise opbevares i plastcontainer. DAKA afhenter fast 2 gange om ugen.

Efter udvidelsen forventes antallet af søer til destruktion forventes komme til at ligge på ca. 120 stk.

Haderslev Kommunes vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer (nærmeste nabobeboelse, samlet beboelse og byzone) er overholdt, jf. ansøgningsmaterialet ovenfor.

Ansøger ejer Ålkærvej 5 som bruges som kontor, og er beliggende på samme matrikel som Ålkærvej 3. Nærmeste nabobeboelse er Østervej 6 som en ejendom med landbrugspligt. Der er ca. 1,8 km til nærmeste samlede bebyggelse og ca. 3 km til byzone. Døde dyr bliver placeret ved Ålkærmosevej 1, søer på spalter, overdækket med kadaverkappe og smågrise i plastcontainere. Der afhentes 2 gange pr. uge.

Haderslev Kommune vurderer derfor, med baggrund i ovenstående, at lugt fra staldene m.v. ikke vil medføre øgede lugtgener for naboerne. Der stilles vilkår om at holde bedriften og dens omgivelser rene, for at begrænse lugtgener. Der henvises til god landmandspraksis ved udbringning af gylle og transport.

Vilkår

- 28) Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener så vidt muligt begrænses. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til lugtgener, der af kommunen vurderes til at være væsentlige.
- 29) Såfremt kommunen vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som kan accepteres af kommunen og derefter gennemføres af bedriften.

2.4.2 Støj

Ansøgers tekst

Beskrivelse af støjkilder

Beskrivelse af støjkilder

Tabel 10:

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På staldtage og ved gavlvægge	Hele døgnet
Kompressor (kan ikke høres uden for bygningen)	I værksted	Ved brug (ca. en time hver dag)
Indblæsning af foder i siloer	Ved de enkelte siloer	ca. en halv time/ ca. 3 gange om ugen

Pga. ejendommens beliggenhed og arten af støjende aktiviteter, forventes der ikke at være støjgener udenfor ejendommens arealer. Den eneste støj der måske vil kunne høres ved naboer, vil være ventilationen på dage med helt stille vejr.

Driftsperiode for støjkilder

Se "Beskrivelse af støjkilder".

Tiltag mod støjkilder

Der er ikke foretaget særlige tiltag for at dæmpe støjkilder. Dette er ikke skønnet nødvendigt grundet anlæggets placering fra naboer og arten af støjkilderne.

Driftsperiode for støjkilder

Se "Beskrivelse af støjkilder".

Tiltag mod støjkilder

Der er ikke foretaget særlige tiltag for at dæmpe støjkilder. Dette er ikke skønnet nødvendigt grundet anlæggets placering fra naboer og arten af støjkilderne.

Haderslev Kommunes vurdering

Ansøger har oplyst, at kompressoren står indendørs i værksted, og indblæsning af foder sker ½ time tre gange pr. uge. Haderslev Kommune vurderer, at støjen forbundet med driften ikke vil være til gene for omkringboende på baggrund af ovenstående beskrivelse.

Der stilles vilkår om, at de vejledende støjgrænser fra miljøstyrelsen overholdes.

Vilkår

- 30) Bidraget fra virksomheden til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må ved opholdsarealer ved beboelse i det åbne land ikke overstige følgende værdier:

	Tidsrum	Støjgrænse
Mandag til fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Målinger eller beregninger til kontrol af, at ovenstående vilkår er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målinger/beregninger kun forlanges en gang årligt, såfremt målingerne viser, at støjgrænserne er overholdt.

Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er akkrediteret af DANAK eller er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling - ekstern støj". Udgifter dertil afholdes af virksomheden.

2.4.3 Lys

Ansøgers tekst

Lysforhold

Placeringen af den udendørs belysning kan ses på bilag. Med afstanden fra bygningerne til nærmeste nabo og placeringen af de enkelte lyskilder forventes belysningen ikke at medføre gener.

Haderslev Kommunes vurdering

Skellet indtil nærmeste nabobeboelse er omkranset af tæt opvokset beplantning som giver afskærmning for lys fra stalden.

Det vurderes derfor, at belysning på ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for de omkringboende eller i forhold til landskabelige hensyn.

2.4.4 Fluer og skadedyr

Ansøgers tekst

Skadedyr

Fluegener

Fluebekæmpelse sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinjer, idet der sprøjtes mod fluer med godkendte midler efter behov, dvs. primært i sommerhalvåret.

Rottebekæmpelse

Ejendommen er tilmeldt rottebekæmpelsesordning ved Dansk Skadedyrkontrol, der tilser rottekasser ca. 8 gange årligt. Der opsat ca. 30 kasser med gift. I øvrigt holdes ejendommen ryddelig, og evt. foderspild m.v. opsamles med det samme, så risikoen for tilhold af rotter minimeres.

Haderslev Kommunes vurdering

Der anvendes kemisk forebyggende fluebekæmpelse for at forebygge fluegener i overensstemmelse med retningslinierne på området. Ejendommen holdes ryddelig og ansøger er opmærksom på at fjerne evt. foderspild eller lignende så der ikke tiltrækkes rotter og skadedyr på ejendommen.

Det vurderes, at ansøger søger at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed og vilkår om, at overholde retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium. Bemærk at sidstnævnte retningslinjer opdateres årligt.

Vilkår

- 31) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer.
- 32) Opbevaring af foder og affald skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr på ejendommen.
- 33) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning mv., så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr på ejendommen.

2.4.5 Støv

Ansøgers tekst

I forbindelse med udkørsel af gylle kan der forekomme ophvirvling af støv på veje. Der fejles på veje efter kørsel, hvis der er behov.

Der er støv cykloner på 2 af siloerne.

Haderslev Kommunes vurdering

Der er 2 ud af 6 siloer som er forsynet med støv cykloner, og ansøger er opmærksom på at fjerne spildt foder m.v. fra veje for at forebygge støvgener.

Der henvises også til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og at aktiviteter, herunder levering og udkørsel, planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Haderslev Kommune vurderer på baggrund af ovenstående redegørelse, at støvgener fra husdyrbruget ikke vil give væsentlige gener.

Vilkår

- 34) Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til støvgener, som af kommunen vurderes til at være væsentlige.

2.4.6 Transport

Ansøgers tekst

Beskrivelse af transport

Transport sker via Ålkærvej øst for bygningssettet.

Tabel 9:

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Foder (lastbil)	ca. 100	ca. 100
Fyringsolie (lastbil)	0	0
Flytning af smågrise (traktor og vogn)	ca. 100	ca. 100
Levering af polte (traktor og vogn)	ca. 4	ca. 4
Afhentning af slagtesøer (traktor og vogn)	ca. 17	ca. 17
Flytning af døde dyr (traktor)	ca. 365	ca. 365
Gyllekørsel (traktor og vogn)	ca. 287	ca. 365
Maksimalt i alt	ca. 873	ca. 951

Der anvendes 25 tons gyllevogn med læssekran.

Det forventes at virksomheden kan overholde Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Antallet af transporter er skønnede. Herudover er der kørsel med personbiler ca. 1-2 gange om dagen (dyrlæge, Hatting mv.)

Se kørselsruter for husdyrgødning på bilag med arealer.

Der vil normalt blive kørt ud dels i april/maj måned og dels i august måned.

Hvorvidt f.eks. fodertransport og dyretransporter passerer tæt bebyggede områder, afhænger af den rute som hhv. foderfirma/chauffør vælger. Dette ligger udenfor ansøgers indflydelse.

Størstedelen af transporterne sker indenfor normal arbejdstid (ml. kl. 7 og 18), mens der i forbindelse med udbringning af gylle vil kunne foregå transporter i aften- og nattetimerne.

Alt i alt skønnes det, at de ekstra transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Haderslev Kommunes vurdering

Det er Haderslev Kommunes vurdering, at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje. Der ændres ikke i antal udkørsler/overkørsler til ejendommen, og det vurderes der er de nødvendige overkørsler for produktionen. Der er 3 til og fra kørsler.

Ansøger oplyser at antal transporter til og fra ejendommen stiger fra 873 til 951 transporter pr. år. Når der afhentes smågrise sker dette ved stalddøren, og der er derfor ikke ekstra transporter eller håndtering af dyr. Der er ikke grise i udendørs arealer i forbindelse med afhentning.

Det vurderes, at det stigende antal transporter til og fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener for beboere i lokalområdet.

Med baggrund i ovenstående stilles der ikke skærpende vilkår vedr. transport.

2.5 Forurening

I dette afsnit beskrives den forurening, der kan være forbundet med husdyrbruget og det vurderes om der er fremkommet nye oplysninger, som gør at der er utilsigtet forurening forbundet med en uændret drift af husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Sanitært spildevand fra stald	ca. 10 m ³	ca. 10 m ³	Samletank på ca. 5 m ³	Køres til rensningsanlæg
Sanitært spildevand fra stuehus og Ålkærvej 5	ca. 180 m ³	ca. 180 m ³	Septiktanke og videre til grøft	Bundfældning
Tagvand	ca. 7.500 m ³	ca. 7.500 m ³	Dels til nedsivningsbassin og dels via rørledninger til	Ingen

			grøfter	
--	--	--	---------	--

Spildevandsmængde:

Tabel 8:

Rengøringsvand, drikkevandsspild mv. indgår i kapacitetsberegningen.

Mængden af tagvand er skønnet ud fra grundareal x 0,85 m³/m².

Samletank tømmes efter behov.

Spildevand tilledt gyllebeholder

Jf. normtal 2013 (version opdateret 1. oktober 2013) er der ca. 6,52 m³ gylle/årsso (beregnet som worst case med alle dyr i løbe- og drægtighedsstalde løse med 4,79 m³ gylle pr. so, selv om der er individuel opstaldning i løbeafdeling, og 1,73 m³ gylle pr. so i farestald).

Kapacitetsberegning (nudrift):

$$1.100 \text{ årssøer} \times 6,52 \text{ m}^3 = \text{ca. } 7.172 \text{ m}^3$$

Opbevaringskapacitet i gyllebeholdere mv. er på samlet 7.778 m³.

Der er altså en opbevaringskapacitet på ca. 13,0 måneder i nudrift i gyllebeholdere alene.

Kapacitetsberegning (ansøgt drift):

$$1.475 \text{ årssøer} \times 6,52 = \text{ca. } 9.617 \text{ m}^3$$

Opbevaringskapacitet i gyllebeholdere mv. er på samlet 7.778 m³

Der er altså ca. 9,7 måneders opbevaringskapacitet i ansøgt drift i gyllebeholdere alene.

Se endvidere punktet "Spildevandsmængde".

Spildevand afledning

Ansøger har ønsket fortsat at aflede tagvand fra staldene og spildevand via grøfter og nedsivningsbassinnet. Grøfterne er forbundet til Skelgrøft der udleder i Gelså, men det vurderes, at det meste af vandet nedsives fra grøfterne, idet grøfterne ofte er tørre og/eller vandet i dem er stillestående.

Se endvidere punktet "Spildevandsmængde".

Haderslev Kommunes vurdering

I forbindelse med denne husdyrudvidelse, som sker i eksisterende bygninger, sker der ikke forøget regnvandsmængde fra tagfladerne. Der sker ikke etablering af nye befæstede arealer. Med baggrund heri, stiller Haderslev Kommune i forbindelse med denne ansøgning, ikke nye vilkår vedr. regnvandsafledning fra ejendommen.

Vaskevand fra stalde m.v. ledes fortsat til opsamling i gyllebeholdere og den medsendte beregning som også angiver kapaciteten viser der er 9,7 måneders opsamlingskapacitet i efter situationen. Derved er lovens krav vedr. opbevaringskapacitet overholdt.

Haderslev

Ovenstående fastholdes gennem nedenstående vilkår.

Vilkår

35) Vand fra vask af stalde, og lignende, samt vand fra befæstede oplagspladser betragtes som flydende husdyrgødning og skal ledes til gyllebeholder.

2.5.1 Husdyrgødning og foder

Ansøgers tekst

2.5.2 Husdyrgødning og foder

I dette afsnit gøres der rede for mængden af produceret husdyrgødning og opbevaringen af husdyrgødningen. Der gøres desuden rede for e til begrænsning af forureningen.

I tabellerne vises oplysninger om anlæggene til opbevaring af husdyrgødning. Der bruges en kort kode for hvert opbevaringslager.

Den første tabel viser en oversigt af de anlæg til opbevaring af husdyrgødning, der indgår i ansøgningen. Ud for betegnelsen for hvert opbeva efterfølgende erstatter det oplyste navn på opbevaringslageret. De følgende tabeller viser detaljerede oplysninger om opbevaringslagrene i h

Ansøger tekst:

Oversigt over opbevaringslagre

Kode for opbevaringslager	Navn på opbevaringslager	Beskrivelse af opbevaringslager
LA-142448	Gyllebeholder 2.965 m ³ fra 2007	
LA-142449	Gyllebeholder 1.530 m ³ fra 1988	
LA-142450	Gyllebeholder 2.720 m ³ fra 1994 Ålkærmosevej 1	
LA-154052	Fiktivt lager til N-depberegning Skibelund Mose	

Detaljer om opbevaringslagre

Kode for opbevaringslager	Nyt/eksisterende opbevaringslager	Drifttype	Lagertype	Dimension	Kapacitet
LA-142448	Eksisterende	Nudrift	Flydende husdyrgødningslager		2965,00
		Ansøgt drift	Flydende husdyrgødningslager		2965,00
LA-142449	Eksisterende	Nudrift	Flydende husdyrgødningslager		1530,00
		Ansøgt drift	Flydende husdyrgødningslager		1530,00
LA-142450	Eksisterende	Nudrift	Flydende husdyrgødningslager		2720,00
		Ansøgt drift	Flydende husdyrgødningslager		2720,00
LA-154052	Eksisterende	Nudrift			0,00
		Ansøgt drift			0,00

Detaljer om fast lager

Kode for opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel fast i %	Andel af dybstrøelse der køres direkte ud og pløjes ned

Kode for opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel fast i %	Andel af dybstrøelse der køres direkte ud og pløjes ned
LA-142448	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0
LA-142449	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0
LA-142450	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0
LA-154052	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0

Detaljer om flydende lager

Kode for opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel flydende i %	Virkemiddel
LA-142448	Nudrift	41,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	41,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
LA-142449	Nudrift	21,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	21,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
LA-142450	Nudrift	38,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	38,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
LA-154052	Nudrift	0,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	0,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)

Haderslev Kommunes vurdering

Opbevaringskapacitet:

Det vurderes, at opbevaringskapaciteten for husdyrgødning og spildevand på 9,3 måneder er tilstrækkelig, jf. Kapacitetserklæringen. Der er stillet vilkår om, at der altid skal være minimum 9 måneders opbevaringskapacitet og at der fortsat skal føres lagerregnskab.

Gyllebeholder – flydelag:

36) Husdyrbrugets gyllebeholdere er med naturligt flydelag, hvilket Haderslev Kommune vurderer som værende i overensstemmelse med BAT, ved overholdelse af husdyrgødningsbekendtgørelsen⁴. Der er stillet vilkår om, at der skal anlægges en beton tankplads, hvis der ikke anvendes pumpeudstyr med sugeanordning. Ansøger oplyser at man har sugestyr på traktoren. Der skal føres logbog for gyllebeholdere med flydelag i overensstemmelse med Skov- og Naturstyrelsens vejledning. Logbogen skal opbevares i 5 år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Der stilles vilkår til ovenstående og i forhold til dokumentation af flydelaget.

Vilkår

37) Der skal være opbevaringskapacitet til minimum 9 mdr. på husdyrbruget.

38) Hvis der ikke bruges traktor med sugeanordning, skal der anlægges en beton tankplads ved gyllebeholderen, med opsamling som kan opsamle evt. gylle som pumpes over.

2.5.2 Affald og kemikalier

Ansøgers tekst

Skønnede årlige mængder affald:

Tabel 7:

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængde	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spraydåser	Affaldscentral	Vognmandsfirmaet Flemming Paulsen	Kendes ikke	ca. 52 stk.	15.01.10	23.00
Medicin	-	Alt bruges		-	18.02.08	05.13
Kanyler i særlig beholder	Staldkontor	Transporterer selv	Apotek	ca. 2 bokse	18.02.02	66.00
Batterier – alle typer	Staldkontor	Transporterer selv	Vojens Genbrugsplads	ca. 150 stk.	20.01.33	77.00
Fast affald:						

⁴ Bekendtgørelse om erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

Tom emballage (papir/pap)	Affaldscentral	Vognmandsfirmaet Flemming Paulsen	Kendes ikke	ca. 500 kg	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Affaldscentral	Vognmandsfirmaet Flemming Paulsen	Kendes ikke	ca. 100 kg	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer	Affaldscentral	Vognmandsfirmaet Flemming Paulsen	Kendes ikke	ca. 50 stk.	20.01.21	79.00
Jern og metal	Ålkærvej 6	Vognmandsfirmaet Flemming Paulsen	Kendes ikke	0-1 tons	02.01.10	56.20
Tomme olietromler	Ålkærvej 6	Vognmandsfirmaet Flemming Paulsen	Kendes ikke	ca. 2 stk.	15 01 04	56.20
Tomme medicinglas	Affaldscentral	Vognmandsfirmaet Flemming Paulsen	Kendes ikke	ca. 650 stk.	15.01.07	51.00
Diverse brændbart	Affaldscentral	Vognmandsfirmaet Flemming Paulsen	Kendes ikke	maks. 26 x 800 l	Afhængig af indhold	19.00

Der er intet affald i form af pesticider, blyakkumulatorer, olie- og brændstoffiltre, spildolie, idet markbrug sker med udgangspunkt i Ålkærvej 6.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at opbevaring og håndteringen af affald er i overensstemmelse med Haderslev Kommunes retningslinjer. Det stilles som vilkår, at farligt affald skal sorteres i separate egnede beholdere og at bortskaffelsen skal dokumenteres. Der stilles endvidere vilkår til opbevaring af diesel- eller fyringsolie af hensyn til opsamling af spild, hvilket opfattes som et affaldsprodukt.

Opbevaring og håndtering af kemikalier vurderes ikke at være til risiko for miljøet, under forudsætning af følgende vilkår. Der stilles vilkår om, at håndteringen af kemikalier skal ske på et befæstet areal med afløb til gyllebeholder eller særskilt beholder. Rengøring af sprøjte, maskiner og lastbiler skal ske på en lignende plads af hensyn til de olierester, næringsstoffer mv. som sidder på. Indvendig rengøring af sprøjteudstyr kan ske i marken under forudsætning af at sprøjten har påmonteret det rette udstyr. Endvidere stilles der vilkår om, at påfyldning af vand skal ske således, at der ikke er risiko for tilbageløb.

Disse vilkår stilles for at sikre forsvarlig omgang med kemikalier. Med disse forholdsregler mindskes risikoen for en punktforurening som følge af uheld under håndtering af kemikalier.

Vilkår

- 39) Farligt affald skal sorteres i separate egnede beholdere.
- 40) Husdyrbruget skal kunne fremvise kvitteringer over bortskaffet farligt affald. Af kvitteringerne skal affaldstyper og mængder fremgå, samt hvilken affalds-transportør og modtageranlæg der er benyttet.
- 41) Olietanke til diesel- eller fyringsolie skal til enhver tid stå overdækket på befæstet areal uden afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand,

således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.

- 42) Rengøring af marksprøjter og vask af maskiner og lastbiler skal foregå på befæstet plads med afløb til gyllebeholder eller anden opsamlingsbeholder. Spildevandet skal spredes på mark. Den befæstede plads skal etableres i overensstemmelse gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen⁵. Såfremt der etableres sandfang og olieudskiller ved vaskepladsen, skal disse tømmes i overensstemmelse med Haderslev Kommunes anvisninger. Vaskepladsen skal minimum være stor nok til at traktor og marksprøjte eller traktor og gyllevogn eller andre landbrugsredskaber kan stå på pladsen og pladsen skal derudover bestå af en mindst 2 meter randzone.
- 43) Rengøring af sprøjteudstyr indvendigt kan foregå på marken med medbragt rent vand, hvis for eksempel sprøjten har en rentvandstank eller tilsvarende udstyr. Rengøring i marken skal ske ved en jævn fordeling af vaskevandet over et større areal, så der ikke sker afstrømning eller punktnedsivning.
- 44) Påfyldning af vand på sprøjte skal ske via en vandslange med kontraventil eller skal på anden måde være sikret mod tilbageløb til noget sted i vandforsyningssystemet.

2.5.3 Ammoniak

2.5.3.1 Ammoniaktab

Ansøgers tekst

2.5.4.1 Ammoniaktab

I dette afsnit gøres der rede for ammoniakemissionen fra husdyrbruget, samt hvordan emissionen begrænses. I den første tabel vises, på baggrund af ansøgningssystemets beregninger, om det lovpligtige krav om ammoniakreduktion er overholdt. I den anden tabel vises det beregnede tab af ammoniak fordelt på forskellige typer af kilder på husdyrbruget. I de følgende tabeller vises der oplysninger om ammoniakemission og begrænsning af emissionen for de enkelte staldafsnit. Det er bl.a. vist, begrænse ammoniakemissionen i forhold til emissionen fra referencesystemet.

Ansøger tekst:

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-399,55 kgN/år

Ammoniaktab i nudift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men	

⁵ Bekendtgørelse om erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødnings, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

eksisterende uændret produktion:	3340,11
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	1128,01
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	541,51
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	0,00

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
ST-218778	SvSo01	291,66	234,12	57,54	19,73%	0,00	0,00	0,00	234,12
		402,29	322,92	79,36	19,73%	0,00	21,62	0,00	301,30
ST-218780	SvSo01	452,57	363,29	89,28	19,73%	0,00	0,00	0,00	363,29
		975,54	783,09	192,46	19,73%	0,00	52,43	0,00	730,65
ST-218781	SvSo10	990,00	1746,20	-756,20	-76,38%	0,00	0,00	0,00	1746,20
		1327,50	2341,50	-1014,00	-76,38%	0,00	156,75	0,00	2184,75
ST-218782	SvSo07	2021,49	1935,47	86,01	4,25%	0,00	0,00	0,00	1935,47
		2330,74	2231,57	99,17	4,25%	315,62	123,02	0,00	1792,93
ST-228450	Ingen data								
Sum	Nudrift	3755,72	4279,08	-523,37		0,00	0,00	0,00	4279,08
		Ansøgt	5036,07	5679,08	-643,01		315,62	353,82	0,00

Ammoniaktab pr. DE og pr. produktionsenhed

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab pr. produktionsenhed (kgN/år) *	Ammoniaktab pr. DE (kgN/år)
ST-218778	SvSo01	2,02	12,46
		1,88	11,63
ST-218780	SvSo01	2,02	12,46
		1,88	11,63
ST-218781	SvSo10	1,59	22,70
		1,48	21,19
ST-218782	SvSo07	2,41	14,86
		1,93	11,94
ST-228450	Ingen data		

* Ammoniaktab pr. produktionsenhed er ikke type 1 og type 2 korrigeret.

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

StaldID	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
ST-218778	Ingen data				
ST-218780	Ingen data				
ST-218781	Ingen data				
ST-218782	Nudrift	Gyllekøling	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Gyllekøling	16,00%	8760,00	316,00
ST-228450	Ingen data				

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning

Effekt af foderoptimering og antal fravænnede smågrise

StaldID	Kode for staldsystem	Nudrift Ansøgt drift	FE	Gram råprotein pr. FE	Gram P pr. FE	Antal fravænnede grise	Fravænnings- vægt	Effekt foderoptimering
ST-218778	Sv5o01	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	0,00	4,81	35,00	0,00	21,62
ST-218780	Sv5o01	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	0,00	4,81	35,00	0,00	52,43
ST-218781	Sv5o10	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	0,00	4,81	35,00	0,00	156,75
ST-218782	Sv5o07	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	0,00	4,81	35,00	0,00	123,02
ST-228450	Ingen data							

Beskrivelse af foderoptimeringstiltag til begrænsning af ammoniakfordampning

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning fra lager (miljøteknologi og andel dybstrøelse direkte ud)

LagerID	Lager type	Nudrift Ansøgt drift	Tiltag	Indtastet emissions effekt (%)	Andel af dybstrøelse direkte ud	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
LA-142448	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
		Ansøgt	Ingen	0,00%	0,00	0,00
LA-142449	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
		Ansøgt	Ingen	0,00%	0,00	0,00
LA-142450	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning fra lager (miljøteknologi og andel dybstrøelse direkte ud)

LagerID	Lager type	Nudrift Ansøgt drift	Tiltag	Indtastet emissions effekt (%)	Andel af dybstrøelse direkte ud	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
LA-142448	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Ingen	0,00%	0,00	0,00
LA-142449	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Ingen	0,00%	0,00	0,00
LA-142450	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00

Ammoniaktab pr. DE og pr. produktionsenhed

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab pr. produktionsenhed (kgN/år) *	Ammoniaktab pr. DE (kgN/år)
ST-218778	SvSo01	2,02	12,46
		1,88	11,63
ST-218780	SvSo01	2,02	12,46
		1,88	11,63
ST-218781	SvSo10	1,59	22,70
		1,48	21,19
ST-218782	SvSo07	2,41	14,86
		1,93	11,94
ST-228450	Ingen data		

* Ammoniaktab pr. produktionsenhed er ikke type 1 og type 2 korrigeret.

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

StaldID	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
ST-218778	Ingen data				
ST-218780	Ingen data				
ST-218781	Ingen data				
ST-218782	Nudrift	Gyllekøling	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Gyllekøling	16,00%	8760,00	316,00
ST-228450	Ingen data				

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning

Effekt af foderoptimering og antal fravænnede smågrise

StaldID	Kode for staldsystem	Nudrift Ansøgt drift	FE	Gram råprotein pr. FE	Gram P pr. FE	Antal fravænnede grise	Fravænnings- vægt	Effekt foderoptimering
ST-218778	SvSo01	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	0,00	4,81	35,00	0,00	21,62
ST-218780	SvSo01	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	0,00	4,81	35,00	0,00	52,43
ST-218781	SvSo10	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	0,00	4,81	35,00	0,00	156,75
ST-218782	SvSo07	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	0,00	0,00	4,81	35,00	0,00	123,02
ST-228450	Ingen data							

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning fra lager (miljøteknologi og andel dybstrøelse direkte ud)

LagerID	Lager type	Nudrift Ansøgt drift	Tiltag	Indtastet emmissions effekt (%)	Andel af dybstrøelse direkte ud	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
LA-142448	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Ingen	0,00%	0,00	0,00
LA-142449	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Ingen	0,00%	0,00	0,00
LA-142450	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00

Haderslev Kommunes vurdering

Den beregnede BAT værdi for ammoniak er 5.018,74 kgN og den indsendte ansøgning viser en samlet ammoniakemission på 5.009,63 kg N fra stalde og lager. Det beregnede BAT niveau er herved overholdt. Som virkemiddel har ansøger har valgt, at etablere gyllekøling i staldafsnit ST-218782 hvilket giver en ammoniakreduktion på 316 kgN/år. Tiltaget fastholdes i vilkår, se afsnit 2.1.2 bedst tilgængelige staldsystem.

Det generelle ammoniakreduktionskrav er overholdt. Idet disse krav er overholdt stilles der ikke skærpede krav vedr. ammoniak i dette afsnit.

2.5.3.2 Påvirkning af natur

Ansøgers tekst

Nærmeste kategori 1 natur ligger godt 11 km væk (Natura 2000 områderne Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde, Lindet Skov, Hønning Mose og Plantage, Lovdrup Skov og Skrøp og Mandbjerg Skov).

Nærmeste kategori 2 natur, Skibelund Mose ligger ca. 490 m nord for den nordligste gyllebeholder.

Nærmeste kategori 3 natur er et to små moser henholdsvis nord og sydvest for staldanlægget. Ammoniakdepositions punktet til beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk er valgt som det nærmeste punkt i kanten af den lille mose mod nord. Endvidere er der valgt et ammoniakdepositions punkt i kanten af Skibelund Mose. Beregningerne viser, at der er en merdeposition på 0,1 kg og en totaldeposition på 1,5 kg til den lille mose mod nord, samt en merdeposition på 0,1 kg og en totaldeposition på 0,6 kg til Skibelund Mose.

Nærmeste registrerede § 3 beskyttede naturareal efter Naturbeskyttelsesloven er en sø ca. 160 m øst for nærmeste stald samt et engområde ca. 80 m nord for nærmeste stald.

Haderslev Kommunes vurdering

Beskyttede naturtyper efter husdyrbrugsloven

Husdyrbrugsloven⁶ og bekendtgørelsen⁷ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Tabel 1: Ammoniakdeposition til kategoriseret natur i nærheden af anlægget

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
<i>Kategori 1</i>					
Ege-blandskov	11,2 km, SV	-	-	15,2	10-20
<i>Kategori 2</i>					
Skibelund Mose	500 m, N	0,1	0,6	15	10-15
<i>Kategori 3</i>					
Mose	289 m, NNØ	0,1	1,6	15	10-20
Mose	571 m, SV	<0,1	<1,6	15	10-20
Pot. N-følsom skov	481 m, NNV	<0,1	<1,6	15	10-20

Bilag 12 viser anlæggets beliggenhed i forhold til kategori-natur.

Kategori 1 natur:

Der ligger ingen kategori 1 natur indenfor 3 km fra Ålkærvej 3. Nærmeste kategori 1 natur er et område i Natura 2000 området nr. 66 "Lindet Skov, Hønning Mose og Plantage, Lovdrup Skov og Skrøp" som er udpeget som ege-blandskov. Det ligger over 11 km sydvest for ejendommen og der vil derfor ikke være deposition på naturområdet fra Ålkærvej 3.

Kategori 2 natur:

Indenfor 3 km ligger der én kategori 2 naturtype. Det er Skibelund Mose, som ligger ca. 500 m

⁶ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 med efterfølgende ændringer

⁷ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294 af 31. marts 2009 med efterfølgende ændringer

nord for nærmeste staldbygning til Ålkærvej 3. Mosen kan betegnes som fattigkær/hedemose domineret af blåtop med indslag af bl.a. hede- og klokkelyng, revling, tormentil, bølget bunke, fløjlsgæs og mosebunke. I mosen ligger flere gamle tørvegrave som har udviklet sig til hængesæk med sphagnum, rungladet soldug, tranebær og smalbladet kæruld. Centralt i mosen findes endvidere en næringsfattig brunvandet sø.

Tålegrænsen for den næringsstoffølsomme mose er alene ved baggrundsbelastningen i området overskredet jf. ovenstående tabel.

Som følge af udvidelsen på Ålkærvej 3 vil mosen få en begrænset merbelastning på 0,1 kg N/ha/år og med en totaldeposition af ammoniak på 0,6 kg N/ha/år fra Ålkærvej 3. Dermed er husdyrbrugslovens krav på 1,0 Kg N/ha/år i total deposition til kategori 2 natur overholdt.

Kategori 3 natur:

Indenfor 1 km fra ejendommen findes der 3 kategori 3 naturtyper. Det drejer sig om to mindre moser og en ammoniakfølsom skov. Der er beregnet ammoniakdeposition til det nærmeste naturområde, som er en lille mose (0,5 ha) ca. 289 m nord for ejendommen. Beregningen viser, med 0,1 kg N/ha/år i mer-deposition i ansøgt drift, at kravet i husdyrbrugsloven er overholdt. De to andre kategori 3 naturområder ligger længere væk og i øvrigt også i en gunstigere vindretning og vurderes dermed også at overholde depositionskravet i husdyrbrugsloven.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens⁸ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge husdyrgodkendelseslovens § 23 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

---

⁸ Lov om naturbeskyttelse nr. 951 af 3. juni 2013 med efterfølgende ændringer

Tabel 2: Ammoniakdeposition til § 3 natur i nærheden af anlægget

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
Eng1	77 m N	0,8	5,8	15	15-25
Eng2	415 m V	-	-	15	15-25
Eng3	550 m NØ	-	-	15	15-25
Sø, nærmeste (nr.4 på kort)	151 m Ø	1,1	6,0	15	Mange søer er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder.
Andre Søer indenfor 1000 m	11 stk	-	-	15	-

I bilag 13 er beliggenheden af § 3 natur i forhold til anlægget vist, med angivelse af nummer.

Redeørelse om § 3 natur

Indenfor 1000 m fra anlægget ligger der tre engarealer og tolv vandhuller, som er beskyttet jf. naturbeskyttelseslovens³ § 3. Mosearealerne er også kategorinatur og er derfor ikke videre behandlet i dette afsnit.

Enge

Det nærmeste beskyttede engareal er et ca. 4,2 ha stort afgræsningsareal, som kun ligger ca. 77 m nord for anlægget, det er markeret som nr. 1 på kortbilag 13. Det indgår i ansøgningen som afgræsningsareal udenfor udbringningsarealet.

Derudover ligger der med lidt større afstand to mindre engarealer, som er nyregistreret efter Naturstyrelsens gennemgang af kommunens naturområder, se bilag 13, hvor der er markeret med nr. 2 og 3.

Der er foretaget en ammoniakdepositionsregning som viser, at udvidelsen på Ålkærvej 3 vil medføre en merbelastning af den nærmeste eng på 0,8 kg N/ha/år, samt en totalbelastning på 5,8 kg N/ha/år. Jævnfør rapport⁹ udarbejdet af DMU, nuværende DCE, vil en påvirkning af et naturområde næppe kunne medføre en målelig negativ påvirkning af naturtilstanden ved en merdeposition på under 1 kg N/ha/år. Således vurderes det, at engenes naturtilstand ikke vil ændres af projektet.

⁹ Danmarks Miljøundersøgelser (DMU): Notat om usikkerheder i modeller for ammoniak i forbindelse med VVM og tærskelværdi for beregnet kvælstofafsætning for en enkelt kilde til særlig følsomme naturområder af 26. juni 2005.

Vandhuller

Indenfor 1000 m fra anlægget ligger der 12 vandhuller, som alle ligger op til dyrkede marker undtagen 3, som ligger i mosearealer.

Det nærmeste vandhul ligger på dyrket jord (hestegræsset kulturreng som ikke er § 3) og kun ca. 150 m øst for anlægget, det er markeret som nr. 4 på kortbilag.

Som følge af udvidelsen på Ålkærvej 3 vil vandhullet modtage 1,1 kg N/ha/år i mer-deposition og 6,0 kg N/ha/år i total-deposition.

Vandhullet er analyseret ud fra luftfoto. Det er over 3000 m² stort med en tæt vedplantebevokset bræmme omkring, som også strækker sig ud i dele af vandhullet. Marken omkring området bruges som græsningsareal. Den er besigtiget i 2011, hvor naturtilstanden blev estimeret som ringe, med tydelig afvanding og næringstolerante arter og der er ikke tale om et beskyttet engareal jf. naturbeskyttelsesloven. Vandhullet fremstår på luftfoto som et næringsrigt vandhul med meget grøde og det anslås pga. størrelsen at der kan være fisk i søen. Der findes ingen padderegistreringer fra området og det vurderes, at området ikke er optimalt for padder pga. træernes skyggepåvirkning og tilstedeværelsen af fisk.

Merdepositionen ligger lidt over 1 kg N/ha/år, som ifølge ovennævnte rapport⁴, er grænsen for hvornår ammoniak kan medføre en målelig ændring i naturtilstanden. Det vurderes dog konkret at mer-depositionen på 1,1 Kg N/ha/år ikke vil kunne medføre en tilstandsændring i vandhullet, fordi området ikke fremstår som ekstra næringsstoffølsomt og fordi det vurderes, at vandhullet ligesom de fleste søer i øvrigt er fosforbegrænset og ikke kvælstofbegrænset.

Samlet vurdering

Udvidelsen på Ålkærvej 3 vurderes ikke, at ville påvirke § 3 naturområdernes naturtilstand negativt.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen¹⁰ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter husdyrloven:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)*
- ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier*

---

¹⁰ Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007

Tabel 3: Ammoniakdeposition til Natura 2000-område i nærheden af anlægget

Natura 2000-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
Lindet Skov og Hønning Mose og Plantage, Lovdrup Skov og Skrøp	Ca. 11 km SV	-	-	15,2	10-20

Natura 2000

Det nærmeste Natura 2000 område er nr. 93 Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovdrup Skov, som ligger over 11 km sydvest for Ålkærvej 3. Det er udpeget som både fuglebeskyttelsesområde nr. 66 og habitatområde nr. 82. Området er nærmere beskrevet med udpegningsgrundlag i bilag 22.

Området ligger så langt væk fra Ålkærvej 3 at udvidelsen ikke kan påvirke udpegningsgrundlaget.

Bilag 21 viser Natura 2000-område (og bilag IV-arter) i forhold til anlægget (og arealerne).

Bilag IV

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af bilag IV arter, med naturligt udbredelsesområde indenfor eller i nærheden af projektområdet. Der er søgt efter registreringer i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007, og indenfor de seneste 10 år i naturdatabaser.

Padder

Følgende bilag IV-padder har i henhold til faglig rapport nr. 635 naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune: Spidssnudet frø, løgfrø, løvfrø, strandtudse og stor vandsalamander.

Ifølge Danmarks indberetning til EU er bilag IV-padderne, som har naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune, præget af tilbagegang, og bevaringsstatus er generelt vurderet som ugunstig eller usikker. Undtagelser herfra er dog bestandene af spidssnudet frø i den vestlige del af kommunen samt bestanden af stor vandsalamander i den østlige del af kommunen, som vurderes at have gunstig bevaringsstatus. Forurening af vandhuller udgør en trussel mod alle de nævnte arter, ligesom pesticider og næringsstoffer truer flere arter.

I området omkring Ålkærvej 3 findes der ingen registreringer af bilag IV padder, det vurderes dog at der i området findes bilag IV paddearter som spidssnudet frø m. fl.

Bilag IV arter, som kan findes i Haderslev Kommune er nærmere beskrevet i bilag 23 og i kortbilag 21 er registreringer af bilag IV arter angivet.

Andre bilag IV-arter

Udover paddearter kan der også jf. Håndbog om bilag IV arter findes flere arter af flagermus, samt markfirben og muligvis odder i området omkring ejendommen. Projektområdet ligger derimod ikke indenfor birkemusens, snæbelens eller marsvinets udbredelsesområde.

Påvirkning af flagermus og markfirbens yngle-og rasteområder

Markfirbenets levevilkår og dermed udbredelsesområde vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger samt levende hegn kunne påvirke arternes yngle- og rasteområder. Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Da projektet ikke indebærer ændring på de opdyrkede eller ikke opdyrkede arealer, ændring af jord- og stendiger, levende hegn, fældning af gamle træer eller nedrivning af ældre bygninger eller i øvrigt ændrer på forhold, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus eller markfirben, vurderes udvidelsen på Ålkærvej 3 ikke at medføre en negativ påvirkning af bilag IV-arter.

Haderslev Kommune ligger ikke inde med informationer om andre fundne bilag IV arter omkring ejendommen. Det vurderes dog, at en evt. forekomst omkring ejendommen af andre arter ikke vil blive påvirket væsentligt af den ansøgte ændring på ejendommen.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens regler herom.

3 Arealerne

3.1 Markoplysninger

I dette afsnit oplyses der om en række generelle forhold om driften af husdyrbrugets udbringningsarealer, og i tabellerne vises oplysninger om de enkelte marker, som udgør udbringningsarealet. Oplysningerne er grundlaget for beregninger af nitratudvaskning og fosforoverskud samt kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøgers tekst

Grundlæggende arealoplysninger

Antal DE kvæg, får og geder på bedriften inkl. DE på andre bedrifter, der afsættes grovfoder til beregnet ud fra 3000 FE/DE: **0,00 DE**

Er antal af andre DE udbragt på bedriften større end det før angivne antal DE kvæg, får og geder: **Ja**

Anvender og efterlever bedriften husdyrgødningsbek. bilag 2 jf. § 28 stk. 3 om forhøjet harmonital på 2,3 for visse kvægbedrifter: **Nej**

Er bedriften et økologisk landbrug: **Nej**

% af samlet areal med efterafgrøder udover PD-krav: **4,00 %**

Reduceret kvælstofnorm: **0,00 %**

Arealoplysninger

Udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref. Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
15-0b	4,37	Ja	JB1	Ja	S4	S4	4,37	0,00	0,00	0,00	4,37*	4,37	0,00	0,00	0,00
15-0c	4,71	Ja	JB4	Ja	S4	S4	4,71	0,00	0,00	0,00	4,71*	4,71	0,00	0,00	0,00
2-0	14,67	Ja	JB4	Ja	S4	S4	14,67	0,00	0,00	0,00	14,67*	14,67	0,00	0,00	0,00
2-1	29,53	Ja	JB4	Ja	S4	S4	29,53	0,00	0,00	0,00	29,53*	29,53	0,00	0,00	0,00
2-2	4,93	Ja	JB4	Nej	S4	S4	4,93	0,00	0,00	0,00	4,93*	4,93	0,00	0,00	0,00
Total															

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd- skifte	Ref. Sæd- skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	Gvand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
3-0	14,68	Ja	J84	Ja	S4	S4	14,68	0,00	0,00	0,00	14,68*	14,68	0,00	0,00	0,00
4-0	3,15	Ja	J84	Ja	S4	S4	3,15	0,00	0,00	0,00	3,15*	3,15	0,00	0,00	0,00
6-1	1,34	Ja	J84	Nej	S4	S4	1,34	0,00	0,00	0,00	0,00*	1,34	0,00	0,00	0,00
7-0	8,44	Ja	J84	Ja	S4	S4	8,44	0,00	0,00	0,00	8,44*	0,00*	8,44*	0,00*	0,00*
7-1	9,35	Ja	J84	Ja	S4	S4	9,35	0,00	0,00	0,00	9,35*	0,00*	9,35*	0,00*	0,00*
7-2	5,85	Ja	J81	Ja	S4	S4	5,85	0,00	0,00	0,00	5,85*	5,85	0,00	0,00	0,00
8-0	9,46	Ja	J84	Ja	S4	S4	9,46	0,00	0,00	0,00	9,46*	9,46	0,00	0,00	0,00
9-0	14,46	Ja	J84	Ja	S4	S4	14,46	0,00	0,00	0,00	14,46*	14,46	0,00	0,00	0,00
13-0	4,73	Ja	J84	Ja	S4	S4	4,73	0,00	0,00	0,00	0,00*	4,73	0,00	0,00	0,00
14-0	2,86	Ja	J84	Ja	S4	S4	2,86	0,00	0,00	0,00	0,00*	2,86	0,00	0,00	0,00
14-2	0,43	Ja	J84	Nej	S4	S4	0,43	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,43	0,00	0,00	0,00
16-0	10,62	Ja	J84	Ja	S4	S4	10,62	0,00	0,00	0,00	10,62*	10,62	0,00	0,00	0,00
17-0	10,27	Ja	J84	Ja	S4	S4	10,27	0,00	0,00	0,00	10,27*	10,27	0,00	0,00	0,00
18-0	13,28	Ja	J84	Ja	S4	S4	13,28	0,00	0,00	0,00	13,28*	13,28	0,00	0,00	0,00
19-0	4,69	Ja	J84	Nej	S4	S4	4,69	0,00	0,00	0,00	0,00	4,69	0,00	0,00	0,00
20-0	4,14	Ja	J84	Nej	S4	S4	4,14	0,00	0,00	0,00	0,00	4,14	0,00	0,00	0,00
21-0	6,61	Ja	J84	Nej	S4	S4	6,61	0,00	0,00	0,00	6,61*	6,61	0,00	0,00	0,00
21-1	2,15	Ja	J84	Nej	S4	S4	2,15	0,00	0,00	0,00	2,15*	2,15	0,00	0,00	0,00
21-2	0,56	Ja	J84	Nej	S4	S4	0,56	0,00	0,00	0,00	0,56*	0,56	0,00	0,00	0,00
21-3	1,25	Ja	J84	Nej	S4	S4	1,25	0,00	0,00	0,00	1,25*	1,25	0,00	0,00	0,00
23-0	26,68	Ja	J84	Nej	S4	S4	26,68	0,00	0,00	0,00	26,68*	26,68	0,00	0,00	0,00
24-0	12,93	Ja	J84	Nej	S4	S4	12,93	0,00	0,00	0,00	12,93*	12,93	0,00	0,00	0,00
25-0	7,36	Ja	J84	Nej	S4	S4	7,36	0,00	0,00	0,00	7,36*	7,36	0,00	0,00	0,00
10-0	6,56	Ja	J81	Ja	S4	S4	6,56	0,00	0,00	0,00	0,00*	6,56	0,00	0,00	0,00
11-0	4,64	Ja	J84	Ja	S4	S4	4,64	0,00	0,00	0,00	0,00*	4,64	0,00	0,00	0,00
22-0	23,75	Ja	J84	Ja	S4	S4	23,75	0,00	0,00	0,00	23,75*	23,75	0,00	0,00	0,00
12-0	7,63	Ja	J81	Ja	S4	S4	7,63	0,00	0,00	0,00	0,00*	7,63	0,00	0,00	0,00
15- Da	4,92	Ja	J81	Ja	S4	S4	4,92	0,00	0,00	0,00	4,92*	4,92	0,00	0,00	0,00
14-4	1,51	Ja	J84	Nej	S4	S4	1,51	0,00	0,00	0,00	0,00*	1,51	0,00	0,00	0,00
1-0	2,28	Ja	J84	Ja	S4	S4	2,28	0,00	0,00	0,00	0,00*	2,28	0,00	0,00	0,00
5-0	10,30	Ja	J84	Nej	S4	S4	10,30	0,00	0,00	0,00	10,30*	0,00*	10,30*	0,00*	0,00*
20-3	# 3,16	Ja	J84	Nej	S4	S4	3,16	0,00	0,00	0,00	0,00	3,16	0,00	0,00	0,00
20-2	# 5,44	Ja	J84	Nej	S4	S4	5,44	0,00	0,00	0,00	0,00	5,44	0,00	0,00	0,00
20-1	# 5,46	Ja	J84	Nej	S4	S4	5,46	0,00	0,00	0,00	0,00	5,46	0,00	0,00	0,00
6-0	9,61	Ja	J84	Nej	S4	S4	9,61	0,00	0,00	0,00	9,61*	9,61	0,00	0,00	0,00
Total	318,74						318,74	0,00	0,00	0,00	263,88	290,64	28,09	0,00	0,00

Arealer (ansøgt drift)

Tabel 16:

Husdyrgødningsudbringningsareal	Areal i ha
Ejet areal (Ålkærvej 3, Ålkærmosevej 1, Nørremarksvej 4 og Skjoldagervej 15).	ca. 273,8
Forpagtninger:	
Carl Sandberg Lydiksen, Jonsbrovej 1	ca. 21,3
Thyge Thygesen Lund, Skibelund Byvej 8 6500 Vojens	ca. 23,6
I alt til rådighed (opmålt i Husdyrgodkendelse.dk)	318,74
Græsningsarealer (vist som "Gylleaftale"):	
Arealer tilhørende Ålkærvej 3 og Skjoldagervej 15	5,28

Alle arealerne ligger i opland til Natura 2000-område med stigende husdyrtryk. De fleste arealer er dog godkendt i forvejen, hvorfor kun nye arealer er vinget af som beliggende i opland med stigende husdyrtryk. Udvaskningen for disse arealer må ikke overstige "planteavlsvaskning". Endvidere er en mark bortforpagtet. Beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk viser, at den gennemsnitlige udvaskning maksimalt må være 67,9 kg N/ha.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes at de 318,74 ha ejede og forpagtede samt 5,28 ha græsningsaftaleareal, udgør et tilstrækkeligt harmoniareal til den producerede mængde husdyrgødning. Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte. Der udbringes svinegylle svarende til 1,4 DE/ha.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis der sker ændringer i arealerne skal dette anmeldes til Haderslev Kommune som anført i afsnit 1. "Generelle forhold".

Haderslev Kommune har den 6. januar 2011 godkendt husdyrbrugets samlede areal i forbindelse med en § 11 miljøgodkendelse på Nørremarksvej 4, 6510 Gram. Alle udbringningsarealer drives samlet under samme CVR nummer. Ved gennemgang af arealerne i forbindelse med denne ansøgning har kommunen vurderet, at arealerne fortsat skal videredives i overensstemmelse med de i 2011 fastsatte vilkår.

For overblikkets skyld, har kommunen kopieret alle gældende arealvilkår ind, se bilag 25. (Vilkår 61, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, er udgået og enkelte erstattet af opdaterede vilkår vedr. antal DE, og ha). Der er i forbindelse med denne miljøgodkendelse fastsat nogle enkelte supplerende vilkår som også gælder for alle arealerne.

Vilkår

- 45) Udbringning af husdyrgødning fra produktionen, svarende til 446,22 DE, må kun finde sted på de 318,74 ha ejede og forpagtede arealer. Se Bilag 15 - Udbringningsarealer.

46) Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens udbringningsarealer svarende til 1,4 DE/ha pr. planår (1/8-31/7)

3.2 Gødningsregnskab

I dette afsnit vises et regnskab over produceret, tilført og fraført husdyrgødning på den bedrift, som husdyrbruget hører under, og der gøres rede for teknologi anvendt til udbringning af husdyrgødning.

Ansøgers tekst

Ansøgt drift

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, kår, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	31214,02	7861,64	75,00	0,00	341,97
Ingen adresse	Kvæggylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	0,00	0,00	45,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	11628,62	2713,78	75,00	0,00	100,89
Ingen adresse	Dybstrøelse	292,71	95,00	45,00	0,00	3,36

Tilført husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Ingen data					

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen data						

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen data						

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	292,71	95,00	0	3,36
Svinegylle	42842,64	10575,42	0	442,86
Total	43135,35	10670,42	0	446,22

Beregning af harmonital

Harmonital: 1,4 DE/ha

Udbringningsteknologi

Haderslev Kommunes vurdering

Der drives 318,74 ha ejet og forpagtet areal og der er græsningsaftale med 5,28 ha. Dette areal er angivet som "gylleaftale". På græsningsaftalearealerne holdes 3,36 DE kødkvæg, der er udegående hele året. Dyrtrykket på afgræningsarealet er 0,64 DE/ha.

Haderslev Kommune vurderer på den producerede mængde af nitrat og fosfor, som udbringes på ejede, forpagtede arealer fra 446,22 DE. Det fremgår af ansøgningen at der produceres 43.135,35 kgN/år og 10.670,42 kg P/år. Det er i 2011 godkendt en produktion på 46.664 kgN og 10.482 kgP på de samme udbringningsarealer-som drives under samme CVR nummer.

I ansøgt drift vil det sige, at der bliver tilført -3.529 kgN og +188 kgP end godkendt i 2011, hvilket Haderslev Kommune vurderer, er i overensstemmelse med det i 2011 godkendte.

Haderslev Kommune vurderer, idet husdyrgødningsbekendtgørelsen¹¹ overholdes vil der ikke være væsentlige gener forbundet med udbringning af husdyrgødning. Det vurderes herudover, at udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealer er i overensstemmelse med BAT såfremt at husdyrgødningsbekendtgørelsen¹² overholdes.

Vilkår

47)Udskiftning af udbringningsarealer skal godkendes af Haderslev Kommune.

3.3 Nitrat (overfladevand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til overfladevand. Ansøgningssystemet har beregnet nedenstående fem parametre, som indgår i kommunens vurdering af udvaskning af nitrat til overfladevand.

---

¹¹ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

¹² Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

Ansøgers tekst

3.3 Nitrat (overfladevand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til overfladevand. Ansøgningssystemet har beregnet nedenstående fem parametre, som indgår i kommunens vurdering af udvaskning til overfladevand.

Ansøger tekst:

Beregning af nitratudvaskning til overfladevand

Tabellen viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkemidler, samt det reelle dyretryk (DE_{real}) for ansøgt drift og den i med brug af virkemidler i ansøgt drift. DE_{max} bestemmes af dyreholdets sammensætning og reduktionsprocent.

	Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kg N/ha)
DE_{max} : DE reduktionsprocent: 100,00 %	1,40	68,6
DE_{real}	1,40	67,0

Beregning af nitratudvaskningen til brug for afskæringskriterium 2A/2B

Merudvaskning fra husdyrbrug beregnes som difference mellem udvaskning ved DE_{real} og udvaskning svarende til et plantebrug.

	Udvaskning (kgN/ha)
Udvaskning svarende til et plantebrug	62,7
Merudvaskning fra husdyrbrug	4,3

Beregning af maksimal nitratudvaskning på bedrifter med arealer, hvor der er krav om udvaskning svarende til et plantebrug.

Vægtet maksimal udvaskning på bedriften beregnes som et arealvægtet gennemsnit af udvaskning fra arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug og af udvaskning svarende til et plantebrug. Udvasningen ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug anvendes i vægt tilfælde hvor denne er lavere end udvaskning svarende til et plantebrug.

	Maksimalt Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kgN/ha)
Beregning af udvaskning ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer uden krav om udvaskning svarende til et plantebrug. DE reduktionsprocent: 100,00 % Omfatter: 95,59 % af arealet	1,40	68,7
Udvaskning svarende til et plantebrug: 4,41 % af arealet		60,8
Beregning af udvaskning ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug. DE reduktionsprocent: 100,00 % Omfatter: 4,41 % af arealet	1,40	66,6
Vægtet maksimal udvaskning på bedriften		68,4

Generel vurdering:

Vilkår:

Id	Vilkår
Ingen vilkår	

Haderslev Kommunes vurdering

Nitrat til overfladevand er behandlet i miljøgodkendelse fra 2001 for Nørremarksvej 5.

Med 4 % ekstra efterafgrøder er krav om planteavlensniveau overholdt. Vilkåret er stillet i miljøgodkendelse fra 2011.

Ansøgningssystemet beregner at kravene til nitratudvaskning, maksimalt fosforoverskud samt den vægtede maksimale nitratudvaskning fra bedriften til overfladevand overholdes.

I den eksisterende miljøgodkendelse til Nørremarksvej 4, 6510 Gram er der fastsat vilkår om 4 % ekstra efterafgrøder, pga. arealer som den gang lå i område udpeget som nitratfølsomme indvindingsområder. Ifølge kort på Danmarks Miljøportal kontrolleret d. 19/6-2014 er arealerne ikke længere nitratfølsomme. Haderslev Kommune meddeler 11/7-2014 at der er fejl i kortene, og fremsender et nyt kort med Naturstyrelsens udpegninger af nitratfølsomme indvindingsområder. Kortene viser, at en stor del af arealerne stadig er nitratfølsomme, men at der også er nogle, der er taget ud af udpegningen, samt nye som er kommet ind under udpegningen.

Da det ikke er særlig klart, hvordan arealdelen skal håndteres, er det oprindeligt valgt udelukkende at lade nudriften stå som den mængde gødning som Husdyrgodkendelse.dk genererer. Da der nu igen er arealer i nitratfølsomme indvindingsområder, er det relevant at få den korrekte nudrift ind i skemaet.

I praksis har der siden miljøgodkendelsen til Nørremarksvej 4 er taget i brug været et husdyrtryk i bedriften på 1,135 DE/ha (gennemsnit for 2012 og 2013). Der tilføres derfor 106,5 DE gylle i nudrift for at komme op på 1,135 DE/ha. N og P indholdet i gyllen er valgt som et gennemsnit for husdyrgødningen i bedriften i 2012 og 2013.

Beregningerne viser, at de 4 % ekstra efterafgrøder stadig er tilstrækkelige til at overholde beskyttelsesniveauet for nitrat til grundvand.

En del af husdyrgødningen fra Nørremarksvej 5 vil stadig blive afsat til Peter Petersen Friis.

De 100,89 DE svinegylle og 3,36 DE dybstrøelse der tilføres fra andre ejendomme på samme bedrift i ansøgt drift kommer fra Nørremarksvej 5.

Haderslev Kommunes vurdering

Ud af de 318,74 ha udbringningsareal er 263,88 ha beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde. Naturstyrelsen har i forbindelse med den nationale Grundvandskortlægning, i Haderslev Kommune, beregnet nye indvindingsoplande til vandværkerne og nogle arealer er blevet udpeget som værende i nitratfølsomme indvindingsområder. Kommunen har pligt til at anvende nyeste viden i det omfang, kommunen har en sådan viden tilgængelig.

Derfor gælder de generelle regler jf. husdyrgodkendelsesloven vedr. nitratfølsomme indvindingsområder vedr. disse 264 ha.

Derfor er berørte arealer blevet overført hertil, idet kommunen er forpligtiget til at tage den nyeste viden til efterretning.

For arealer i nitratfølsomme indvindingsområder gælder det, når nitratkoncentrationen i nudrift er større end 50 mg/l må merbelastningen i ansøgt drift ikke overstige "0". Det er i ansøgningen angivet der i eftersituationen ikke sker en forøgelse af udvaskningen, som herefter svarer til en merbelastning på "0", derved er kravet overholdt. Som virkemiddel for at komme ned på dette niveau, har ansøger valgt at etablere 4% ekstra efterafgrøder, hvilket er fastholdt i nedenstående vilkår.

Vilkår.

48) Til dokumentation for at vilkår vedrørende 4 % efterafgrøder er overholdt, skal virksomheden opbevare gødningsregnskaber og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen mv. Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt.

3.5 Fosfor

Dette afsnit drejer sig om påvirkningen af overfladevand med fosfor. I ansøgningssystemet er udbringningsarealernes fordeling i fosforklasser opgjort, som det fremgår af nedenstående tabel, og der er foretaget beregninger, som indgår i kommunens vurdering af miljøpåvirkningen

ansøgers tekst

3.5 Fosfor

Dette afsnit drejer sig om påvirkningen af overfladevand med fosfor. I ansøgningssystemet er udbringningsarealernes fordeling i fosforklasser opgjort, som det fremgår af nedenstående tabel, og der er foretaget beregninger, som indgår i kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøger tekst:

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrenet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	290,64 ha	8,5 kg P/ha/år	14,7 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	28,09 ha	8,5 kg P/ha/år	12,5 kg P/ha/år
Lavbundsgrunde og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	8,5 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	8,5 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: **Ja**
 Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-16,4 kg P**.
 Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : **14,5 kg P/ha/år**.
 P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **33,5 kg P/ha/år**.
 P-aførsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): **19,0 kg P/ha/år**.
 P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: **14,5 kg P/ha/år**.

Kommentar fosfor

Arealoplysninger

Udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sædskifte	Ref. Sædskifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
15-0a	4,37	Ja	J81	Ja	S4	S4	4,37	0,00	0,00	0,00	4,37*	4,37	0,00	0,00	0,00
15-0c	4,71	Ja	J84	Ja	S4	S4	4,71	0,00	0,00	0,00	4,71*	4,71	0,00	0,00	0,00
2-0	14,67	Ja	J84	Ja	S4	S4	14,67	0,00	0,00	0,00	14,67*	14,67	0,00	0,00	0,00
2-1	29,53	Ja	J84	Ja	S4	S4	29,53	0,00	0,00	0,00	29,53*	29,53	0,00	0,00	0,00
2-2	4,93	Ja	J84	Nej	S4	S4	4,93	0,00	0,00	0,00	4,93*	4,93	0,00	0,00	0,00
Total															

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sædskifte	Ref. Sædskifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
3-0	14,68	Ja	JB4	Ja	54	54	14,68	0,00	0,00	0,00	14,68*	14,68	0,00	0,00	0,00
4-0	3,15	Ja	JB4	Ja	54	54	3,15	0,00	0,00	0,00	3,15*	3,15	0,00	0,00	0,00
6-1	1,34	Ja	JB4	Nej	54	54	1,34	0,00	0,00	0,00	0,00*	1,34	0,00	0,00	0,00
7-0	8,44	Ja	JB4	Ja	54	54	8,44	0,00	0,00	0,00	8,44*	0,00*	8,44*	0,00*	0,00*
7-1	9,35	Ja	JB4	Ja	54	54	9,35	0,00	0,00	0,00	9,35*	0,00*	9,35*	0,00*	0,00*
7-2	5,85	Ja	JB1	Ja	54	54	5,85	0,00	0,00	0,00	5,85*	5,85	0,00	0,00	0,00
8-0	9,46	Ja	JB4	Ja	54	54	9,46	0,00	0,00	0,00	9,46*	9,46	0,00	0,00	0,00
9-0	14,46	Ja	JB4	Ja	54	54	14,46	0,00	0,00	0,00	14,46*	14,46	0,00	0,00	0,00
13-0	4,73	Ja	JB4	Ja	54	54	4,73	0,00	0,00	0,00	0,00*	4,73	0,00	0,00	0,00
14-0	2,86	Ja	JB4	Ja	54	54	2,86	0,00	0,00	0,00	0,00*	2,86	0,00	0,00	0,00
14-2	0,43	Ja	JB4	Nej	54	54	0,43	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,43	0,00	0,00	0,00
16-0	10,62	Ja	JB4	Ja	54	54	10,62	0,00	0,00	0,00	10,62*	10,62	0,00	0,00	0,00
17-0	10,27	Ja	JB4	Ja	54	54	10,27	0,00	0,00	0,00	10,27*	10,27	0,00	0,00	0,00
18-0	13,28	Ja	JB4	Ja	54	54	13,28	0,00	0,00	0,00	13,28*	13,28	0,00	0,00	0,00
19-0	4,69	Ja	JB4	Nej	54	54	4,69	0,00	0,00	0,00	0,00	4,69	0,00	0,00	0,00
20-0	4,14	Ja	JB4	Nej	54	54	4,14	0,00	0,00	0,00	0,00	4,14	0,00	0,00	0,00
21-0	6,61	Ja	JB4	Nej	54	54	6,61	0,00	0,00	0,00	6,61*	6,61	0,00	0,00	0,00
21-1	2,15	Ja	JB4	Nej	54	54	2,15	0,00	0,00	0,00	2,15*	2,15	0,00	0,00	0,00
21-2	0,56	Ja	JB4	Nej	54	54	0,56	0,00	0,00	0,00	0,56*	0,56	0,00	0,00	0,00
21-3	1,25	Ja	JB4	Nej	54	54	1,25	0,00	0,00	0,00	1,25*	1,25	0,00	0,00	0,00
23-0	26,68	Ja	JB4	Nej	54	54	26,68	0,00	0,00	0,00	26,68*	26,68	0,00	0,00	0,00
24-0	12,93	Ja	JB4	Nej	54	54	12,93	0,00	0,00	0,00	12,93*	12,93	0,00	0,00	0,00
25-0	7,36	Ja	JB4	Nej	54	54	7,36	0,00	0,00	0,00	7,36*	7,36	0,00	0,00	0,00
10-0	6,56	Ja	JB1	Ja	54	54	6,56	0,00	0,00	0,00	0,00*	6,56	0,00	0,00	0,00
11-0	4,64	Ja	JB4	Ja	54	54	4,64	0,00	0,00	0,00	0,00*	4,64	0,00	0,00	0,00
22-0	23,75	Ja	JB4	Ja	54	54	23,75	0,00	0,00	0,00	23,75*	23,75	0,00	0,00	0,00
12-0	7,63	Ja	JB1	Ja	54	54	7,63	0,00	0,00	0,00	0,00*	7,63	0,00	0,00	0,00
15-0a	4,92	Ja	JB1	Ja	54	54	4,92	0,00	0,00	0,00	4,92*	4,92	0,00	0,00	0,00
14-4	1,51	Ja	JB4	Nej	54	54	1,51	0,00	0,00	0,00	0,00*	1,51	0,00	0,00	0,00
1-0	2,28	Ja	JB4	Ja	54	54	2,28	0,00	0,00	0,00	0,00*	2,28	0,00	0,00	0,00
5-0	10,30	Ja	JB4	Nej	54	54	10,30	0,00	0,00	0,00	10,30*	0,00*	10,30*	0,00*	0,00*
20-3	# 3,16	Ja	JB4	Nej	54	54	3,16	0,00	0,00	0,00	0,00	3,16	0,00	0,00	0,00
20-2	# 5,44	Ja	JB4	Nej	54	54	5,44	0,00	0,00	0,00	0,00	5,44	0,00	0,00	0,00
20-1	# 5,46	Ja	JB4	Nej	54	54	5,46	0,00	0,00	0,00	0,00	5,46	0,00	0,00	0,00
6-0	9,61	Ja	JB4	Nej	54	54	9,61	0,00	0,00	0,00	9,61*	9,61	0,00	0,00	0,00
Total	318,74						318,74	0,00	0,00	0,00	263,88	290,64	28,09	0,00	0,00

BAT for fosfor:

I forhold til de "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" for søer og slagtesvin, er det Miljøstyrelsens udmelding, at emissionsgrænseværdien for fosfor fra sogylle er maks. 23 kg P/DE ab lager (også angivet som maks. 32 kg P/ha). For at leve op til BAT for fosfor og det generelle beskyttelsesniveau fosfor, er det nødvendigt at foderkorrigere. Der er derfor korrigeret på foderet til årssøerne,

således at det maksimale antal kg P på 7.865,54 kg P overholdes. Beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk viser, at der er 7.861,64 kg P fra dyreholdet.

Haderslev Kommunes vurdering

Kommunen kan med baggrund i ovenstående, konstatere det beregnede BAT niveau for fosfor på 7.865,54 kgP er overholdt for produktionen som i eftersituationen giver 7.861,64 kg P.

Det vurderes, at udbringningen af husdyrgødning ikke vil medføre et fosforoverskud, der overskrider beskyttelsesniveauet for fosforoverskud. Det fremgår af ansøgningen, at det tilladte maksimale P-overskud for hele bedriften maksimalt må være 14,5 kgP/ha/år, og det fremgår af ansøgningen, at det maksimale P-overskud i ansøgt drift er 14,5 kgP/ha/år. Derved er det beregnede beskyttelsesniveau overholdt. Der er taget fosforprøver fra jordbunden og det har medført, at d 28,09 ha er blevet indplaceret i p-klasse 1.

For at komme ned på denne udvaskning er der anvendt reduktion af P indholdet i årssøernes foder, hvor der maksimalt må benyttes 4,81 gram P pr. FE for årssøerne ved standard tildeling af foderenheder (1.540 FE) og ved fravnænningsvægt på 7,2 kg og 35 smågrise pr. årso. Tiltaget fastholdes ved vilkår i afsnit 2.1.3 BAT foderteknologi.

Vilkår vedr. fodring er stillet i kap. "2.1.3 Bedste tilgængelige foderteknologi".

3.6 Ammoniak fra udbringning

I dette afsnit gøres der rede for påvirkning af natur som følge af ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.

Ansøgers tekst

Haderslev Kommunes vurdering

Ansøgers tekst

Til bedriften hører ca. 319 ha udbringningsareal, hvoraf de ca. 44,9 ha er forpagtede. Husdyrgødningen fra produktionen på Ålkærvej 3 afsættes til bedriftens egne arealer.

Haderslev Kommunes vurdering

Udbringningsarealet til Ålkærvej 3 er godkendt i en § 11 miljøgodkendelse fra 2011 til Nørremarksvej 4, 6510 Gram, som også ejes af ansøger Claus Clausen. Arealerne modtager ikke mere husdyrgødning eller kvælstof sammenlignet med miljøgodkendelsen fra 2011, men fosforindholdet er en smule forhøjet. Alle beskyttelsesniveauer er dog stadig overholdt.

Med hensyn til godkendelsen af Ålkærvej 3's arealer er der ændret to forhold sammenlignet med den eksisterende miljøgodkendelse i forhold til beskyttet natur:

- Det drejer sig om søplande, hvor Haderslev Kommune har vurderet, at der skal skærpes i oplandet til Skibelund Mose (bilag 20). Grunden er at Skibelund Mose er ekstra sårbar og indgår i Vandplan 11-15, samt at Ålkærvej 3's udbringningsarealer udgør hele 18 % af oplandet til mosen, som rummer en fin og sjælden brunvandet sø. Grunden til skærpelsen er også at fosforudledning i ansøgt drift øges med 317 kg i forhold til nudrift. Der er således udtaget jordprøver for markerne (nr. 5-0, 7-1 og 7-0), som ligger i oplandet til Skibelund Mose. De er analyseret for bl.a. fosforindhold og fosfortallene viser et højt p-niveau i markerne på mellem 4 og 6. Derfor er markerne (nr.5-0, 7-0 og

7-1) tvunget i p-klasse 1 jf. husdyrbrugsbekendtgørelsens beskyttelseskrav. Herved er fosforoverskuddet på bedriftsniveau sænket en smule. Niveauet ligger dog stadig over niveauet i den eksisterende godkendelse for Nørremarksvej 4. Søen ligger ca. 111 m fra kanten af mark 5-0, mens de øvrige marker i oplandet ligger mindst 220 m fra søen. Der er ikke direkte dræn fra mark til moseområdet eller til søen og desuden danner 10 m bræmme mellem mark 5-0 og mosen en beskyttende barriere og det vurderes således at Skibelund Mose og søen i mosen ikke vil ændre tilstand som følge af ansøgt drift og det stilles ikke yderligere vilkår.

- For det andet er der sket ændringer i udbringningsarealet i forhold til miljøgodkendelsen til Nørremarksvej 4, idet mark nr. 26-0 (Nørrekær) på 6,6 ha i godkendelsen til Nørmarksvej 4 er taget ud af udbringningsarealet. Det er sket fordi arealet er nyregistreret som beskyttet eng jf. naturbeskyttelseslovens § 3. Der stilles vilkår til at der ikke må udbringes på arealet.

Arealerne er allerede vurderet mht. natur jævnfør husdyrbrugsloven¹³, naturbeskyttelseslovens¹⁴, og Habitatbekendtgørelsen¹⁵ i miljøgodkendelsen fra 2011 til Nørmarksvej 4. Vilkårene herfra videreføres i denne godkendelse.

Vilkår

49) Der må ikke udbringes husdyrgødning på matr. 105 Gram, Gram, som indgår som udbringningsareal 26 i Nørrekær i miljøgodkendelsen for Nørremarksvej 4, 6510 Vojens. Arealet må dog gerne græsses. Der må ligeledes ikke udbringes husdyrgødning på græsningsareal 14-1 og 14-3 på matr. nr. 22 Skibelund, Nustrup og græsningsareal 27-0 matr. nr. 110 Gram, Gram.

---

¹³ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 med efterfølgende ændringer

¹⁴ Lov om naturbeskyttelse nr. 951 af 3. juni 2013 med efterfølgende ændringer

¹⁵ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007

3.7 Gener fra udbringning

I dette afsnit beskrives de gener der kan være forbundet med udbringning af husdyrgødning og det vurderes hvorledes disse kan minimeres.

Ansøgers tekst

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspredere til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer, og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Gødningsmængden tilpasses de enkelte afgrøders behov og tilpasses evt. tilførsel af anden gødningstype.

Gødningen udbringes så vidt muligt umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst- og næringsstofoptag forekommer, hvilket nedsætter fordampning og lugtgener, da planterne hurtigt optager den tilførte gødning.

Vedr. udbringning følges de anvisninger (omkring snedækkede/ skrånende/ vandmættede/ oversvømmede arealer), der er angivet i BREF-dokumentet og som findes som generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække.

Der udbringes dels gylle med gyllevogn med slæbeslanger og dels med nedfælder afhængigt af afgrøden.

Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

Der findes 6 teknologiblade for henholdsvis separering og nedfældning:

- Separering af gylle med dekantercentrifuge (1. udgave, oprettet 30.06.2010)
- Separering af gylle med kemisk fældning (1. udgave, oprettet 30.06.2010)
- Separering af gylle med skruepresse (1. udgave, oprettet 30.06.2010)

- Nedfældning af gylle i sort jord (1. udgave, oprettet 30.06.2010)
- Nedfældning af gylle i vinterafgrøder (1. udgave, oprettet 30.06.2010)
- Nedfældning af gylle i græsmarker (1. udgave, oprettet 24.11.2010)

Separering er på nuværende tidspunkt ikke aktuelt eftersom der er tilstrækkeligt harmoniareal. Nedfældning sker typisk i vårafgrøder. Nedfældning i vinterafgrøder er ikke ønskeligt, da der kommer for mange køreskader på afgrøderne, hvilket medfører et mindre udbytte og i sidste ende en mindre N-optagelse i afgrøder og dermed også en større udvaskning. Udkørsel med nedfælder tager endvidere en del længere tid. En nedfælder har typisk 8 m rækkevidde, mens en gyllevogn med slæbeslanger har op til 24 m rækkevidde.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, når husdyrgødningsbekendtgørelsen¹⁶ overholdes, vil der ikke være væsentlige gener, forbundet med udbringning af husdyrgødning.

Dette fastholdes gennem vilkår. Herudover vurderer Haderslev Kommune ikke at der vil være væsentlige gener forbundet med udbringning af husdyrgødning.

Vilkår

50)Omrøring af gyllebeholder må kun ske kort tid før udbringning

51)Ved hver gyllebeholder, hvor der forekommer påfyldning af gyllevogn, skal der være anlagt en tankplads, således at spild kan opsamles. Inden etablering af tankplads skal det anmeldes til kommunen og kommunen skal kunne godkende indretningen inden etableringen. En tankplads skal være etableret senest et ½ år efter godkendelsen er taget i brug. Alternativt skal der anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

---

¹⁶ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

4 Bilag

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af husdyrbruget.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 1486 af 04/12/2009](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug
- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere
- Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning
- Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.
- Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug
- Vejledning nr. 12/1992 Om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven
- "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK

Lovgivning

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt de til enhver tid gældende bestemmelser i gældende love og bekendtgørelser. Nedenstående liste giver et overblik over gældende lovgivning på afgørelsestidspunktet, samt relevante regulativer og planer, som husdyrbruget endvidere er underlagt. Populærtitler som anvendes i miljøgodkendelsen er angivet i parentes.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 1486 af 04/12/2009](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse - [BEK nr. 879 af 26/06/2010](#) (Miljøbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse - [LBK nr. 933 af 24/09/2009](#) (Naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om vandløb - [LBK nr. 927 af 24/09/2009](#) (Vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug - [BEK nr. 294 af 31/03/2009](#)
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - [BEK nr. 764 af 28/06/2012](#) (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om affald - [BEK nr. 1415 af 12/12/2011](#) (Affaldsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand - [BEK nr. 723 af 12/09/1997](#)
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines - [BEK nr. 1321 af 21/12/2011](#) (Olietanksbekendtgørelsen)

- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr. 408 af 01/05/2007](#)
- Bekendtgørelse af museumsloven – [LBK nr. 1505 af 14/12/2006](#) (Museumsloven)
- Lov om randzoner – [LOV nr. 591 af 14/06/2011](#) (Randzonenloven)
- Regulativ for erhvervsaffald, Haderslev Kommune af 14/06/2012. Regulativ og yderligere oplysninger kan findes på www.haderslev.dk -> Erhverv -> Affald og jord -> Affald – erhverv.
- Kommuneplan 2009, Haderslev Kommune. Kommuneplanen kan finde på kommuneplan.haderslev.dk
- Regionplan 2005-2016, Sønderjyllands Amt. Regionplanen der i dag er ophævet til landsplandirektiv kan findes på [naturstyrelsens hjemmeside](#).

Bilag 2 – Oversigt over vilkår

- 1) Bedriften skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis dyrene ikke er indsat, inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse.
- 3) Et eksemplar af miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på husdyrbruget. Eventuelt driftspersonale skal være orienteret om godkendelsens indhold.
- 4) Ændring af ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 5) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 6) Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages en oprydning, som kan accepteres af Haderslev Kommune, herunder tømning af gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer mv. rengøring af staldanlæg og bortskaffelse af kemikalier og sprøjtemidler til godkendt modtager mv. Alle staldafsnit og opbevaringsanlæg skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning. Alle opbevaringsanlæg til foder skal tømmes. Gyllebeholdere der er opført uden tilknytning til de øvrige bygninger skal fjernes. Alle olietanke der er tilknyttet staldene skal tømmes. Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald mv. skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.
- 7) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 341,98 DE, svarende til 1.475 årssøer med 35 smågrise pr. årssø indtil 7,2 kg.
- 8) Ventilationssystemet skal holdes rengjort og der skal udføres service jf. fabrikantens vejledninger.
- 9) 656 m² af gyllekanalarealet i staldafsnit ST-218782 skal forsynes med køleslanger, der skal forbindes med en varmepumpe.
- 10) Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 65.248 kWh for at leve op til en ammoniakreduktionseffekt på 16 %.
- 11) Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i kWh.
- 12) Køleanlægget skal være forsynet med trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage på varmeoptageren stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstartes automatisk.
- 13) Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- 14) Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.

Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:

- Afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen.
- Kontrol af kølekredsens ydelse.

- 15) Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 5 dage.
- 16) Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 17) De i ansøgningen angivne 1.540 FE må ikke overskrides.
- 18) P ab dyr pr. årssø må maks. være = $(\text{FE pr. årssø} \times \text{g fosfor pr. FE})/1000 - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst}) = (1.540 \text{ FE} \times 4,81 \text{ g fosfor pr. FE})/1000 - 0,58 - (35 \text{ fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt på } 7,2 \text{ kg} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst}) = \mathbf{5,3154 \text{ kg P pr. årssø.}}$
- 19) Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
  - antal årssøer
  - grise pr. årssø
  - fravænningsalder og -vægt
  - foderforbrug
  - det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEso i foderblandingerne.
- 20) P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september år (for eksempel 2011) til 15. februar i år (for eksempel 2013).
- 21) Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- 22) Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 23) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Beredskabsplanen skal være oversat til et sprog, der er forståeligt for de ansatte. Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres med dato for revision. "Næved uheld" skal noteres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover. Driftspersonalet skal gøres bekendt med proceduren. Se den vedlagte plan i Bilag 24 – Beredskabsplan.
- 24) Husdyrbrugets energiforbrug (el, diesel og fyringsolie) skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 25) Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 26) Husdyrbrugets vandforbrug skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 27) Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

- 28) Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener så vidt muligt begrænses. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til lugtgener, der af kommunen vurderes til at være væsentlige.
- 29) Såfremt kommunen vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som kan accepteres af kommunen og derefter gennemføres af bedriften.
- 30) Bidraget fra virksomheden til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må ved opholdsarealer ved beboelse i det åbne land ikke overstige følgende værdier:

	Tidsrum	Støjgrænse
Mandag til fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Målinger eller beregninger til kontrol af, at ovenstående vilkår er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målinger/ beregninger kun forlanges en gang årligt, såfremt målingerne viser, at støjgrænserne er overholdt.

Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er akkrediteret af DANAK eller er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling - ekstern støj". Udgifter dertil afholdes af virksomheden.

- 31) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer.
- 32) Opbevaring af foder og affald skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr på ejendommen.
- 33) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning mv., så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr på ejendommen.
- 34) Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til støvgener, som af kommunen vurderes til at være væsentlige.
- 35) Vand fra vask af stalde, og lignende, samt vand fra befæstede oplagspladser betragtes som flydende husdyrgødning og skal ledes til gyllebeholder.
- 36) Husdyrbrugets gyllebeholdere er med naturligt flydelag, hvilket Haderslev Kommune vurderer som værende i overensstemmelse med BAT, ved overholdelse af husdyrgødningsbekendtgørelsen. Der er stillet vilkår om, at der skal anlægges en beton tankplads, hvis der ikke anvendes pumpeudstyr med sugEANordning. Ansøger oplyser at man har sugEudstyr på traktoren. Der skal føres logbog for gyllebeholdere med flydelag i overensstemmelse med Skov- og Naturstyrelsens vejledning. Logbogen skal opbevares i 5 år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 37) Der skal være opbevaringskapacitet til minimum 9 mdr. på husdyrbruget.
- 38) Hvis der ikke bruges traktor med sugEANordning, skal der anlægges en beton tankplads ved gyllebeholderen, med opsamling som kan opsamle evt. gylle som pumpes over.
- 39) Farligt affald skal sorteres i separate egnede beholdere.

- 40) Husdyrbruget skal kunne fremvise kvitteringer over bortskaffet farligt affald. Af kvitteringerne skal affaldstyper og mængder fremgå, samt hvilken affalds-transportør og modtageranlæg der er benyttet.
- 41) Oliekanke til diesel- eller fyringsolie skal til enhver tid stå overdækket på befæstet areal uden afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.
- 42) Rengøring af marksprøjter og vask af maskiner og lastbiler skal foregå på befæstet plads med afløb til gyllebeholder eller anden opsamlingsbeholder. Spildevandet skal spredes på mark. Den befæstede plads skal etableres i overensstemmelse gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Såfremt der etableres sandfang og olieudskiller ved vaskepladsen, skal disse tømmes i overensstemmelse med Haderslev Kommunes anvisninger. Vaskepladsen skal minimum være stor nok til at traktor og marksprøjte eller traktor og gyllevogn eller andre landbrugsredskaber kan stå på pladsen og pladsen skal derudover bestå af en mindst 2 meter randzone.
- 43) Rengøring af sprøjteudstyr indvendigt kan foregå på marken med medbragt rent vand, hvis for eksempel sprøjten har en rentvandstank eller tilsvarende udstyr. Rengøring i marken skal ske ved en jævn fordeling af vaskevandet over et større areal, så der ikke sker afstrømning eller punktnedsivning.
- 44) Påfyldning af vand på sprøjte skal ske via en vandslange med kontraventil eller skal på anden måde være sikret mod tilbageløb til noget sted i vandforsyningssystemet.
- 45) Udbringning af husdyrgødning fra produktionen, svarende til 446,22 DE, må kun finde sted på de 318,74 ha ejede og forpagtede arealer. Se Bilag 15 - Udbringningsarealer.
- 46) Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens udbringningsarealer svarende til 1,4 DE/ha pr. planår (1/8-31/7)
- 47) Udskiftning af udbringningsarealer skal godkendes af Haderslev Kommune.
- 48) Til dokumentation for at vilkår vedrørende 4 %. efterafgrøder er overholdt, skal virksomheden opbevare gødningsregnskaber og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen mv. Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt.
- 49) Der må ikke udbringes husdyrgødning på matr. 105 Gram, Gram, som indgår som udbringningsareal 26 i Nørrekær i miljøgodkendelsen for Nørremarksvej 4, 6510 Vojens. Arealet må dog gerne græsses. Der må ligeledes ikke udbringes husdyrgødning på græsningsareal 14-1 og 14-3 på matr. nr. 22 Skibelund, Nustrup og græsningsareal 27-0 matr. nr. 110 Gram, Gram.
- 50) Omrøring af gyllebeholder må kun ske kort tid før udbringning
- 51) Ved hver gyllebeholder, hvor der forekommer påfyldning af gyllevogn, skal der være anlagt en tankplads, således at spild kan opsamles. Inden etablering af tankplads skal det anmeldes til kommunen og kommunen skal kunne godkende indretningen inden etableringen. En tankplads skal være etableret senest et ½ år efter godkendelsen er taget i brug. Alternativt skal der anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

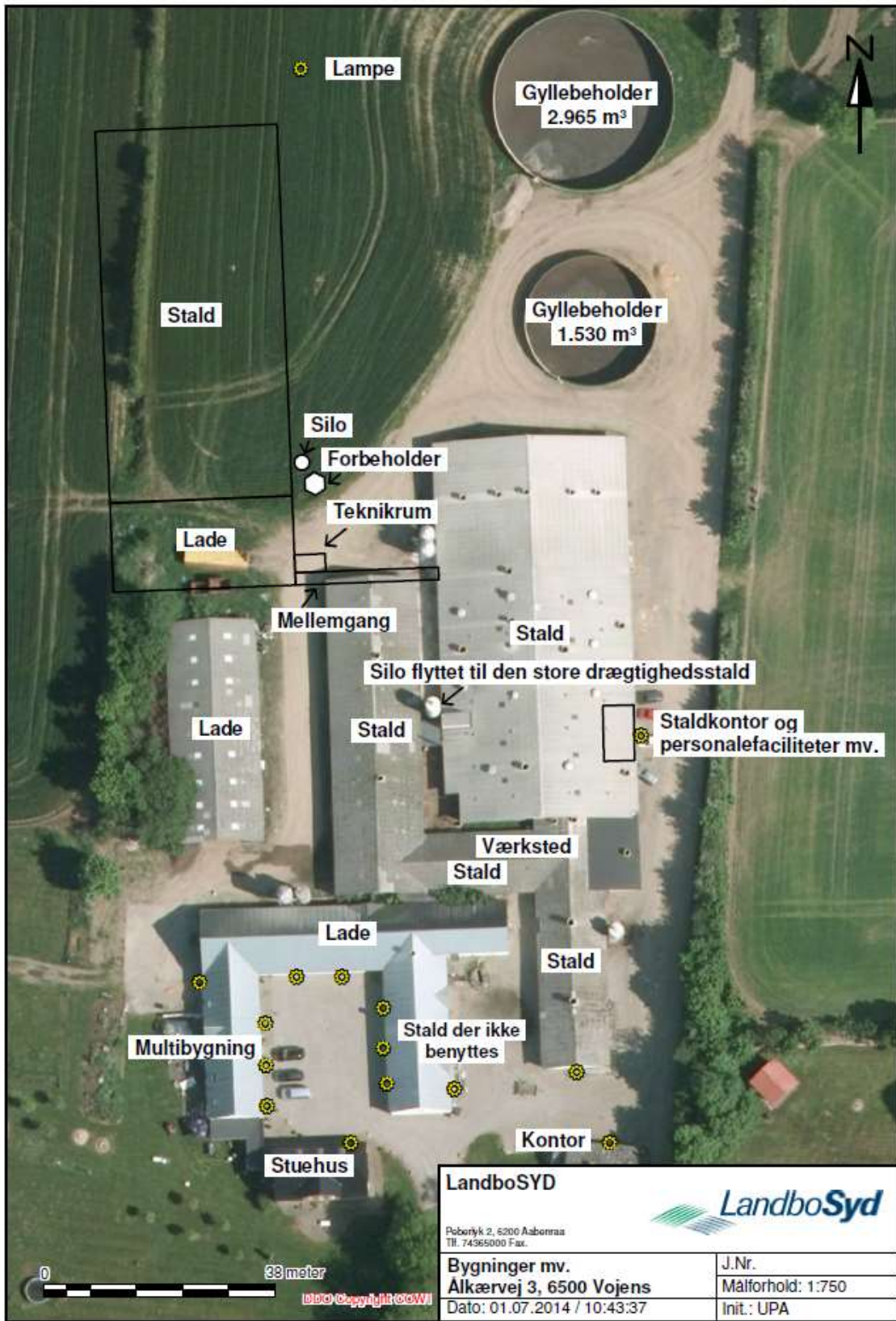

Bilag 3 - Oversigtskort over anlæg m. naboer og samlet bebyggelse

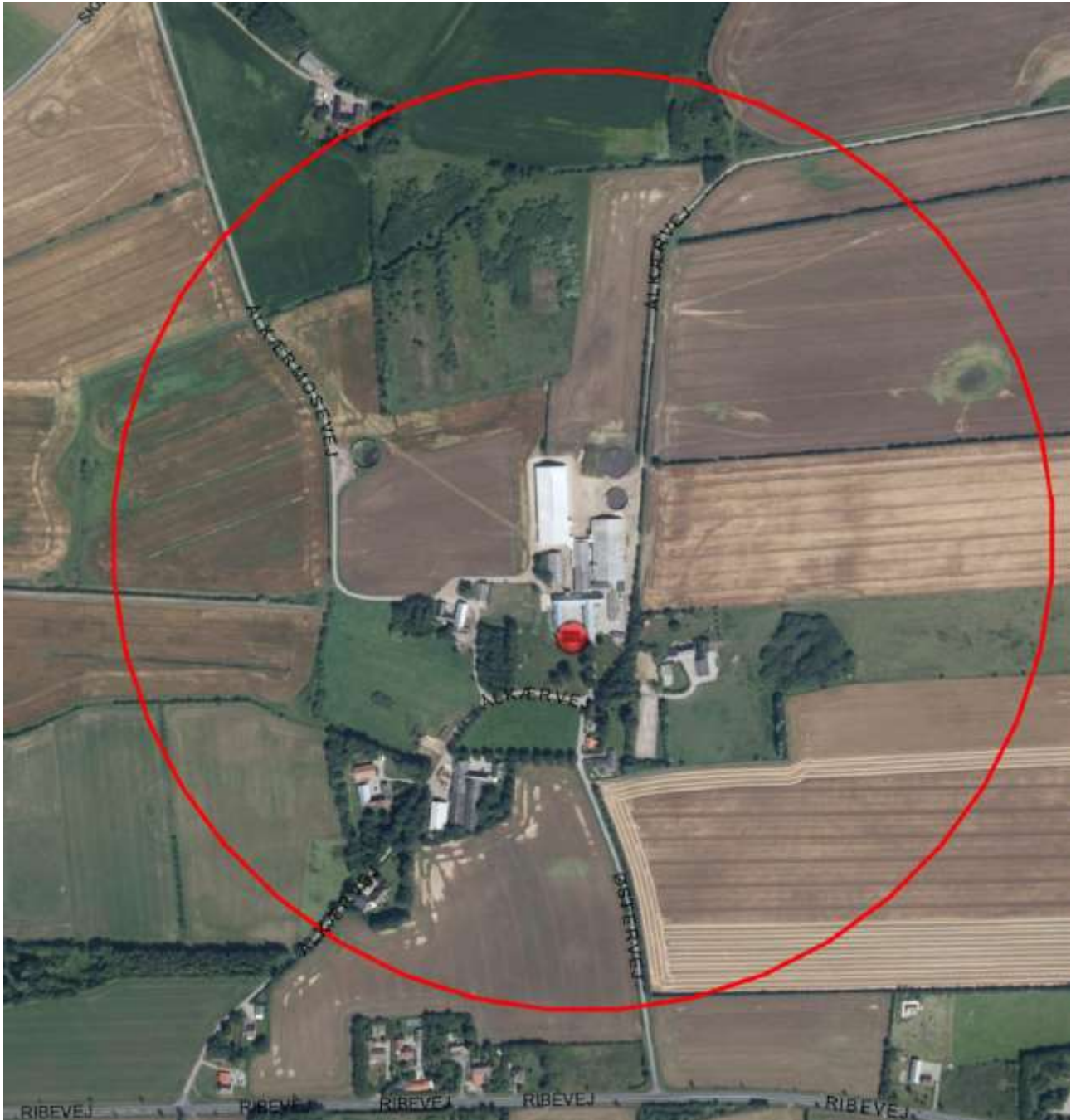
Bilag 4 - Oversigt bygninger m.v.

Bilag 5 - Oversigtskort over lugtgeneafstand

Lugtgeneafstand på 441,25 meter

Bilag 6 - BAT beregninger

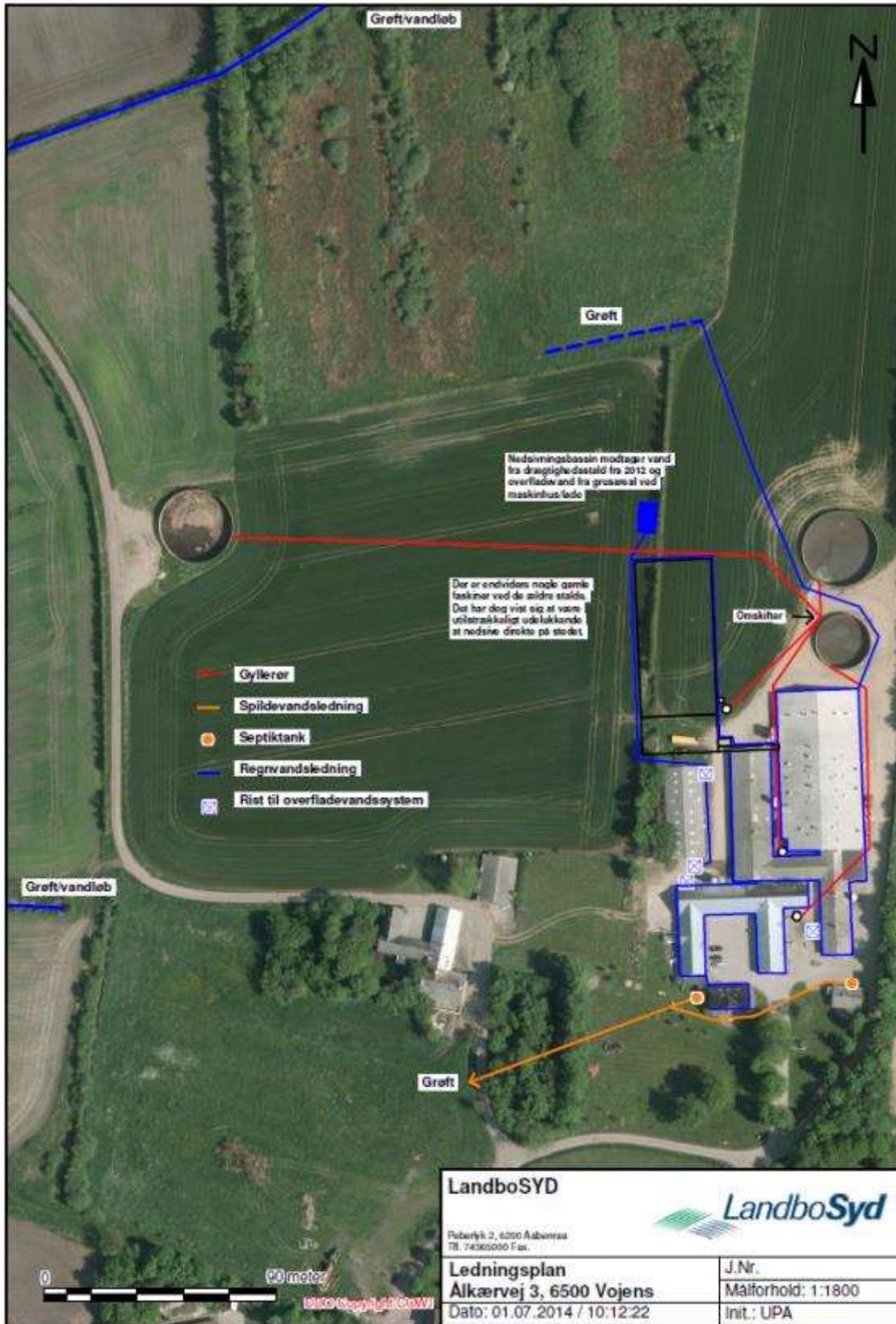
Emissionskilde	Antal dyr	DE	Emissionsgrænseværdi	Samlet emission BAT	Labordata/forudsigt/indstald	Formålsdata/Deels forudsigt	Standardemissionsgrænseværdi	Indgangsvægt	Korrektionsfaktor
Emissioner fra søer	548	88,75	0,75	0,00	Deels fast gavl, individuel	Deels fast gavl	0,75		
	937	156,13	1,74	93,52	Deels fast gavl, individuel		1,74		
	1475	103,1	3,11	155,57	Deels fast gavl, ks	Indspaltlaguk	2,11		
			4,48	2109,25	Indspaltlaguk, individuel		1,43		
"nye søer"	Antal dyr	0	0	0,7500	0,00	0,7500			
			0,0000	0,00					
Emissioner fra bygninger	Antal dyr	0	0	0,0001	Indledning i eks. omgøringsstald	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
			0,0010	0,00	Deels fast gavl	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
			0,0010	0,00	Indspaltlaguk	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
			0,0430	0,00	Drennet gavl	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
		0,1450	0,00	Dyrstald	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt			
nye omgøringsstald	Antal dyr	0	0,0288	0,00	Under 250 DE	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
			0,0366	0,00	Under 250 DE	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
			0,0366	0,00	250-750 DE	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
			0,0326	0,00	Over 750 DE	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
Emissioner fra foder	Antal dyr	0	0	0,00	Indledning	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
			0,3801	0,00	25-49 % fast gavl	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
			0,3801	0,00	25-49 % fast gavl	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
			0,2100	0,00	50-75 % fast gavl	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
		0,2001	0,00	25-49 % fast gavl	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt			
		0,4501	0,00	Drennet gavl	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt			
		0,4501	0,00	Indspaltlaguk	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt			
nye bygninger	Antal dyr	0	0,3000	0,00	Under 210 DE	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
			0,3000	0,00	Under 210 DE	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
			0,4800	0,00	210-750 DE	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
			0,4800	0,00	Over 750 DE	Standardemissionsgrænseværdi	Korrekt		
Kontrol	DE Sum	341,98							

Samlet BAT-niveau, Kg N 5018,74 Skema 62395:

Samlet BAT-niveau, Kg P 7865,54 Skema 62395:

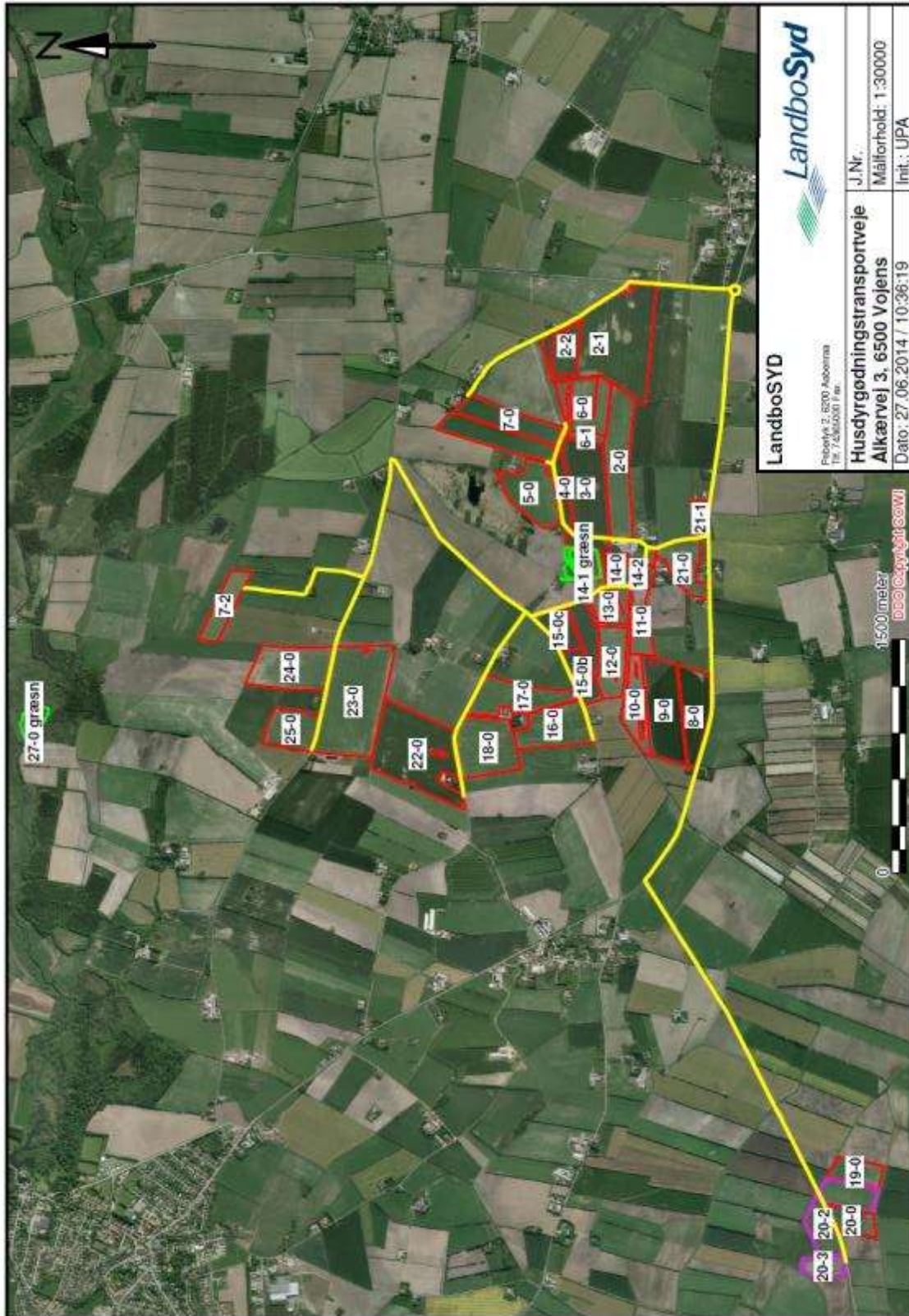

Bilag 7 - Oversigtskort over afløb

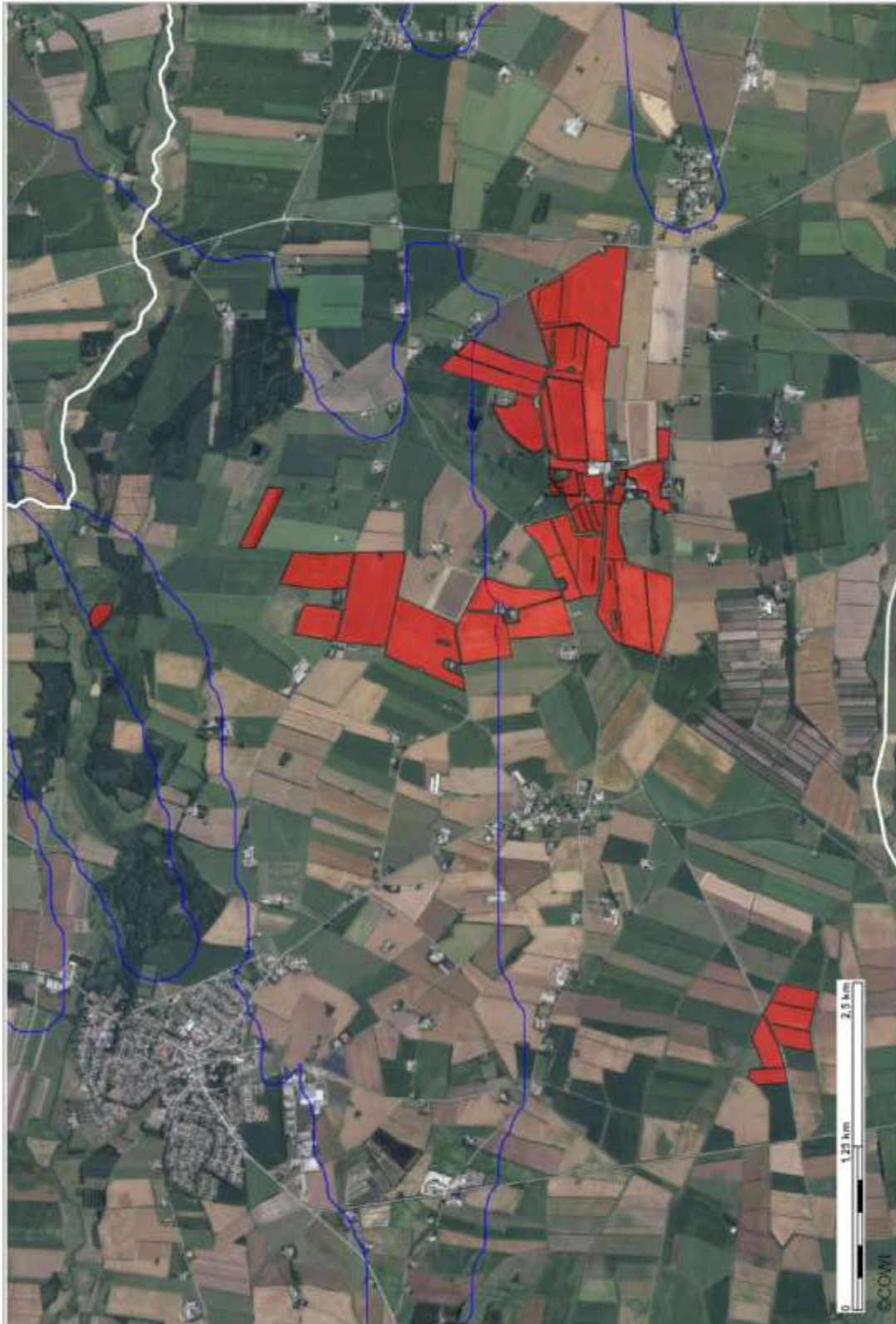
Bilag 8 - Transportveje

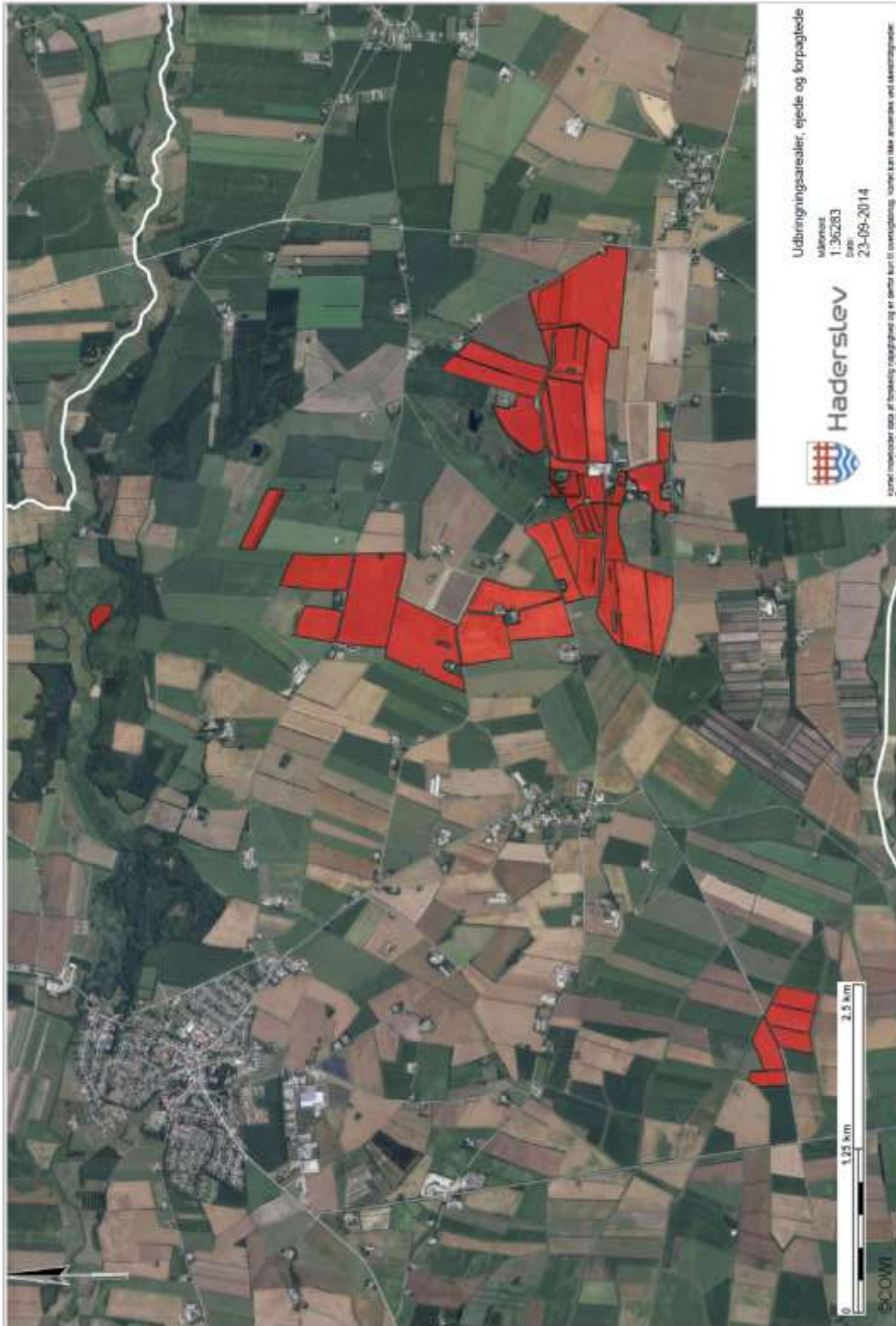

Bilag 9 - Indvindingsoplande for vandværker

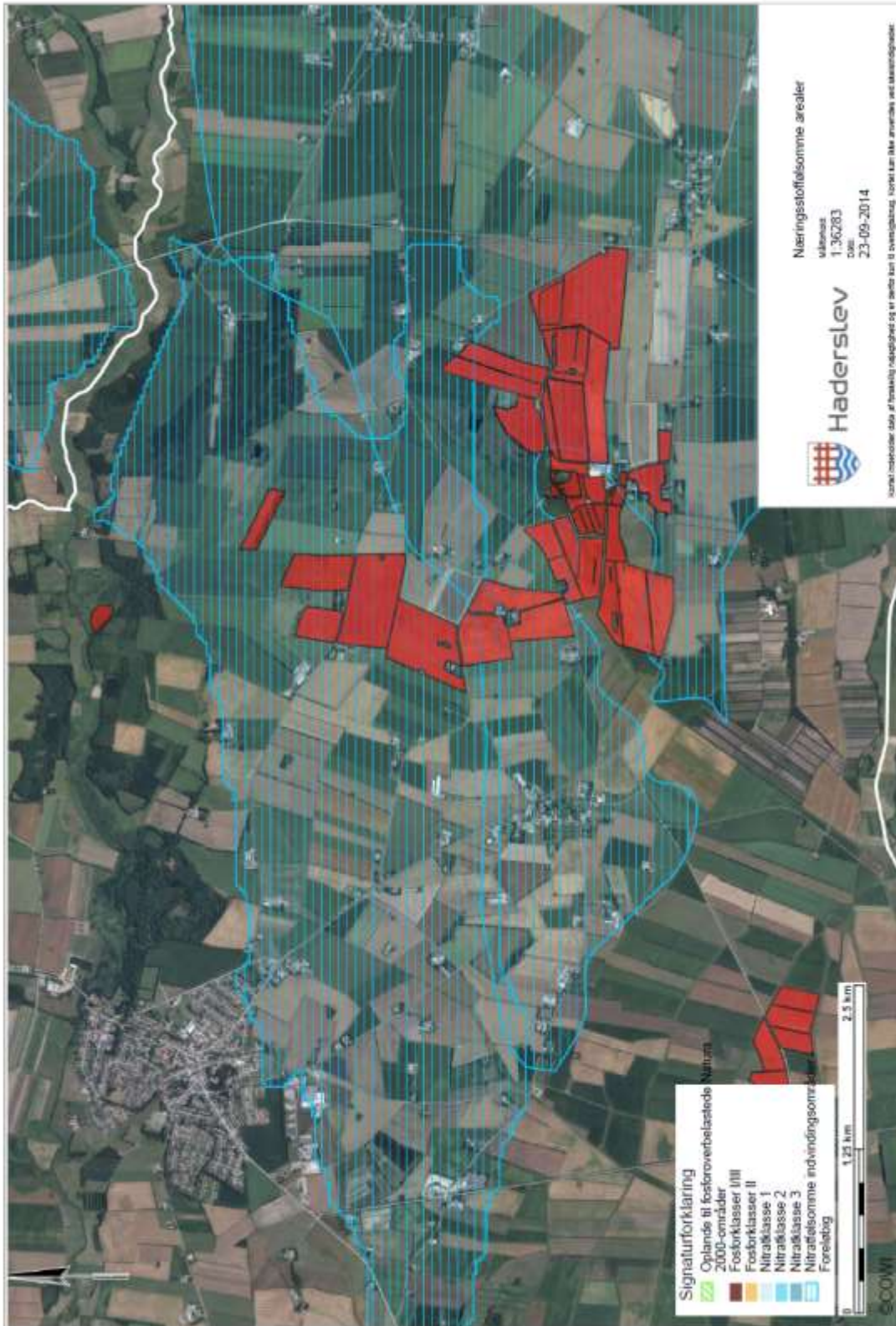

Bilag 10 - Udbringningsarealer (ejede og forpagtede arealer)

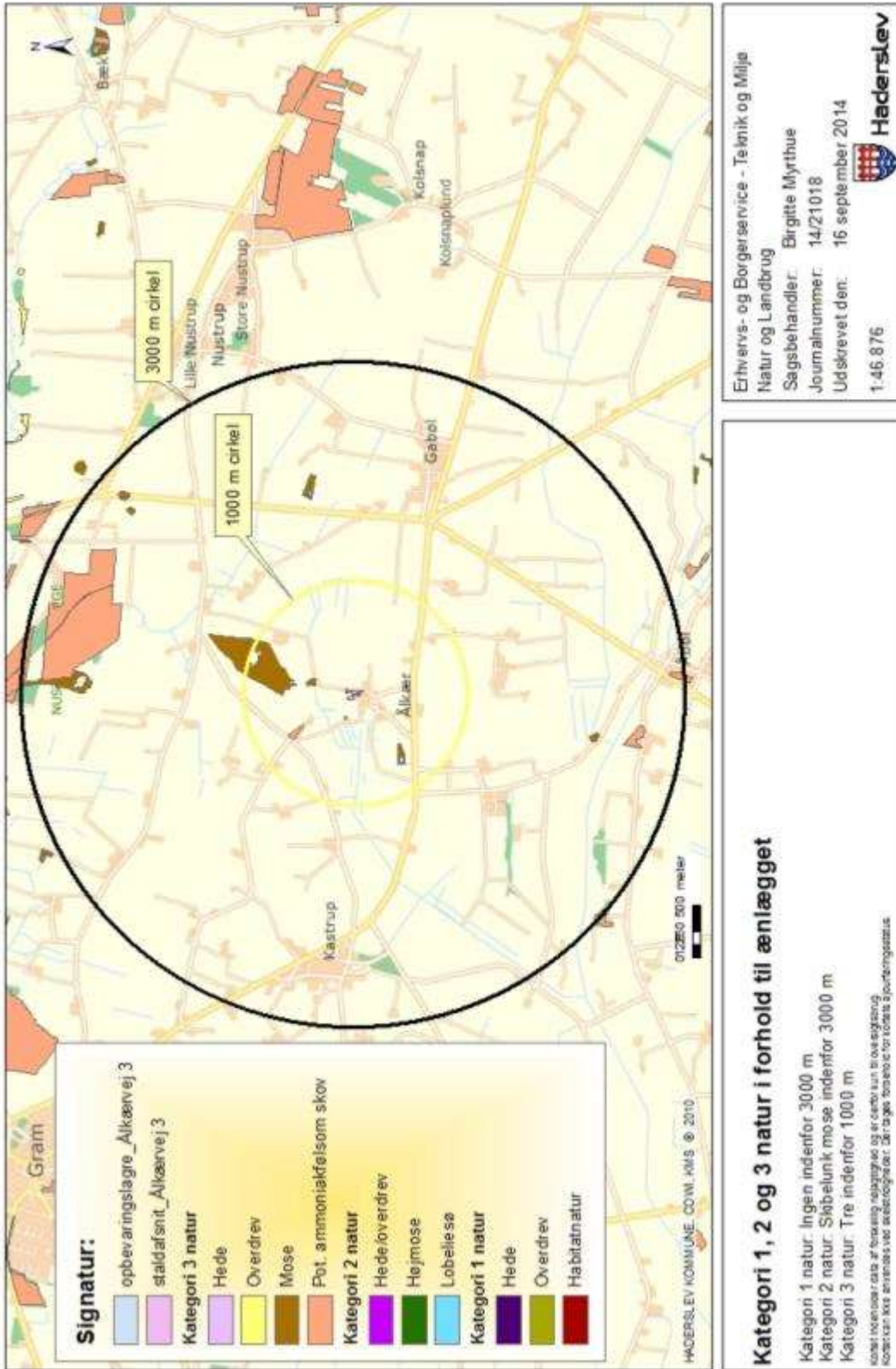

Bilag 11 - Kort over næringsstoffølsomme områder/arealer

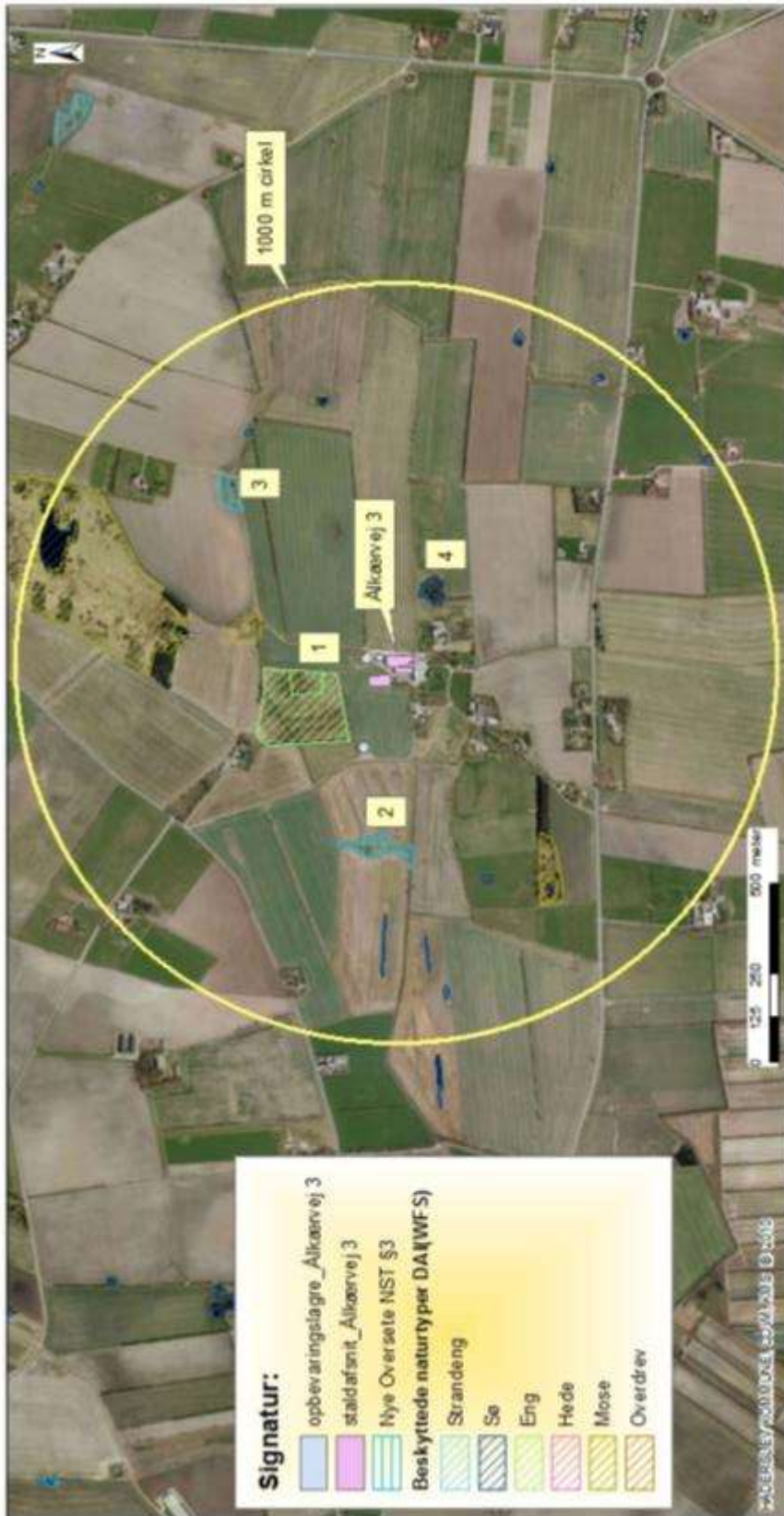

Bilag 12 - Kort over kategoriseret natur ved anlæg

Bilag 13 - Kort over § 3 natur ved anlæg

Signatur:

	opbevaringslagre_Alkævej 3
	staldafsnit_Alkævej 3
	Nye Oversete NST §3
	Beskyttede naturtyper DA(WFS)
	Strandeng
	Se
	Eng
	Hede
	Mose
	Overdrev

Erhvervs- og BorgerService - Teknik og Miljø
 Natur og Landbrug
 Sagsbehandler: Birgitte Myrthue
 Journalnummer: 14/21018
 Udskrivet den: 16. september 2014
 1:15.354

§ 3 natur i forhold til anlægget

Eng: Et område (nr. 1), samt to nyråstrettede områder (nr. 2 og 3)
 Vandhuller: Ti små inderfor 1000 m, som alle undtagen et ligger op til udbryngningsarealer.
 Nr. 4 er et ret stort vandhul og ligger nærmest anlægget.

Noter: Naturtyperne af betydning, beskyttede og er center kun til overgang. Adressen skal anvendes ved adresseringer. Der skal anvendes for ordets fjerningstyper.

Bilag 14 – kapacitetsberegning

Kapacitetsberegning (nudrift):

$$1.100 \text{ årssøer} \times 6,52 \text{ m}^3 = \text{ca. } 7.172 \text{ m}^3$$

Opbevaringskapacitet i gyllebeholdere mv. er på samlet 7.778 m³.

Der er altså en opbevaringskapacitet på ca. 13,0 måneder i nudrift i gyllebeholdere alene.

Kapacitetsberegning (ansøgt drift):

$$1.475 \text{ årssøer} \times 6,52 = \text{ca. } 9.617 \text{ m}^3$$

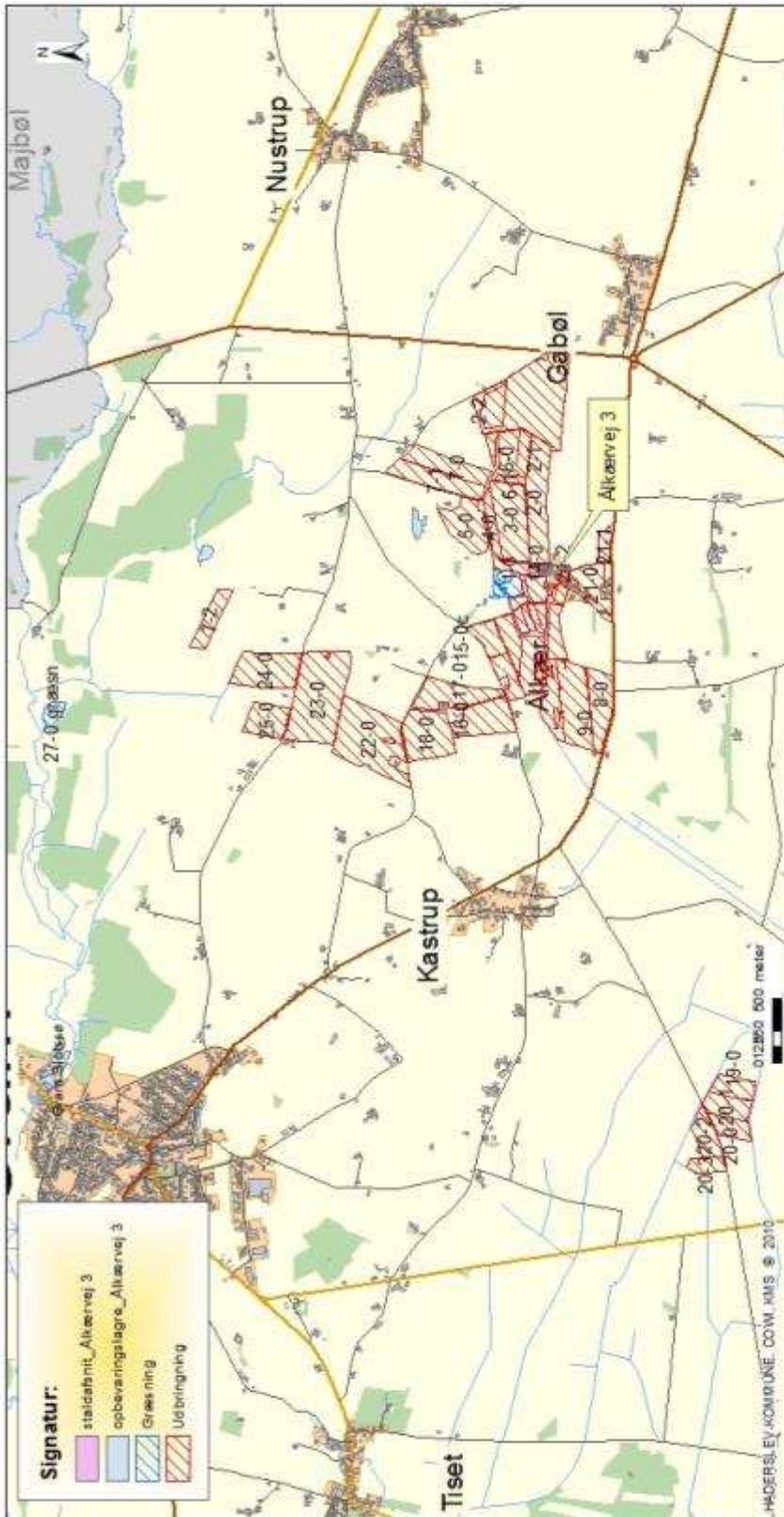
Opbevaringskapacitet i gyllebeholdere mv. er på samlet 7.778 m³

Der er altså ca. 9,7 måneders opbevaringskapacitet i ansøgt drift i gyllebeholdere alene.

Se endvidere punktet "Spildevandsmængde".

Bilag 15 - Udbringningsarealer og Græsningsarealer

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
 Natur og Landbrug
 Sagsbehandler: Birgitte Myrthue
 Journalnummer: 14/21018
 Udskrivet den: 16. september 2014
 1.42.640

Beliggenhed af udbringningsarealer og græsningsarealer til Alkærvej 3

Alkærvej 3 ligger langt fra internationalt beskyttede områder og der er ingen fund af biilag IV arter umiddelbart tæt på ejendommen eller på udbringningsarealerne.

Kortet er baseret på data af forvægtning af jord og er derfor kun til orientering. Kortet kan ikke anvendes ved retssagsgang. Det er ikke forbeholdt for kortets ejer.

Bilag 16 - Kort over beskyttet natur ved arealer

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
 Natur og Landbrug
 Sagsbehandler: Birgitte Myrthue
 Journalnummer: 14/21018
 Udskrivet den: 22. september 2014
 1:42.640

Beliggenhed af udbringningsarealer i forhold til beskyttede naturområder og beskyttede sten- og jorddiger

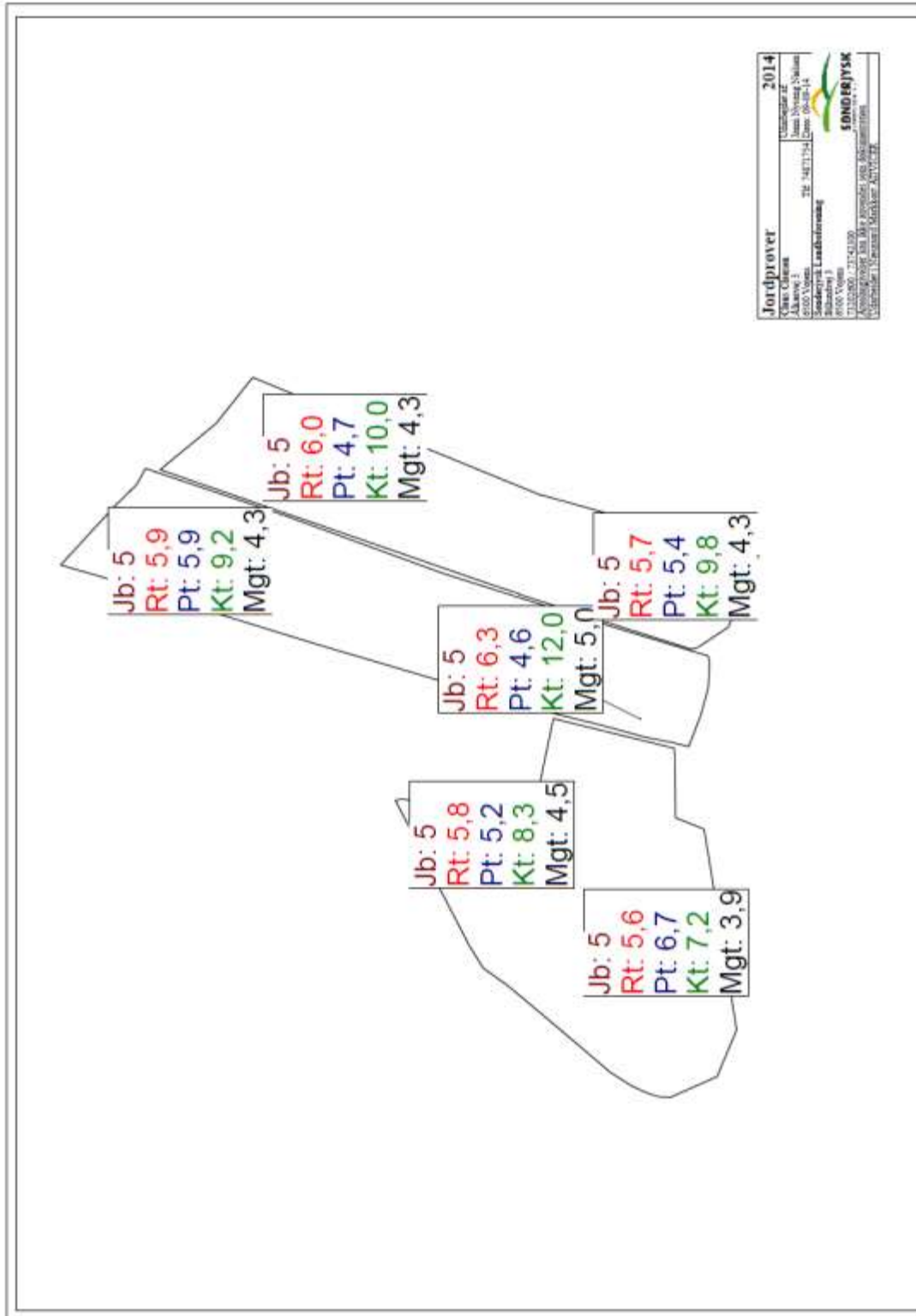
Arealerne til Alkærvej 3 og beliggenhed i forhold til beskyttet natur er behandlet i miljøgodkendelse for Nørremærksvej 5

Kortet indeholder data af fordeling af jorddiger og er derfor kun til orientering. Kortet kan ikke anvendes til retssag. Kortet er lavet af Limes a/journingsservice

Bilag 17 -Kort med fosfortal

Bilag 18 - Ansøgningen

Ansøgning skema nr. 62395 Version 3.

Bilag 19 - Kort over søoplände

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
 Natur og Landbrug
 Sagsbehandler: Birgitte Myrthue
 Journalnummer: 14/21018
 Udskrivet den: 22. september 2014
 1.42.640

Beliggenhed af udbringningsarealer i forhold til søoplände
 Arealerne til Ålærvej 3 ligger indenfor 4 forskellige oplände
 Gram Slotssø, Sø i Nustrup Plantage, Skibelund Mose og udenfor søoplände.
 Kortet er udarbejdet af Haderslev Kommunes Miljø og Teknikafdeling.
 Kortet er udarbejdet af Haderslev Kommunes Miljø og Teknikafdeling.

Bilag 20 – Udtalelse vedr. søplande

Skibelund Mose

Beskrivelse (Vandplan nr. 1.10 Vadehavet 2010-2015)

Søen vurderes at opfylde miljømålet, så der er ikke behov for særskilt indsats. *Det skal dog sikres, at der ikke ved aktiviteter i oplandet sker en øget tilførsel af næringsstoffer*

Søens målsætning:

Målsættes med god tilstand med øvre grænse for klorofyl (25 µg/l).

Tilstand:

Søen vurderes at være i høj tilstand ud fra klorofylindholdet (spinkelt datagrundlag). I 1990 blev der registreret tørvemos og seglmos i søen. Dækning og dybdegrænse blev ikke vurderet. Tilstanden er vurderet på baggrund af kemimålinger fra 1990.

Belastning:

Søen tilføres næringsstoffer fra atmosfærisk deposition direkte på søoverfladen.

Indsatsbehov

På baggrund af det spinkle datagrundlag er det usikkert om søen vil opfylde målsætningen 2015. Der foreslås derfor ikke nogen indsats i denne planperiode og en eventuel særskilt indsats udskydes til næste planperiode. (Kilde: Teknisk baggrundsnotat til Vandplan 1.10 Vadehavet)

Grundlag for administration:

I fastlæggelsen af fosforklasser er der ikke inddraget viden om fosforfølsomme søer, da denne viden ligger hos den enkelte kommune. Der skal derfor tjekkes for om bedriftens arealer ligger i oplande til fosforfølsomme søer. Hvis dette er tilfældet vil der som hovedregel gælde samme beskyttelsesniveau, som gældende i forhold til marine Natura 2000 områder med de samme fosforklasser osv. I oplande til sådanne søer skal man desuden have ekstra fokus på fosfor, da søer generelt betragtes som mere fosforfølsomme end de marine områder. Der skal derfor være ekstra fokus på eksempelvis at stille krav om randzoner m.m. Hvis kravene vurderes ikke at være tilstrækkelige skal der gives afslag.

Notat af 21.12.11 'Vandplaners betydning for husdyrgodkendelser': Vandplanerne ændrer ikke kommunens administrationsgrundlag for afgørelser efter husdyrloven. Vandplanernes indsats i forhold til nedbringelse af fosfortab til vandmiljøet påvirker ikke husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau for tilladt fosforoverskud. Vandplanerne påvirker derimod kommunernes konkrete vurdering af eventuelt overfladetab af fosfor. (Dvs. der må ikke stilles krav udover husdyrgodkendelseslovens bilag 3 og 4 til fosforudledning fra arealerne, kun til overfladetabet i form af bræmmer el. lign.)

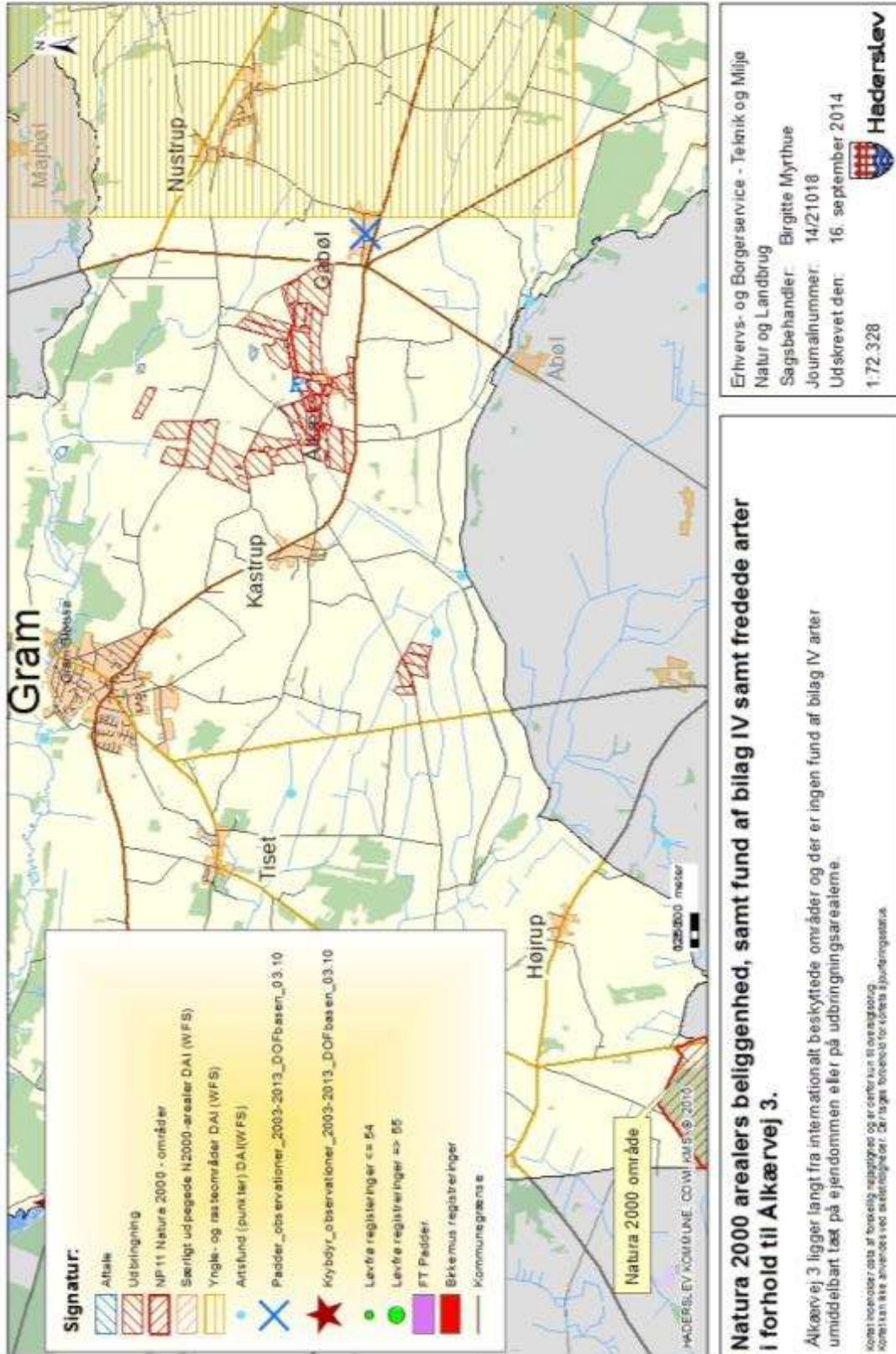
Dvs. for at sikre søernes tilstand:

Krav om ingen merbelastning (ifølge vandplanerne)

Drænede arealer opløftes tilfosforklasser ihenhold til bilag 3 og 4 + evt. krav om bræmmer, hvis det ikke vurderes at være nok til at beskytte søerne meddeles afslag (i følge husdyrgodkendelsesloven)

Bilag 21 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster

Bilag 22 – (Beskrivelse af Natura 2000 område)

Natura 2000-område "Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov"

Dette Natura 2000-område består af habitatområde "Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov" (H82) samt fuglebeskyttelsesområde "Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov" (F66). De to områder er udpeget for at beskytte en række arter og naturtyper, som udgør områdernes udpegningsgrundlag.

Områdebeskrivelse

Området ligger mellem Skærbæk og Toftlund. Skov dominerer - primært nåleskov med indslag af bøgeskov på morbund og egekrat. Jordbunden er sur og næringsfattig. Substratet veksler mellem smeltevands-sand, flyvesand, samt ferskvandstørv og gytje. Under stormen i 1999 væltede ca. 620 ha skov i området fuldstændigt. Arealerne er nu genplantet, så skoven i dag fremstår som en mere varieret skov med mange forskellige træarter. Resterne af fortidens skove ca. 115 ha gamle bøge- og egeskov i Lindet Skov ligger i dag stadig urørte, som en del af Skov- og Naturstyrelsens naturskovsstrategi.

Vigtigste

naturværdier

Trane, hvepsevåge, tinksmed, stor hornugle, sort-spætte, ravn, natravn og rødrygget tornskade yngler eller er potentielle ynglefugle. I den sydlige del ligger et åbent indsande med indslag af ene og dværgbuske. Der er klitformationer, heriblandt "klimper", som er fladtoppedede bakker med våde partier eller tørv på toppen. I skovbevoksningen findes nogle få mindre moser samt et overdrev, hvor orkideen hvid sækspore tidligere er blevet registreret. Den prioriterede skovnaturtype skovbevoksede tørvemoser findes på et mindre areal, desuden findes større arealer med stilkegeskove og krat på mager sur bund samt egekrat i Hønning Plantage.

Trusler

mod

områdets

naturværdier

Naturtyperne i området er alle næringsfattige. De er derfor følsomme over for tilførsel af næringsstoffer. Primært er luftbårne kvælstofforbindelser en trussel. Næringsstofftilførsel fra luften vurderes ligeledes at være en aktuell trussel i skvområderne, især skovkanter og overgangszoner. Habitatområdet ligger i et område med middel husdyrtæthed.

De lysåbne nedbrudte højmosearaler er under tilgroning - primært med gran, fyr og birk. Indsundene gror til med gran og fyr, og der er konstateret glansbladet hæg ind mod skovarealerne. Desuden er tilgroning med blåtop en trussel.

Den nordlige del af Hønning Mose samt andre mosearealer - f.eks. den sydligere beliggende Sprøggel Mose - afvandes fortsat i betydeligt omfang via grøfter og kanaler.

Gran og fyr spreder sig fra righoldige frøkilder i området's skove, og forårsager tilgroning af de lysåbne hede- og mosearealer. Glansbladet hæg er også begyndt at vandre ind på disse arealer. Glansbladet hæg vurderes som en aktuell trussel i forbindelse med sikring af fremtidig gunstig bevarelse af skovnaturtyperne. Det tidligere voksested for hvid sækspore er i dag kraftigt tilgroet.

Områdernes udpegningsgrundlag

Habitatområde "Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov" (H82)

Nr.	Art/Naturtype
2320	Indlandsklitter med lyng og revling
2330	Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3160	Brunvandede søer og vandhuller
4010	Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
6230	*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
7110	*Aktive højmoser
7120	Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
7140	Hængesæk og andre kærksamfund dannet flydende i vand
9120	Bøgeskove på morbund med kristtorn
9160	Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
9190	Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
91D0	*Skovbevoksede tørvemoser

* prioriteret naturtype

Fuglebeskyttelsesområde "Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov" (F66)

Arter på bilag 1, jf. artikel 4, stk.1	Arter, jf. artikel 4, stk. 2	Ynglende i.h.t. DMU's database	Trækkende i.h.t. DMU's database	Kriterier
Hvepsevåge		Y		F3
Tinksmed		Y		F1
Stor Hornugle		Y		F1

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal.

F1: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F2: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for talrige arter (T) skal arten være regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal, og for mere fåtallige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F3: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade.

Bevaringsstatus og trusselvurdering for naturtyper og arter på udpegningsgrundlagene.

Naturtype/art	National/lokal bevaringsstatus	Trusselvurdering
2320 - Indlandsklitter med lyng og revling	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet til EU som ugunstig. Ifølge DMU's seneste opgørelse har ca. halvdelen af det vurderede areal naturtilstand. Bevaringsstatus i området er vurderet som ugunstig	Næringsstofbelastning, tilgroning og invasive arter
2330 - Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Der foreligger ingen data om bevaringsstatus for naturtypen i området	Meget små arealer som regel betinget af for hård græsning
3130 - Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	Naturtypen er ikke kortlagt og tilstandsvurderet
3150 - Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	Naturtypen er kun delvist kortlagt og tilstandsvurderet
3160 - Brunvandede søer og vandhuller	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	Naturtypen er kun delvist kortlagt og tilstandsvurderet
4010 Våde	Bevaringsstatus i Danmark er	Tilgroning med blåtop

dværgbusksamfund med klokkelyng	indberettet som ugunstig. De kortlagte forekomster af naturtypen i området vurderes at have gunstig naturtilstand	
4030 - Tørre dværgbusksamfund (heder)	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. 7 ud af de 8 kortlagte forekomster af naturtypen i området vurderes at have gunstig naturtilstand.	Succession mod græsdomineret hede, hedelyng i senil fase
5130 - Enekrat på heder, overdrev eller skrænter	Bevaringsstatus i Danmark er ukendt. Ca. ¾ af de kortlagte arealer i landet har gunstig naturtilstand. Bevaringsstatus i området et vurderet som ugunstig	Invasive arter og luftbåret næringsstofbelastning
6230 - *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Der foreligger ingen data om bevaringsstatus for naturtypen i området	Kraftig tilgroning
6410 - Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. De kortlagte forekomster af naturtypen i området vurderes at have ugunstig naturtilstand.	Ingen data
7110 - *Aktive højmoser	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området et vurderet som ugunstig	Næringsstofbelastning, tilgroning, invasive arter, arealreduktion og fragmentering samt uhensigtsmæssig hydrologi
7120 - Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse	Bevaringsstatus i Danmark er ikke vurderet. Mindre end 20 % af de kortlagte forekomster har gunstig naturtilstand. Bevaringsstatus i området et vurderet som ugunstig	Afvanding som fører til succession mod skov• den langsigtede målsætning for naturtypen er aktiv højmose
7140 - Hængesæk og andre kærksamfund dannet flydende i vand	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området et vurderet som ugunstig	Næringsstofbelastning og uhensigtsmæssig hydrologi.
9120 - Bøgeskove på morbund med kristtorn	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området et vurderet som ugunstig	Luftbåren kvælstoftilførsel
9160 - Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området et vurderet som ugunstig	Luftbåren kvælstoftilførsel
9190 - Stilkegeskove og -krat på mager sur bund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området et vurderet som ugunstig	Luftbåren kvælstoftilførsel
91D0 - *Skovbevoksede tørvemoser	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ukendt (atlantiske del)/ugunstig (kontinentale del). Bevaringsstatus i området et vurderet som ugunstig.	Luftbåren kvælstoftilførsel
Hvepsevåge	Hvepsevåge synes at have optrådt stabilt i antal og udbredelse i og uden for fuglebeskyttelsesområderne i de seneste	Manglende kendskab til, om artens krav til levesteder er opfyldt i

	20 år. Bestanden har været stabil siden 1980, og samlet må den nationale bevaringsstatus for hvepsevåge i Danmark foreløbig vurderes som gunstig. Bevaringsstatus for arten i området er ukendt	området
Tinksmed	Den foreløbige, nationale bevaringsstatus for tinksmed, som ynglefugl i Danmark, er vurderet som ugunstig (Pihl m.fl. 2003). I 2007 lå det registrerede antal ynglepar dog over det foreslåede faglige kriterium for gunstig bevaringsstatus. Bevaringsstatus for arten i området er vurderet som ugunstig	Tilgroning og eutrofiering af levesteder.
Stor Hornugle	Samlet må den nationale bevaringsstatus for stor hornugle i Danmark foreløbig vurderes som gunstig. I perioden 1992-1997 blev der registreret 1-2 ynglepar i området og i 2006 registreredes 2 ynglepar. Samlet set vurderes bestanden i området at være stabil. Bevaringsstatus er vurderet gunstig	Nyetableret, habitatkrav vurderes at være til stede og stabile

Kilder

Basisanalyse for Habitatområde. og fuglebeskyttelsesområde - Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage, og Lovrup Skov. Natur- og skovdel samt "Tillæg om ny viden til Natura 2000-basisanalyse for Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov".

EIONET: <http://biodiversity.eionet.europa.eu/article17/habitatsreport>

Faglig rapport nr. 713. Arter 2007, NOVANA. Søgård, B. & Asferg, T. (red.). 2009. Danmarks miljøundersøgelser, Århus Universitet

Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. Søgård, B. m.fl., 2003, 2. udgave. Faglig rapport fra DMU nr. 457.

Naturtilstand i habitatområderne. Habitatdirektivets lysåbne naturtyper. Faglig rapport nr. 735. Fredshavn, J.R. og Ejrnæs, R., 2009. Faglig rapport fra DMU nr. 735.

www.vandognatur.dk

Bilag 23 – Potentielle bilag IV arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter, som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentoi*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og vandhuller, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeloftet, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrelflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Odder (*Lutra lutra*)

Findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Projekter som indebærer opsplitning af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser.. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger bl.a sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padder

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er vandhuller, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgfør (*Pelobates Fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene vandhuller og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af vandhuller.

Løvfrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Århus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune og fundet på en lang række lokaliteter, Løvfrø yngler i lavvandede lysåbne vandhuller, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo Calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede vandhuller af varierende størrelse, men med rent vand. Vandhuller af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfrø gør.

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhyncus*)

Arten lever i Vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Det vurderes, at der foruden Vidå i dag kun findes selvreproducerende bestande i Ribe Å, Varde Å og Brede Å, mens der tilsyneladende er en svigtende eller meget lille produktion af snæbel i Kongeå og Sneum Å og en lille bestand i Brøns Å, hvor der ikke har været udsat yngel. Opstrøms i de forskellige åsystemer er der en række sideløb som er vigtige nuværende eller mulige fremtidige gydeområder for snæbelen, herunder Gelså samt Fladså/Gram Å. Der ligger et forslag til at udvide Natura 2000 området Vadehavet med vandløbsstrækninger Gelså frem til Gelsbro og Gram Å frem til Fole Hareby engvandingsselskabs opstemning med udpegning som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Bilag 24 – Beredskabsplan

(Haderslev Kommune)

Beredskabsplan

for

Dalagergaard

Ålkærvej 3, 6500 Vojens

Indholdsfortegnelse:

TELEFONNUMRE.....	3
BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS.....	4
OVERLØB AF GYLLE.....	5
KEMIKALIE- OG OLIESPILD.....	6
STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE.....	7
STRØMSVIGT.....	8
TRANSPORT AF BEKÆMPELSMIDLER.....	9
BILAG A Kort over ejendommen.....	10
BILAG B Kort over udløbspunkter fra dræn til vandløb.....	11

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand ol.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være lettilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes i mappe på staldkontoret i farestalden (ved ST-218781).

Kort materiale.

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen mm. med angivelse af:

- Ollietanke
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord fra dræn
- Slukningsmateriel og åndedrætsværn
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v.
- Evt. fald/kote mod vandløb/dræn/brønde og boreriger
- Flugtveje for dyr/frigørelse mm.

Der er intet kemikalielager, oplag af handelsgødning eller trykflasker på ejendommen og der er heller ingen markvandings- eller drikkevandsboringer tæt på bygningssættet.

Husk:

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyntil genopbygning af stald mm.

TELEFONNUMRE

Nærmeste telefon står i kontoret i stalden og har nr. 7457 1298.

Miljømyndighed	kontaktes på telefon 7434 2100 (mandag - onsdag kl. 09.00-15.00, torsdag kl. 09.00-17.00, fredag kl. 09.00-13.00)
Falck	kontaktes på telefon 7010 2030 dag eller nat
Brandvæsen	kontaktes på telefon 112 dag eller nat
Lægevagt	kontaktes på telefon 7011 0707 fra kl. 16.00 - 08.00 og lørdag, søn- og helligdage hele døgnet.
Tandlægevagt	kontaktes på telefon 6541 4551 fra kl. 9.00 - 12.00 på lørdage, søndage og helligdage
Landbocenteret	kontaktes på telefon 7436 5000, LandboSyd
Dyrlæge	SvineVet kontaktes på telefon 7352 1210
Foderstofforretning	DLG Røde Kro kontaktes på telefon 3368 5300
Elektriker	Jørgen Nielsen kontaktes på telefon 7483 2199
Smed og VVS	Rørsmiden Nustrup kontaktes på telefon 7482 2500
Ventilationsfirma	KJ Klimateknik A/S kontaktes på telefon 8688 0499

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.

Hvad er der sket og at det er en gårdbrand.

Er der tilskadekomne – hvor mange?

Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget.

Kontakt ejeren, Claus Clausen på tlf. 2032 1754.

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier. Normalt opbevares der ikke olie, trykflasker eller gødning på ejendommen.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskort.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlevér denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.

Hvor det brænder.

Brandens omfang.

Hvor der er adgangsveje.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan afhjælpe situationen:

Pulverslukkere og slangevindere (se kortbilag)

OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken – RING 112

Oplys:

Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.

Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.

Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Claus Clausen på tlf. 2032 1754.

Kontakt miljømyndighederne på tlf. 7434 2100

Forsøg opdæmning for at undgå at gylle spredt sig over et større areal. Terrænfald fremgår af oversigtskort. Skulle gylle være løbet helt til grøft nord for gyllebeholderne, så iværksæt spærring af grøften og opsugning af materiale. I forhold til at beskyttet nærliggende engareal kan der iværksættes opdosning af jord i volde, eller gravning af render, så gylle ikke løber ind på engarealet.

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Halmballer

Frontlæsser (står på Ålkærvej 6)

KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS

Ved større spild af kemikalier, olie eller lignende – RING 112 – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.

Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud.

Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Claus Clausen på tlf. 2032 1754.

Kontakt miljømyndighederne på tlf. 7434 2100.

Forsøg opdæmning for at undgå, at kemikalierne eller olien løber til brønde i forbindelse med regnvandssystemet (se vedlagte kort).

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden og art.
Er f.eks. olie løbet til overfladesystem kan der iværksættes spærring eller opsugning af væske fra nedslivningsbassin (se vedlagte kort).

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Halmballer

Frontlæsser (står på Alkærvej 6)

Kattegrus, savsmuld i laden ved drægtighedsstalden ST-

STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand:

Der sidder stophaner i den tidligere stald samt i det nye teknikrum i forbindelse med drægtighedsstalden fra 2012 (se kortbilag).

Elektricitet:

Der sidder eltavler i den tidligere stald, i mellemgangen mellem farestalden og løbestalden samt i det nye teknikrum i forbindelse med drægtighedsstalden fra 2012 (se kortbilag).

Der bruges både almindelige sikringer og automatsikringer. Nye ampere sikringer opbevares i ved eltavlerne.

STRØMSVIGT INSTRUKS

Vurdér om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller, at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Ved strømsvigt på over 2 timer, ring til SE (SydEnergi) og forhør om varigheden af udfaldet.

Telefon nr. 7011 5000.

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER INSTRUKS

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon, således at det er muligt hurtigt at tilkalde hjælp ved uheld.

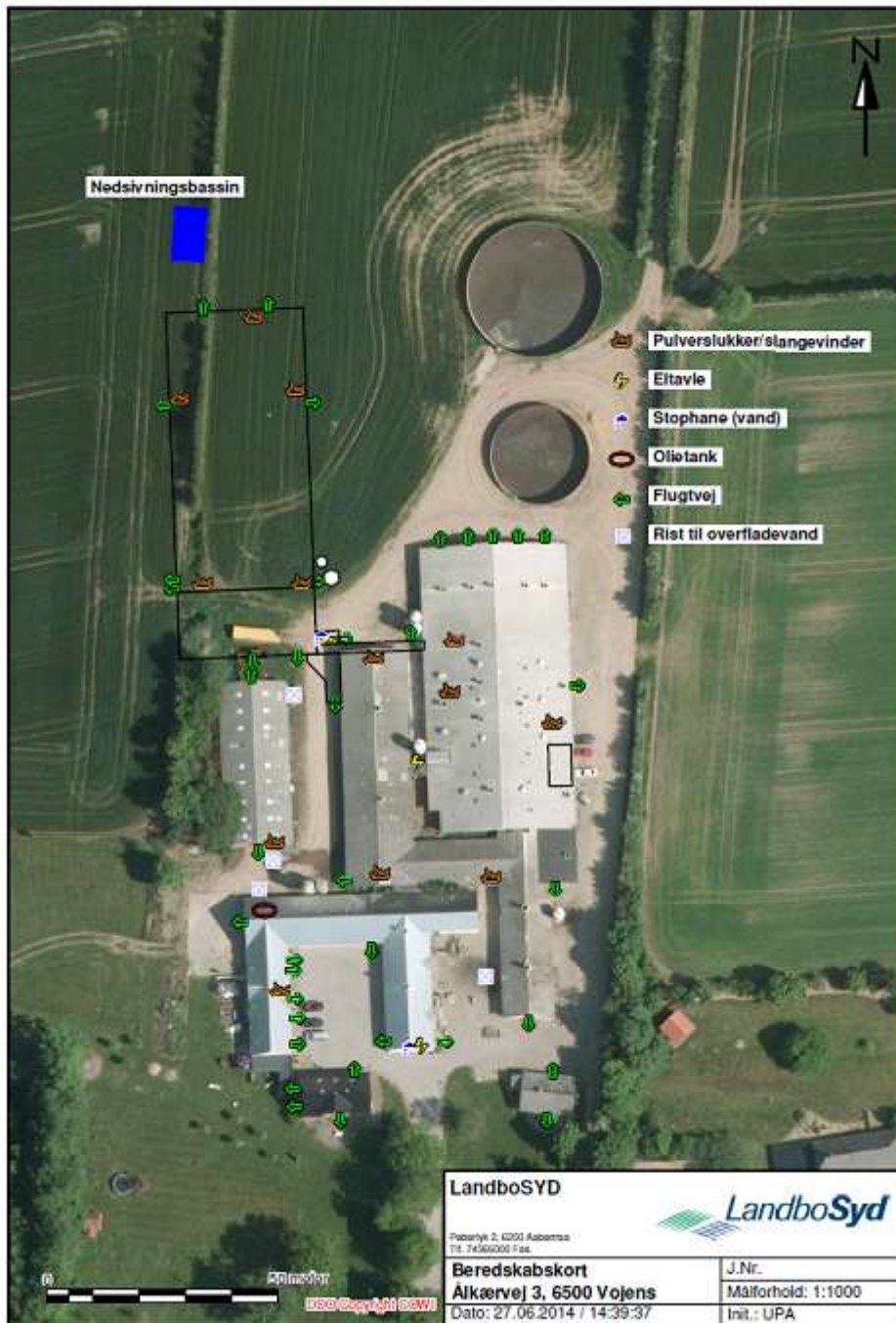
Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

BILAG A Kort over ejendommen

BILAG B Kort over udløbspunkt til grøft

Bilag 25 Vilkår fra miljøgodkendelsen i 2011

62. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med reglerne om god landmandspraksis, således at lugtgener og ammoniakfordampning begrænses. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
63. Der skal altid være mindst 4 %-point ekstra efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav mht. til pligtlige efterafgrøder på egne og forpagtede udsprødningsarealer.
64. De 4 %-point ekstra efterafgrøder, skal fordeles på arealerne beliggende i nitratløst indvindingsområde, jf. bilag 5.
65. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtlige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning.
66. Efterafgrøder må ikke erstattes af 100 % vintersæd.
67. Det skal ved dyrkning, gødning og sprøjtning af de vandløbsnære arealer (areal 4-0, 6-0, 7-0, 7-1, 7-2, 10-0, 11-0, 12-0, 13-0, 14-0, 15-0, 19-0, 20-0, 24-0 og 25-0) sikres at der ikke sker direkte afstrømning til vandløbet samt der må ikke etableres afvandingsevner på arealerne til afledning af vand til vandløb.
68. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtning- og overførselsaftaler (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.
69. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages på jord som er vandmættet, oversvømmet, frossen eller dækket af sne samt på stejle skrånede arealer, hvor der er risiko for afstrømning.